

קונטרס

תִּרְצֶה הָאָרֶץ

והוא ליקוט מספרי רבינו הק' הננמ"ח מברסלב זיע"א
לעורר אש להבת שלהבת הרצון הקדושה בגעגועים
והשתוקקות ביקר יקוד ארצה בכלל
ובפרט במצות קדושת שנת השביעית ושאר מצוות
התלויות בארץ ובקדושתה הנצחית
ושבה קדושת פירותיה

יו"ל 'חמשה עשר בשבט' שנת השמיטה תשפ"ב
ע"י מערכת

טוֹעֵמֶיהָ

חיים זכו

קונטרס 'תרצה הארץ'

ליקוט מספרי רבינו הק' הנמ"ח מברסלב זיע"א לעורר אש להבת שלהבת הרצון דקדושה בגעגועים והשתוקקות ביקד יקוד ארצה בכלל ובפרט במצות קדושת שנת השביעית ושאר מצוות התלויות בארץ ובקדושתה הנצחית ושבה קדושת פירותיה

תובז הענינים:

פרק א' - תרצה הארץ

בנחיצות הענין לעורר הרצונות לארץ ישראל

פרק ב' - מצוות הארץ

בקדושת המצוות התלויות בארץ

פרק ג' - שבת הארץ

מעלת וקדושת שנת השמיטה

פרק ד' - פירות הארץ

מעלת פירות ארץ ישראל ובפרט שבעת המינים

פרק ה' - משוש כל הארץ

מעט ממעלת וקדושת עיר הקודש והמקדש

הרוצה ליטול חלק בזכות ההדפסה וההפצה, וכן הרוצה לקבל הגליון

יפנה לטעל. 0548528284 (toameobreslev@gmail.com)

כמו"כ ניתן לתרום ב'נדרים פלוס' עבור 'טועמיה חיים זכו - ברסלב'

פרק א' – תרצה הארץ

בנחיצות הענין לעורר הרצונות לארץ ישראל

רְצִיתָ ה' אֶרְצָה. זֶה שֶׁאָמַר הַכֶּתוּב אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דֹרַשׁ אוֹתָהּ. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹפֵךְ וּמְחַפֵּךְ וּמְסַתֵּמֵךְ וְנֹתֵן עֵינָיו בָּהּ עַד שֶׁתִּרְצֶה מַעֲשִׂיהָ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַמְצוּוֹת שֶׁנִּצְטַווּ יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶן, אִם הוֹצִיאוּ אֶת הַמַּעֲשָׂוֹת וַעֲשׂוּ אֶת הַשְּׂמִיטִים וְכָל הַמְצוּוֹת שֶׁנִּצְטַווּ בָּהֶן, אוֹתָהּ שְׁעָה הִיא מִרְצָה מַעֲשִׂיהָ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֵן הוּא אוֹמֵר אֲזִי תִרְצֶה הָאָרֶץ אֶת שְׂבִתוֹתֶיהָ. לְכֹה, רְצִיתָ ה' אֶרְצָה נִשְׁאַתָּ עִוֹן עִמָּךְ כַּסִּיתָ כָּל חַטָּאתֶם סָלַח. מִי גוֹשֵׁא עִוֹנִים, הָאָרֶץ אֲשֶׁר הֵם יוֹשְׁבִים עָלֶיהָ, שֶׁנֶּאֱמַר הָעַם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נִשְׁוֵא עִוֹן. תָּרִי תַחֲוִים. מִנֵּיין אַף תַּמְתִּים, שֶׁנֶּאֱמַר וְכִפַּר אֲדָמְתוֹ עִמּוֹ. מִי מְכַפֵּר עַל עִמּוֹ, אֲדָמְתוֹ. אֲשֶׁרֵיהֶם יוֹשְׁבֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂאִין לָהֶם לֹא חַטָּא וְלֹא עִוֹן לֹא בַחֲוִים וְלֹא בַמְתִּים.

מדרש תהלים פ"ה

אֲזִי תִרְצֶה הָאָרֶץ וְכֹה, וְהָאָרֶץ אֲזִכּוֹר, דָּא בְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל. תִּרְצֶה, תִּתְרַעֵי אֶרְעָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
זוהר חלק א' דף קיז ע"ב

לְבַקֵּשׁ מִהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ שִׁיחֶיהָ לֹא כְּסוּפִין וְגַעְגּוּעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לְבַקֵּשׁ מִהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ שִׁיחֶיהָ לֹא כְּסוּפִין וְגַעְגּוּעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְגַם שִׁיחֶיהָ גַעְגּוּעִים לְכָל הַצְּדִיקִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְהוּא סֶגְלָה לְהַכְעֵס וְלַעֲצָבוֹת, כִּי 'כָּל הַכּוֹעֵס כְּאִלוֹ עוֹבֵד עֲכוּוֹת' (שְׁבִת ק"ה). אֲבָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה, בְּחִינַת אֶרֶץ אֲפִים, הַפֶּךְ הַכְּעֵס: וְזֶה שֶׁקֵּדֵם קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהוּא אֱמוּנַת הַיְחוּד, אָנוּ מְבַקְשִׁים: 'וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוּמְמִיּוֹת לְאֶרְצֵנוּ', הֵינּוּ שְׂאֵנוּ מְבַקְשִׁים וּמְתַגַּעְגְּעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִים לְאֱמוּנָה, הֵינּוּ קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהוּא אֱמוּנָה: (לִיקוּטֵי מוהר"ן קנ"ה)

קְדוּשָׁה מְאֹד מְאֹד בְּתַכְלִית הַקְדָּשָׁה עֲצוּמָה וְנוֹרָאָה מְאֹד

סֵפֶר שְׁכַשְׁהָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, סִפְרוּ לֹא שֵׁם הַחֲשׁוּבִים שֶׁהָיוּ שָׁם, שֶׁבָּאוּ מִמְּדִינוֹת אֵלּוּ וְקִבְּעוּ דִירָתָם שָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמִפְרָסִם. וְסִפְרוּ לֹא, שֶׁקֵּדֵם שֶׁהָיוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְצִיר לַעֲצֹמֵן, שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא עוֹמֶדֶת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהָיוּ סוֹבְרִים שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי, לְפִי גִדְל קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַמְבָאָר בְּסִפְרִים. וּמִפְרָשׁ בְּתוֹרַתֵנוּ הַקְדוּשָׁה מַעֲלַת קִדְשַׁת

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, וְהַתּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ מְפָרֶשֶׁת כָּל גְּבוּלֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְגִדּוֹל מַעֲלָתָהּ וְקִדְשָׁתָהּ הָעֶצּוֹם וְהַנּוֹרָא מְאֹד מְאֹד. עַל כֵּן לֹא הָיוּ יְכוּלִין לְצִיר לְעֶצְמָן בְּעֵינֵיהֶם, שְׂאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, עַד אֲשֶׁר בָּאוּ לְשֵׁם וְרָאוּ, שְׂאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל הִיא בְּזֶה הָעוֹלָם מִמֶּשׁ. כִּי בְּאֵמַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא כְּמוֹ מְדִינוֹת אֱלֹהֵי מִמֶּשׁ. כִּי מֵה שְׂמִבְיָאִין לְפַעְמִים עֶפְר לְבֵן מִשֶׁם זֶהוּ רַק בְּמִקּוֹמוֹת פְּרֻטִיִּים, וְגַם בְּמְדִינָה זֹו נִמְצָא עֶפְר לְבֵן וְעֶפְר שֶׁל נֶתַר בְּכְמָה מְקוֹמוֹת, אָבֵל עֶקֶר הָעֶפְר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא כְּמוֹ עֶפְר מְדִינוֹת אֱלֹהֵי מִמֶּשׁ. כִּי בְּאֵמַת בְּדָמוֹת וְתַמּוּנָה אֵין חֲלוּק כָּלֵל בֵּין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבֵין שְׂאֵר מְדִינוֹת, לְהַבְדִּיל, וְאֵף עַל פִּי כֵן הִיא קְדוּשָׁה מְאֹד מְאֹד בְּתַכְלִית הַקְּדוּשָׁה עֶצּוּמָה וְנוֹרָאָה מְאֹד. אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לְהִלְךְ שָׁם אֶפְלוּ אַרְבַּע אַמּוֹת וְכוּ', כְּאֲשֶׁר הַפְּלִיגוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרָנוּם לְבִרְכָה וְכָל הַסְּפָרִים בְּעֶצֶם קִדְשָׁתָהּ הַגְּדוּלָה וְהַנּוֹרָאָה: (לִיקוּטֵי מוהר"ן תְּנִינָא קִטּוּ)

נִשְׁפַע פְּרֻנְסָה גְדוּלָה

עַל יְדֵי הַשְׁתַּוְקָאוֹת שְׂאָדָם מִשְׁתַּוְקָק לְבִיאַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי זֶה נִשְׁפַע פְּרֻנְסָה גְדוּלָה (סִפֵּר הַמִּידוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל ח"ב ג)

מִי שְׂרוּצָה לָבוֹא בְּאֵמַת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לִילְךְ גַּם רַגְלִי

אַחַר שְׁגִמַר הַתּוֹרָה כ', אַחַר כֶּךָ בְּעַת הַשִּׁיחָה שְׂאֵלְתִי אוֹתוֹ מֵה פְּוִנְתְכֶם בְּמָה שְׂאֵמַרְתֶּם שְׂאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא גְדוּלָה כָּל כֶּךָ וְשִׁזָּה עֶקֶר נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה. וְגַעַר בִּי וְעָנָה וְאָמַר כְּוִנְתִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַזֹּאת בְּפִשִׁיטוֹת עִם אֱלֹהֵי הַבְּתִים וְהַדִּירוֹת (וְאָמַר בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְנֹז בְּזוֹ הַלִּשׁוֹן אֵיךְ מִיִּין טַאקַע דָּאָס אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיט דִּיא שְׂטִיבְעֵר מִיט דִּיא הַיִּיזְעֵר). כְּלוֹמַר שְׁכָל כְּוִנְתוֹ בְּמָה שְׂהַאֲרִיךְ בְּמַעֲלַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּוִנְתוֹ כְּפִשׁוּטוֹ עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַזֹּאת שְׂבִנִי יִשְׂרָאֵל נוֹסְעִים לְשָׁם, שְׂרַצוֹנוֹ שְׁכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל כָּל מִי שְׂרוּצָה לְהִיֹּת אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּאֵמַת יִסַּע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵף עַל פִּי שִׁישׁ לוֹ מְנִיעוֹת רַבּוֹת עַל זֶה, יִשְׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת וְיִלְךְ לְשָׁם כִּי זֶה עֶקֶר נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה כְּשׁוֹכִין לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ': וְזֶה אֲשֶׁר הָעִיר לְבָבִי בְּיֹתֵר וְחִזַּק אוֹתִי בְּיֹתֵר, לְעֵבֵר עַל כָּל הַמְּנִיעוֹת הַרַבּוֹת שְׂהִיָּה לִי בְּלִי שְׁעוֹר לְשִׁבֵּר כָּלָם וְלָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּרוּךְ הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ אֲשֶׁר הִיָּה בְּעֶזְרִי לְשִׁבֵּר מְנִיעוֹת וּבְלָבוּלִים וְעַכּוּבִים כְּאֵלֶּה, וְלָבוֹא לְשָׁם בְּשָׁלוֹם וְלַחְזוֹר בְּשָׁלוֹם:

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

ז

פַּעַם אַחַת כְּשִׁפְר רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה מַעֲצָם הַמְּנִיעוֹת וְהַסְּכָנוֹת שֶׁהָיָה עָלֵינוּ בְּסִטְאֵמְבוּל וְאִיךְ שֶׁהָיָה בְּסִכְנָה גְּדוּלָה קִדְּם שְׂבָא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ' אִז עָנָה וְאָמַר לָנוּ שְׂאֲנַחְנוּ יְכוּלִים לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּנִקְל. כְּאוֹמֵר שְׁעָלֵינוּ לֹא יִתְגַּבְּרוּ מְנִיעוֹת כְּאֵלָה וְסִכְנוֹת כְּאֵלָה כְּמוֹ שֶׁהָיוּ עָלֵינוּ, וְאִם נִרְצֶה נוּכַל לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּנִקְל. אִךְ אִף עַל פִּי כֵן בְּוֹדָאֵי גַם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת מְרַצִּים לְסִבַּל יְסוּרִים וְלִשְׁבֵּר מְנִיעוֹת קִדְּם שְׂבָאִין לְשָׁם, כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא אַחַת מִשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים שֶׁנִּתְּנָנוּ עַל יְדֵי יְסוּרִים וְכַמוֹבָא גַם שָׁם בְּמֵאֲמַר הַנַּ"ל:

(וּפַעַם אַחַת אָמַר רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה יֵשׁ שְׁנֵדָמָה לָהֶם שְׁרוּצִין וְנִכְסָפִין מְאֹד לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִם הָיוּ יְכוּלִים לְסַע לְשָׁם בְּהִרְחָבָה אָבָל לֹא בְּצַעַר וְדַחַק וּבְאַמְתַּת אֵין זֶה רְצוֹן שְׁלָם. כִּי מִי שְׁרוּצֶה לָבוֹא בְּאַמְתַּת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צְרִיךְ לֵילֵךְ גַּם רְגְלֵי וְכַמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְאֲבִרְהֵם לֶךְ לֶךְ וְכוּ' לֶךְ דִּיקָא. וְעֵין יְמֵי נִתֵּן [מוֹהֲרַנ"ת] בְּנִסְיַעְתּוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אַחַר שֶׁאָמַר רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה מְאֹד תִּשְׁעָה תְּקוּנֵין הַנַּ"ל אָמַר בְּדִרְךְ צַחוֹת (אִיךְ הָאֵב הֵיִינְט גִּיזְאָגֵט פֶּאָר פִּייעַר אֵין פֶּאָר וּוּאָסֶער). [אֲנִי הַיּוֹם אָמַרְתִּי עַל אֵשׁ וְעַל מַיִם] כִּי שָׁם מְדַבֵּר מַעֲנִין דְּבוּרִים חֲמִים כְּגַחְלֵי אֵשׁ וּמַעֲנִין פֶּתַח צוּר וְיִזוּבוּ מַיִם. מוֹבָא שָׁם בְּיַמֵּי נִתֵּן הַנַּ"ל): (חֵי מוֹהֲר"ן - טו)

לְהַשִּׁיג חֲכָמָה עֲלָאָה

שְׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ שֶׁאָמַר קִדְּם שְׁנִסְע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁרוּצֶה לְנִסְע פְּדֵי לְהַשִּׁיג חֲכָמָה עֲלָאָה, כִּי יֵשׁ חֲכָמָה עֲלָאָה וְתַתָּאָה וְחֲכָמָה תַתָּאָה כְּכַר יֵשׁ לוֹ, וְעַדִּין הוּא צְרִיךְ לְהַשִּׁיג חֲכָמָה עֲלָאָה, וּבְשִׁבִיל זֶה הוּא נוֹסֵעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְנִשְׁמַע מִפִּי הַקְּדוֹשׁ שֶׁאָמַר שֶׁתְּכַף כְּשֶׁהֵלֵךְ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל תְּכַף זָכָה לְהַשִּׁיג כָּל מְבַקְּשׁוֹ וְחִפְצוֹ שְׁנִסְע בְּשִׁבִילוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְגַם שְׁמַעְתִּי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ מַעֲיִן זֶה מְגַדֵּל הַשְּׂמִחָה וְהַנַּחַת שֶׁהָיָה לוֹ תְּכַף כְּשֶׁבָא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְּמַלֵּא רְצוֹנוֹ וְתִשׁוּקָתוֹ וְכוּ': (חֵי מוֹהֲר"ן - קלד)

נְגוּן שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

שְׁמַעְתִּי שְׁפַעַם אַחַת סִפְרוּ לְפָנָיו מְנַסִּיעַת הָרַב הַקְּדוֹשׁ מִבְּרִדִּיטְשׁוּב זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה לִיאָס, וְאִיךְ שְׂאָסֵף שָׁם מְמוֹן הַרְבֵּה, אָמַר רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה נְגוּן טוֹב מְזֵה, וּבְפֶרֶט נְגוּן שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּוֹדָאֵי טוֹב מְזֵה. אִם הָיוּ לוֹקְחִין בְּעַל תְּאַוֹת מְמוֹן שְׁעָלֵינוּ דְּרִשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה (בְּרִכּוֹת נד.), 'וּבְכָל מְאֻדָּה יֵשׁ לָךְ אָדָם שְׂמֵמוֹנוֹ חָבִיב עָלֵינוּ מְגוּפוֹ', אִךְ עַל פִּי כֵן אִם הָיוּ מְרַאִין לְפָנָיו נְגוּן שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָיָה נִתְּבַטֵּל אֶצְלוֹ כָּל תְּאַוֹתוֹ אֶל הַמְּמוֹן: (חֵי מוֹהֲר"ן - תְּקַפָּה)

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

תּוֹכוֹ רְצוּף אֶהְבָּה

וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. שְׁשָׁם עֵקֶר כָּל־לִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנִּ"ל שֶׁעַל יְדֵי זֶה עֵקֶר הָאָרֶץ הִירָאָה וְהָרְצוּן שְׁכָל זֶה זוֹכִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכַנִּ"ל. כִּי עֵקֶר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁנִּקְרָא הַר הַמּוֹרִיָּה עַל שֵׁם רֵיחַ הַקְּטֹרֶת כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָּה. וְשֵׁם מְקוֹם הִירָאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, מִה נּוֹרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה. וְשֵׁם עֵקֶר הָאָרֶץ הָרְצוּן בְּחִינַת תּוֹכוֹ רְצוּף אֶהְבָּה וְכוּ' וְכַנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת לֶךְ לֶךְ מֵאֶרְצָךְ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ, וּפִרְשׁ רַש"י, וְלֹא גָלָה לוֹ הָאָרֶץ מִיַּד כְּדֵי לְחַבְּבָהּ בְּעֵינָיו וְכוּ', הֵינּוּ כִּי מֵאַחַר שֶׁעֵקֶר שְׁלֵמוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא שְׁשָׁם זוֹכִין לְהָאָרֶץ הָרְצוּן הַמְּפֻלָּג הַנִּ"ל. עַל כֵּן לֹא גָלָה לוֹ הָאָרֶץ מִיַּד כְּדֵי לְחַבְּבָהּ בְּעֵינָיו כְּדֵי שִׁירְצָהּ וַיִּשְׁתַּוְּקֶק וַיִּתְאַוֶּה יוֹתֵר וַיּוֹתֵר לְבוֹא לְשָׁם. וְעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא יִזְכָּה לְבוֹא לְשָׁם וּלְקַבֵּל קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֵמוֹת שֶׁעֵקֶרָהּ הוּא הָרְצוּן וְהַשְׁתַּוְּקוּת לַה' יִתְבַּרְךָ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת כָּל־כֵּל הַמְּנִיעוֹת שֵׁישׁ לְכָל אֶחָד לְדַבֵּר שֶׁבְּקִדְשָׁהּ. וְכָל מִה שֶׁהִדְבֵּר שֶׁבְּקִדְשָׁהּ גְּדוֹל בְּיוֹתֵר יֵשׁ לוֹ מְנִיעוֹת יוֹתֵר. הַכֹּל בְּשִׁבִיל זֶה. מִחֲמַת שֶׁעֵקֶר הַקְּדוּשָׁה לְזִכּוֹת לְרְצוּן שֶׁהוּא עֵקֶר הַתְּכַלִּית כַּנִּ"ל עַל כֵּן מוֹנְעִים אוֹתוֹ כָּל כָּךְ כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לוֹ רְצוּן חֲזָק יוֹתֵר שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִזְכָּה לְהִדְבֵּר שֶׁבְּקִדְשָׁהּ בְּשְׁלֵמוֹת וּלְקַבֵּלוֹ כְּרָאוּי בְּרְצוּן טוֹב וְלַהֲשִׁיבֵהוּ לְנִפְלְאוֹ שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּכַלִּית. כִּי גַם אַחַר כָּךְ כִּשְׁבָאִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹ לְהִדְבֵּר שֶׁבְּקִדְשָׁהּ צְרִיכִין עוֹד לְהִתְגַּבֵּר בְּרְצוֹנוֹת טוֹבִים וְכִסּוּפִין גְּדוֹלִים לַה' יִתְבַּרְךָ כִּי זֶה הָעֵקֶר כַּנִּ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם לְסַעוּדָה ו' קו)

עֵקֶרוֹ עַל יְדֵי הָרְצוּן

אֲבָרְהָם הוּא הָרָאוּן שֶׁגָּלָה קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁאִתָּא בְּזִהַר וּמוֹבָא בְּדַבְּרֵינוּ כְּמֵה פְּעָמִים, כִּי אֲבָרְהָם הָיָה גְּדִיב לֵב הָרָאוּן. שְׁכָל עֲבוּדָתוֹ הִיָּתָה רַק רְצוּן וְכִסּוּפִין דְּקִדְשָׁהּ כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּמְקוֹם אַחֵר, כִּי הוּא הָיָה קֹדֶם מִתֵּן תּוֹרָה. וּבְתַחֲלַת עֲבוּדָתוֹ לֹא הָיָה יוֹדֵעַ מִשּׁוֹם מִצְוָה. וְהִיָּתָה כָּל עֲבוּדָתוֹ רַק רְצוּן וְחֻשֶׁק וְכִסּוּפִין דְּקִדְשָׁהּ וְהָיָה חֲזָק וְעַז בְּהָרְצוּן מְאֹד נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ שֶׁעָמְדוֹ כְּנִגְדּוֹ לְמָנְעוֹ. עַד שֶׁזָּכָה עַל יְדֵי זֶה לְשַׁבֵּר כָּל הָאוֹיְבִים וְהַמוֹנְעִים שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שִׁב לִימִינִי עַד אֲשִׁית אֵיבֶיךָ הָדָם לְרִגְלֶיךָ, הַמוֹבָא לְעִיל שֶׁזֶה נֶאֱמַר עַל אֲבָרְהָם. וְעַל יְדֵי כָּל זֶה הִתְפָּאָר בּוֹ ה' יִתְבַּרְךָ מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, אֲבָרְהָם אוֹהֵבִי. וְעַל יְדֵי זֶה זָכָה לְגִלּוֹת קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִתְגַּלָּה עַל יְדֵי הַהִתְפָּאוֹת שֶׁעֵקֶרוֹ עַל יְדֵי הָרְצוּן וְכוּ' (בְּרַכַּת הַמְזוּן ד' כד)

שִׁתְּעֵלְנוּ בְּשִׂמְחָה לְאֶרְצֵנוּ

אֲנוּ מְבַקְשִׁין, יְהִי רְצוּן שִׁתְּעֵלְנוּ בְּשִׂמְחָה לְאֶרְצֵנוּ. כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְבִטֵּל הַמוֹנְעִים בְּחִינַת חוֹבְלִים וּלְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת נַעַם כִּי אִם עַל יְדֵי שִׂמְחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

עֲשֶׂה מִיַּי נְגִינָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבְּנוּ בְּמָקוֹם אַחֵר. כִּי עַל יְדֵי שְׂמִיחָה בְּחִינַת נְגִינָה, בְּחִינַת נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת שְׁבַע שְׂמֵחוֹת אֶת פְּנֵיהָ וְכוּ'. עַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. שֶׁהִיא בְּחִינַת נְעִים הָעֲלִיּוֹן כַּנ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּרַכַּת הַפִּירוֹת ד' טז)

נִקְרָאת אֶרֶץ עַל שֵׁם הָרְצוֹן

כִּי עֵקֶר הָרְצוֹן זוֹכִין עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כִּי שֵׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֵקֶר הָאֶרֶת הָרְצוֹן וְהַשְׂתוֹקְקוֹת וְהַכְּסוּפִין לָהּ יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת רְצִיַת ה' אֶרְצָהּ. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה שֶׁנִּקְרָאת אֶרֶץ עַל שֵׁם הָרְצוֹן כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה לָמָּה נִקְרָא שְׂמָה אֶרֶץ שֶׁהִיא מְרַצָּה אֶת פְּרוּתֶיהָ. וְעַל כֵּן נִתְבָּרְכוּ כְּמָה שֶׁבָּטִים שְׂאֲרָצִים מְלֵאָה רְצוֹן. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, נִפְתְּלֵי שְׁבַע רְצוֹן וְכוּ'. וְכַתִּיב, וְרְצוֹן שְׂכָנֵי סְנֵה (וּשְׁבָטִים שֶׁלֹּא נִתְבָּרְכוּ בְּזֶה הָרִי כִּלְלָם יַעֲקֹב זֶה בְּזֶה שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד יְחוּלוּ עַל כָּלֶם כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם). כִּי עֵקֶר הָרְצוֹן הַחֲזֵק וְהַשְׂתוֹקְקוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זוֹכִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי שָׁם מֵאִיר וּמִתְנוּצָץ אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה, הַדֵּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דּוֹמָה כְּמִי שֵׁישׁ לוֹ אֱלֻקֵי וְכוּ'. כִּי הָאֶרֶת הָרְצוֹן הוּא בְּחִינַת רִיחַ טוֹב כְּמִבְּאֵר לְעֵיל. וְעֵקֶר הָרִיחַ הַטוֹב הַנִּפְלָא שֶׁל הַתְּנוּצָצוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁעַל יְדֵי זֶה מִשְׂתוֹקְקִין וְכוֹסְפִין אֵלָיו בְּרְצוֹן חֲזֵק בְּלִי שְׁעוֹר הוּא רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. שֶׁנִּקְרָאת אֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה עַל שֵׁם רִיחַ הַטוֹב שֶׁל הַקְּטֹרֶת. וְעַל כֵּן נִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בַּתְּחִלָּה דְרָךְ יְרִיחוֹ דִּיקָא. שֶׁנִּקְרָאת יְרִיחוֹ עַל שֵׁם רִיחַ הַטוֹב כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה כִּי שָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֵקֶר הָרִיחַ הַטוֹב בְּחִינַת לְרִיחַ שְׂמִינִף טָבִים. שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּנוּצָצוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂאֵי אֶפְשֵׁר לְדַבֵּר בְּזֶה כִּלְלֵי. שֶׁעַל יְדֵי זֶה עֵקֶר הַשְׂתוֹקְקוֹת וְהָרְצוֹן הַחֲזֵק כַּנ"ל. וְגַם בְּחוּץ לְאֶרֶץ מֵה שֶׁזוֹכִין לְפַעֲמִים לְאִיזָה הַתְּנוּצָצוֹת אֱלֻקוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת רִיחַ הַטוֹב כְּמֵאֵן דְּאֶרַח רִיחָא. שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְעוֹרֵר הַשְׂתוֹקְקוֹת וְרְצוֹן נִפְלָא לָהּ יִתְבָּרַךְ זֶה נִמְשָׁךְ גַּם כֵּן מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל קִדְשָׁתָנוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי עֲבוֹדָתָם מִמְּשִׁיכִין קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּץ לְאֶרֶץ כְּפִדּוּעַ. אֲבָל עֵקֶר מְקוֹם הָאֶרֶת הָרְצוֹן. שֶׁהוּא בְּחִינַת רִיחַ הַטוֹב שֶׁל הַתְּנוּצָצוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵּׁם הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ וְכֻלּוֹ וְהָאֶרֶץ עִם הַלוֹחֹת וְהַפְּרוּבִים הָעוֹמְדִים בְּבֵית קִדְשׁ קִדְשִׁים שֶׁשָּׁם עֵקֶר הַשְׂתוֹקְקוֹת. וְהָרְצוֹן וְהָאֱהָבָה וְהַכְּסוּפִין הַנִּפְלָאִים שֶׁבֵּין יִשְׂרָאֵל לְאֲבִיהֶם שְׁבַשְׂמִים, בְּבְחִינַת תּוֹכוֹ רְצוּף אֱהָבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם. וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הָאֶרֶת הָרְצוֹן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מֵה שֶׁמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשׁוֹכֵה לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ לְשֵׁם שָׁמַיִם. (לֹא בְּשִׁבִיל פְּנִיּוֹת אַחֲרוֹת כְּאֲשֶׁר נִמְצָא עֲכָשׁוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים) אֲבָל הַמְּנִיעוֹת רַבִּים וְעֲצוּמִים מְאֹד מְלָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

הַתְּרִצָּה הָאָרֶץ

אף על ידי תקף הרצון והחשק יכולים להתגבר עליהם, בפרט כי הרצונות לארץ ישראל חזקים ביותר, כי תקף כשרוצה לבוא לארץ ישראל מאיר בו הארה מהארת הרצון שמאיר בארץ ישראל (כמבאר מזה במקום אחר באריכות ועל ידי תקף הרצון והחשק הבא על ידי המניעות הגדולות דיקא כנ"ל. על ידי זה יכולין לדלג על כלם ולבוא לארץ ישראל. (ליקוטי הלכות ברכת הריח ה' ז)

שם התגלות הרצון ביותר

עקר קדשת ארץ ישראל הוא על ידי התגלות הרצון, כמבאר בדברי רבנו, זכרוננו לברכה, כמה פעמים. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה; שבשביל זה פתח את התורה בבראשית, כי ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. נמצא, שעקר קדשת ארץ ישראל על ידי שנתגלה שהכל ברצונו יתברך. ועל כן כל העשר קדשות הם בארץ ישראל, כי זה עקר הקדשה, שנתגלה שהכל ברצונו יתברך. ובית המקדש שקדוש ביותר שם התגלות הרצון ביותר ועל כן מביאין שם כל הקרבנות, שנאמר בהם "לרצון וכו'". וזה בחינת כי רצו עבדיך את אבניה וכו', כי הם בבחינת התגלות הרצון כנ"ל. ואכן שתיה היא קדש קדשים זה בחינת שרש הרצון, רצון שברצונות. ועל כן שם אין מי שיוכל לכנס כי אם הכהן הגדול ביום הכפורים, כי הכהן הגדול זוכה לבחינת מצח הרצון, בבחינת והיה על מצחו לרצון, כמו שמבאר שם, שזהו בחינת רצון שברצונות. ועל כן בכל השלש רגלים מחיבים להראות לפני ה', כמו שנאמר, "שלש פעמים בשנה וכו' את פני ה'". 'פני ה'' זה בחינת רצון שהוא בחינת פנים, כמו שמבאר שם. וזה צריכין ברגלים דוקא, שאז הוא התגלות הרצון. ועל כן צריכין להראות אז בבית המקדש, ששם התגלות הרצון כנ"ל: (ליקוטי הלכות כלי היין א' ז)

נתעלית ושגבה בכמה מעלות עד אין שעור

וכמה יגיעות יגע וכמה טרחות טרח וכמה אלפים תעניתים והפסקות וכמה וכמה הפסקות שלמות משבת לשבת וכמה מיני סגופים סגף וכמה שנים התבודד בהתבודדות ופרש עצמו בכל מיני פרישות מכל מיני תאוות. וקדש עצמו בכל מיני קדשות. וביותר על הכל נתעלה ונתקדש בקדשה נוראה ועצומה על ידי קדשת ארץ ישראל אשר השליך נפשו מנגד. ונסע לארץ הקדושה בשעת מלחמה שהיו תקף מלחמות קשות וחזקות באותן המדינות. וכמה וכמה הרפתקאות דעו עליו באותו הדרך. ה' צדיק יבחן כפשתני הזה וכו'. כי הקיפו עליו אז באותן

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

יא

הַיָּמִים כַּמָּה מִיְּנֵי צְרוּת וְסִכְנוֹת תְּכוּפוֹת וְרִצּוֹפוֹת. צְרוּת הַדְּבָר רַחֲמָנָא לְצַלֵּן שְׁהִיָּה אֶז בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה וְתִקַּף רַעַשׁ הַמְּלַחֲמָה שֶׁלֹּא הָיוּ בְּטוּחִים בְּחַיֵּיהֶם יוֹם אֶחָד. וְשָׂאָר מִיְּנֵי הַרְפַּתְקָאוֹת קְשׁוֹת בְּגוּף וּנְפֶשׁ וּמְמוֹן אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְבָאָר בְּכֶתֶב. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו נִתֵּן לוֹ כַּח בְּרִזָּל לְסִבֵּל כָּל זֶה מֵה שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְסִבֵּל צְרוּת וְיִסּוּרֵין כְּאַלְהָה מִכָּל צַד. עַד אֲשֶׁר זָכָה לַעֲבֹר בְּשָׁלוֹם וּנְכַנֵּס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא וּבָא בְּשָׁלוֹם בְּלִי פֶגַע. וְזָכָה לְמָה שְׁזָכָה בְּאַתְגָּלִיָּא וּבְאַתְכַּסְיָא. כִּי מִלְּבַד הַנְּסֻתוֹת לֵה' אֱלֹקֵינוּ מֵה שְׁזָכָה עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְדַבְּרִים נְעֻלָּמִים מֵעֵין כָּל חַי. גַּם בְּאַתְגָּלִיָּא רָאוּ רְאִינוּ כִּי הָיָה ה' עִמּוֹ. כִּי הַתּוֹרָה שֶׁגָּלָה אַחַר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה מַעְלוֹת עַד אֵין שְׁעוֹר נִתְעַלִּית וּשְׁגָבָה מֵהַתּוֹרָה שֶׁגָּלָה מִקֵּדָם. אִם אֲמַנֵּם גַּם מִקֵּדָם תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשׁ הַאֵיךָ פָּנֵי תֵּבֵל נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹתָהּ. נִפְלְאוֹת דְּבָרֵי תּוֹרָתוֹ גַּם מֵאֵז וּמִקֵּדָם. אוֹלָם. כִּי גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאֶרֶץ כֵּן גָּבְהוּ דְרָכֵי תּוֹרָתוֹ שֶׁגָּלָה לְאַחַר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִדְּרָכֵי תּוֹרָתוֹ שֶׁגָּלָה מִקֵּדָם כְּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּפִרוּשׁ כַּמָּה פְּעָמִים, וְכָל הַסֵּפֶר הַזֶּה רַבּוֹ כְּכֹל הוּא מֵהַתּוֹרָה שֶׁגָּלָה לְאַחַר שְׁהִיָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְלֹא נִמְצָא בּוֹ מֵהַתּוֹרָת שֶׁל קֵדָם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי אִם מֵעַט מִזְעִיר שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה עֲלֵין לְדַגְמָא. (וְהֵם נִמְצָאִים בְּתוֹךְ הַסִּימָנִים שֶׁנִּכְתְּבוּ בְּלִשׁוֹן הַחֲבָרִים שֶׁהֵם מִסִּימָן ע"ג עַד סִימָן קי"ד וְגַם שֵׁם הֵם רַק מֵעַט דְּמַעֲט): (הַקְּדַמַּת מוֹהֲרַנ"ת לְלִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן)

בְּרִצּוֹן וְהַשְׁתּוֹקְקוֹת עֲצוּם עַד מְאֹד

הִנֵּה אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ הָרַב רַבֵּי נַחֲמָן, זְכָר צַדִּיק לְבָרָכָה הוּא גָּלָה לָנוּ בְּמֵאמְרֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים גְּדֹל נִפְלְאוֹת מַעְלַת קִדְשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גַּם עַכְשָׁו כְּשֶׁהִיא בְּגִלוּת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר בְּפִרוּשׁ בְּהַתְחַלַּת הַמֵּאמֶר תִּשְׁעָה תְּקוּנֵין יְקִירֵין סִימָן כ' בְּלִקוּטֵי מוֹהֲר"ן ח"א מִי שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי, הֵינּוּ שִׁילָךְ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא אֵי אֶפְשָׁר אֲלֵא עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם סִימָן רל"ד כְּתֹב, כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא כְּלִיּוֹת הַקְּדוּשָׁה שֶׁל כָּל הַקְּדוּשׁוֹת וְגַם גָּלָה לָנוּ גְּדֹל הַחַיּוּב כְּמַעֲט עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְפִי שְׁעָה עַל כָּל פָּנִים, אִם אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַשְׁתַּקֵּעַ וְלָדוֹר שָׁם בְּקַבְיָעוֹת וְלָבוֹ הָיָה בּוֹעֵר מְאֹד לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתֹב עַל פְּסוּק וַיִּקַּד אֶרֶץ בְּלִקוּטֵי א' סִימָן קנ"ה שְׁהִיָּה בּוֹעֵר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹן כִּיקוּד אֵשׁ וְגַם אַחַר בִּיאָתוֹ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיָה גַם כֵּן הַשְׁתּוֹקְקוֹתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֲצוּם וּמִפְלֵג מְאֹד בְּכֹל הַנֶּפֶשׁ מִמֶּשׁ כְּאֲשֶׁר אֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ לָנוּ אֲשֶׁר בְּהִיּוֹתוֹ בְּלִמְבָרְגַּי יָשַׁב עִם אַנְשֵׁים בְּסַעְדָּה הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל שְׁבַת קִדְשׁ שְׁאֵז הוּא רַעְוָא דְרַעְוִין וְדַבְּרָא אֶז הַרְבֵּה מִגְּדֹל קִדְשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּרִצּוֹן וְהַשְׁתּוֹקְקוֹת עֲצוּם עַד מְאֹד עַד שֶׁהַחֲשִׁיךְ הִלְלִילָה וְלֹא הִכְנִיסוּ עֲדִין נֵר לְבֵיתוֹ וְהַרְגִּישׁוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁיָּשְׁבוּ אֶצְלוֹ שֶׁהַתְּחִיל לַגּוֹעַ וַיִּצְעֲקוּ לְהַבִּיא נֵר לְבֵית, וְעוֹרְרוּ וְהַקִּיצוּ אוֹתוֹ וְהִבִּינוּ אֶז אֲשֶׁר בְּגִלָּל גְּדֹל הַשְׁתּוֹקְקוֹתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּלָתָהּ נִפְשׁוֹ לְצִאת:

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

וְשָׁמַעְתִּי מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אֲשֶׁר נִרְמַז גַּם בְּתוֹרַתְנוּ הַקְדוּשָׁה אֲצֵל הַסְּתִלְקוֹת מִשֶּׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם שֶׁיִּצְאָה נִפְשׁוֹ בְּעַת רַעְוֵא דְרַעְוִין בְּשֶׁבֶת בְּמִנְחָה מִחַמַּת גְּדֹל הַשְּׁתוֹקְקוֹתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי יָדוּעַ שֶׁהַתְּפִלָּל מִשֶּׁה תַקְט"ו תְּפִלוֹת לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּלְבִסוּף כְּשֶׁאָמַר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (דְּבָרִים ל"ג) "זֹאת הָאָרֶץ וְכוּ' הִרְאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תֵעָבֵר" מִיָּד כְּתִיב "וַיִּמַּת שֵׁם מִשֶּׁה" וְכוּ' כִּי עַל יְדֵי שְׁמֵרָאִין לוֹ לְאֶדָם דְּבַר הַנְּחָשֶׁק, וּמוֹנְעִין אוֹתוֹ מֵאֲתוֹ, נִתְגַּבֵּר הַחֶשֶׁק בְּיֹתֵר, כְּמוֹ כֵּן עַל יְדֵי שֶׁהִרְאָה לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הָאָרֶץ, וְאָמַר לוֹ וְשָׁמָּה לֹא תֵעָבֵר נִתְגַּבֵּר חֶשֶׁקוֹ בְּיֹתֵר עַד שֶׁיִּצְאָה נִפְשׁוֹ: (יְמֵי מוֹהַרְנ"ת - חֵלֶק שְׁנֵי הַקְדָּמָה)

נְכֻסוֹף נְכֻסְפֵי מֵאֵד מֵאֵד

זֶה יָמִים רַבִּים שֵׁישׁ לִי כְּסוּפִים וְגַעְגּוּעִים וְהַשְּׁתוֹקְקוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלִמֵּן הַיּוֹם אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה הַתּוֹרוֹת הַמְדַבְּרִים מֵעֵצָם קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמִכָּלֵם מוֹבֵן, שֶׁכָּל קְדֻשַׁת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי תְלוּי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מֵאֵז וְעַד עַתָּה הִנֵּה אִשׁ תּוֹקֵד בְּקִרְבִּי בּוֹעֵר כְּרֹשְׁפֵי אִשׁ שֶׁלֹּהֲבַתִּיהָ לְזִכּוֹת לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבְפֶרֶט מֵעַת שֶׁשָׁמַעְתִּי הַתּוֹרָה הַנּוֹרָאָה "ט' תְּקוּנִין", שֶׁהַזְכִּיר אֵז רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּעַת שֶׁאָמַר הַתּוֹרָה הַנ"ל, וְכָל מִי שֶׁרוֹצֵה לִהְיוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי דִּהְיֵנוּ שִׁילֵךְ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא אִי אֶפְשָׁר לְזִכּוֹת לָזֶה כִּי אִם עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאָמַר אֵז, כְּשֶׁמִּנְצַחִין הַמְּלַחְמָה וּבֹאִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵז נִקְרָא אִישׁ מְלַחְמָה כִּי קִדְּם שְׁבֹאִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵז אֵל יִתְהַלֵּל חוֹגֵר כְּמִפְתַּח אֲבָל כְּשֶׁמִּנְצַחִין אֵז נִקְרָא אִישׁ מְלַחְמָה וְאַחַר כֵּן אָמַר כָּל הַתּוֹרָה הַנּוֹצֵרֶת לְעֵיל אֵיךְ זוֹכִין לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁרִי אֵזֵן הַשׁוֹמְעָה:

וְאַחַר כֵּן סְמוּךְ אַחַר שֶׁאָמַר הַתּוֹרָה הַנּוֹצֵרֶת לְעֵיל שֶׁאֲלֵתִי אוֹתוֹ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה מֵה כְּוֹנְתְכֶם בְּזֶה שֶׁאֲמַרְתֶּם שֶׁעֵקֶר הוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגַעַר עָלַי וְעֵנָה וְאָמַר, כְּוֹנְתִי כְּפִשׁוּטוֹ אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַזֹּאת עִם אֵלוֹ הַבְּתִים (וְאָמַר בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְנֵז בְּזוֹ הַלְשׁוֹן, אֵיךְ מִיִּין טֹאקִי דָּאֵס אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיט דִּי שְׁטִיבְעֵר מִיט דִּי הַיִּיזְעֵר) הֵינּוּ שֶׁכָּל כְּוֹנְתִי כְּפִשׁוּטוֹ שֶׁצְרִיךְ כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַגְּשָׁמִי הַזֶּה, שֶׁמִּיִּשָּׁב בְּאֵלוֹ הַבְּתִים וְהַחֲצֵרוֹת הָעוֹמְדִים שֵׁם בְּצִפְתָּ וּטְבִרְיָה וּשְׂאֵרֵי מְקוֹמוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי כָּל הַמְצוּוֹת צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת כְּפִשׁוּטוֹ דִּיקָא וְאִי אֶפְשָׁר לְזִכּוֹת אֶל הַקְדֻשָּׁה כִּי אִם עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַזֶּה הַיְדוּעָה לָנוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל נוֹסְעִים לָשָׁם:

וְהִנֵּה מֵאֵז הַבְּנֵתִי שְׂרַצוֹנוּ בְּפִשִּׁיטוֹת שְׁנִבּוּא כְּלָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמֵן אֵז וְהִלָּאָה נְכֻסוֹף נְכֻסְפֵי מֵאֵד מֵאֵד לְהִיּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵךְ רַבּוֹ הַמְּנִיעוֹת מֵאֵד, כִּי בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה לֹא יְכַלֵּתִי לְנִסְעֵ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּעַ דִּירְתִי שֵׁם כִּי לֹא יְכַלֵּתִי לְפָרֵד מִמֵּנוּ כָּלֵל אֲשֶׁר הוּא חַיִּי וְאֶרֶךְ יָמֵי

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

ובלעדו אין לי שום חיות כלל ולנסע לבדי על מנת לחזור גם כן היה קשה עלי מחמת כמה טעמים, ומגדל ההוצאה שלא היה בידי וגם איך אפשר לפרד זמן רב כל כך מרבנו זכרוננו לברכה אשר הייתי רגיל להיות לפניו בכל פעם ושמעתי בכל פעם דברי אלקים חיים המזכין את הרבים לדורי דורות הן על כל אלה לא יכלתי לנסע אז, אבל רצוני היה חזק לנסע לארץ ישראל בכל פעם שנזכרתי מחבת ארץ ישראל גם כמה פעמים דבר עמנו בשיחותיו הקדושות ועשה לנו חשק לארץ ישראל והודיע לנו שהוא דבר קל לבוא לארץ ישראל, ואין צריכין הוצאה רבה כמו שסוברין העולם, ושאינו מסכן כמו שסוברין העולם ומכתלי דבריו הבנתי שרצונו שנהיה בארץ ישראל גם פעם אחת כשספר מעצם המניעות והסכנות שהיו עליו בסטאנבול, ואיך שהיה בסכנה גדולה קדם שבא לארץ ישראל וכו' וכו', אז ענה ואמר לנו שאנחנו נוכל לבוא לארץ ישראל בנקל כאומר, שעלינו לא יתגברו מניעות וסכנות כאלה כמו שהיו עליו, ואם נרצה נוכל לבוא לארץ ישראל ואלו הדבורים תחובים בלבי מאז ועד הנה והמה היו בעזרי לחזק חשקי לנסע לארץ ישראל: (ימי מוהרנ"ת ח"ב ב)

אולי על ידי שגילך שם ארבע אמות נזכה לקבע דירתנו שם

ואם מי אנכי להשוות עצמי לרבנו זכרוננו לברכה, אשר אין מי נדמה אליו מכל שכן פחות כמוני, אף על פי כן לענין דבר שבקדשה מחיב אפלו הקל שבקלים לבקש גדולות כאשר שמעתי מפיו הקדוש בעצמו זכרוננו לברכה אדרבא אני מחיב למסר נפשי יותר ויותר אלף פעמים לבוא לארץ ישראל כי רבנו זכרוננו לברכה אפלו קדם שבא לארץ ישראל הייתה קדשתו ופרישותו ומעלתו וצדקתו גבוה ונשגב ונעלה מאד מאד בתכלית המעלה, ולא נסע לארץ ישראל כי אם לפעל להשיג השגות נשגבות יותר ויותר כי לגדלתו יתברך אין חקר, וכמבאר מזה בדברינו בספורי שבחיו הנוראים עין שם אבל אנן יתמי דיתמי אנו צריכין להתגולל ברפש וטיט ולרחש על הארץ בין נחשים ועקרבים עד שנזכה לנשק עפר ארץ ישראל, ולהתגולל בעפרה הקדושה ולשאב מאוירה הקדוש והנורא ואף על פי שאין אנו יודעים כלל מהו ארץ ישראל, הלא גם אין אנו יודעים מהו ציצית ומהו תפלין, ומהו סכה ולולב, וכיוצא בשארי מצוות, כי טעמי המצוות לא נודעו לשום אנושי מכל שכן לנו, וכמו שכתוב פלאות עדותיך וכו' וכמו שכתוב כל מצותיך אמונה (עין במקום אחר מזה), וכי חס ושלום נפטר מלעשת המצוות מחמת שאין אנו יודעין טעמן כמו כן אנו חייבין להתגולל לארץ ישראל אף על פי שאין אנו יודעים מהו ארץ ישראל, כי כבר הודיעה לנו התורה הקדושה בעצמה, ורבותינו זכרונם לברכה בגמרא במסכת כתובות ובשאר מקומות ובמדרשים ובפרט רבנו זכרוננו לברכה

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

בתורותיו הנוראות, שכלם גלו לנו מגדל מעלת ארץ ישראל, ושכל קדשת איש הישראלי תלויה בארץ ישראל:

ואם אין אנו זוכים לקבע דירתנו שם מחמת גדל המניעות שיש לכל אחד ואחד על זה, על כל פנים נזכה להיות שם פעם אחת כל ימי חיינו, לילך שם ארבע אמות על כל פנים, שגם זה טוב מאוד כמו שהפליגו רבותינו זכרונם לברכה וגם אולי על ידי זה שגילך שם ארבע אמות, נזכה אחר כך לנסע עוד הפעם לקבע דירתנו שם ועל כל פנים איך לא נחוש להיות פעם אחת במקום חיינו, במקום קדשתנו, בארץ חמדה שהבטיח הקדוש ברוך הוא לאבותינו כמה פעמים, וחרו ההבטחה כמה פעמים הרבה בלי שעור לגדל חבתה (ועיין בדברינו מזה במקום אחר באריכות) הן על כל אלה ויותר מזה שאי אפשר לבאר כאן נתחזקתי על ידי המניעות עצומות יותר ויותר ואף על פי כן עדין היה לבי חלוק לשתיים נוטה לכאן ולכאן בלי הכרע, מחמת כמה וכמה מניעות המח שהיה בדעתי מאד שאי אפשר לפרטם: (ימי מוהרנ"ת ח"ב כה)

בכח הצדיקים אמתיים

תכף כשעסקתי בזה בכתיבת שמות הצדיקים נתחזק בלבי שבצרוף זכות זה אזכה לבוא לארץ ישראל, כי באמת הזכרת שמות הצדיקים הוא דבר נפלא ונורא מאד מאד, ומועיל הרבה לעבודת השם יתברך, כאשר מבאר מזה קצת כבר ועוד יש לאלקי מלין לבאר גדל מעלת הזכרת שמות הצדיקים ואין כאן מקומו ועלה על דעתי שעל ידי שזכיתי לזכות את הרבים בזכות זה לסדר להם ביחד כל שמות הצדיקים וכל שמות התנאים ואמוראים שבכל הש"ס וספרי וכו' ומדרשים וכו' שזה הענין מסגל לזכות לארץ ישראל בבחינת "צדיקים ירשו ארץ", (תהלים ל"ז) שאי אפשר לבוא לארץ ישראל כי אם בכח הצדיקים אמתיים וכו' ומאז נתחזקתי יותר בכסופין חזקים יותר לנסע לארץ ישראל. (ימי מוהרנ"ת - ח"ב יז)

יתגבר חשקם יותר ויותר של כל הרוצים לבוא באמת לארץ ישראל

בא על דעתי איזה טעם קצת מה שצריכין לסבב הדרך לבוא לארץ ישראל, והוא מבאר לעין על פי תורתו של רבנו זכרוננו לברכה אמרתי אגב גררא אכתב גם זה כאן והוא כי מבאר בהתורה "ויהי נא פי שנים ברוחך" שכל המניעות שבעולם מדבר שבקדשה כלם הם בשביל החשק כדי שיתגבר החשק ביותר וכל מה שהנחשק גדול ביותר אז המניעה גדולה ביותר כדי שיתגבר החשק ביותר כי המניעה היא רק בשביל החשק כי על ידי המניעה מתגבר החשק ביותר כמו

שְׁמַרְאִין אֵיזָה דְּבַר לְפָנֵי תִינוּק, וְחוּטְפִין מִמֶּנּוּ, שְׂאֹז מִתְגַּבֵּר חֲשָׁקוֹ בְּיוֹתֵר וְרִץ וְרוּדֵף מְאֹד אַחֲרֵי הַדְּבָר הַזֶּה, כְּמוֹ כֵּן עַל יְדֵי שְׁמוֹנְעִים אֶת הָאָדָם מֵהַדְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה עַל יְדֵי זֶה מִתְגַּבֵּר חֲשָׁקוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְעַל כֵּן כָּל מָה שֶׁהִנְחָשָׁק גְּדוֹל יוֹתֵר נוֹתֵנִין לוֹ מְנִיעוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּדֵי שְׂיִתְגַּבֵּר חֲשָׁקוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ', עֵינֵי שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב כִּי הֵם דְּבָרִים הַמְּכַרְחִים מְאֹד מְאֹד לְמַעֲשֵׂה וּמִי שִׁיקַח דְּבָרִים אֵלֶּה בְּלִבּוֹ הֵיטֵב בְּאַמֶּת, יוּכַל עַל יְדֵי זֶה לְשַׁבֵּר וְלַעֲבֹר עַל כָּל הַמְּנִיעוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וְלִהְיוֹת וְלִהְגִיעַ לְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבִקְדָּשָׁה שְׂיִרְצָה כִּי אֵין דְּבָר שִׁמְנָעֵהוּ כִּי אִם יִתְגַּבֵּר חֲשָׁקוֹ יִשְׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת כִּי כָּל הַמְּנִיעוֹת לֹא בָּאוּ כִּי אִם בְּשִׁבִיל הַחֲשָׁק, כִּי עַל יְדֵי הַמְּנִיעוֹת יוּכַל לְהִבִּין כְּמָה גְּדוֹל מַעֲלַת הַנְּחָשָׁק, וְכָל מָה שֶׁהִמְנִיעוֹת מִתְגַּבְּרִין יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַל יְדֵי זֶה יוּכַל לְהִבִּין כְּמָה גְּדוֹל מַעֲלַת הַנְּחָשָׁק וְכוּ', עֵינֵי שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

וְעַתָּה מִבְּאֵר לְעֵינֵי בְּשִׁבִיל זֶה סִבֵּב אֱלֻקִּים אֶת הָעַם וְלֹא נָחַם אֱלֻקִּים בְּדֶרֶךְ הַקְּרוֹב, כִּי בְּכוֹנֵה סִבֵּב בְּדֶרֶכִים רְחוּקִים וְהִרְחִיקָם מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ מִיַּד לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שְׂיִתְגַּבֵּר חֲשָׁקָם יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַל יְדֵי גְּדוֹל הַמְּנִיעוֹת שֶׁל רְחוּק הַדְּרֹךְ וְתִקְוָה הַמְּלַחְמוֹת שְׂרָאוּ, שֶׁעַל יְדֵי כָּל זֶה יִתְגַּבֵּר חֲשָׁקָם יוֹתֵר וְיוֹתֵר שֶׁל כָּל הַרוֹצִים לָבוֹא בְּאַמֶּת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמִי שֶׁלֹּא יוּכַל לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן הַזֶּה, בְּאַמֶּת לֹא יָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי כִּף מִדְּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁמְנַסֶּה אֶת הָאָדָם עַל יְדֵי הַמְּנִיעוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁמְזַמֵּין קֹדֶם כָּל דְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה, בְּפֶרֶט קֹדֶם כָּל דְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה שֶׁכָּל הַיְהִדוּת תְּלוּי בּוֹ כְּגוֹן לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אוֹ לְהִתְקַרֵּב לְהַצְדִּיק הָאֱמֶת שְׂאֹז מְזַמֵּין לוֹ מְנִיעוֹת הַנְּדָמוֹת לְמְנִיעוֹת גְּדוֹלוֹת וְקָשׁוֹת מְאֹד וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל הַחֲשָׁק כְּדֵי שְׂיִתְגַּבֵּר חֲשָׁקוֹ בְּיוֹתֵר כִּי עַל יְדֵי הַמְּנִיעוֹת גְּדוֹלוֹת וְעֲצוּמוֹת יוּכַל לְהִבִּין כְּמָה גְּדוֹל מַעֲלַת הַנְּחָשָׁק, וְאִזּוֹ יִתְגַּבֵּר שְׂיִהְיֶה לוֹ חֲשָׁק וְכִסּוּפִין גְּדוֹלִים כְּפִי תִקְוָה הַמְּנִיעָה וְאִזּוֹ אִם יִתְגַּבֵּר בְּחֲשָׁק וְכִסּוּפִין, בּוֹדֵאֵי יִשְׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת וְיָבוֹא אֶל הַצְדִּיק הָאֱמֶת וְלְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי הַמְּנִיעוֹת לֹא בָּאוּ אֶלָּא בְּשִׁבִיל הַחֲשָׁק כִּי עַל יְדֵי הַפּוֹף מִי שֶׁלֹּא יוּכַל לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן יִתְרַחֵק עַל יְדֵי זֶה כִּי כָּל מָה שֶׁמְסַבֵּב וּמְגַלְגֵּל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ עִם כָּל אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם מְגִדוֹל וְעַד קֹטֵן הַכֹּל הוּא בְּשִׁבִיל נְסִיוֹנוֹת כִּי הָאָדָם לֹא בָּא לְעוֹלָם הַזֶּה הַשֶּׁפֶל כִּי אִם בְּשִׁבִיל נְסִיוֹנוֹת כְּדוּעַ, וְיִתֵּר מִזֶּה אֵין לְהָאָרֶץ כָּאֵן: (יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת - ח"ב לֵא)

אַחֲזַת קֶרְקַע בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

וְזֶה בְּחִינַת מָה שֶׁכָּתוּב בְּמִדְרַשׁ פְּרָשַׁת חֵי שָׂרָה שֶׁנִּזְכָּר עֲשֵׂר פְּעָמִים בְּנֵי חַת בְּפֶרֶשָׁה זֹאת בְּעֵנִין קְנִיַת הַמְּעָרַת הַמְּכַפְלָה. לְלַמֶּדְךָ, שֶׁכָּל הַמְּבָרָר מִקְחוֹ שֶׁל צְדִיק כְּאֵלוֹ קַיִם כָּל הַעֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת, כִּי מְעָרַת הַמְּכַפְלָה הִיא הַנְּחִלָּה הָרֵאוּשׁוֹנָה שֶׁקָּנָה אַבְרָהָם אֲבִינוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל יְגִיעַת

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

אֲבָרְהָם אָבִינוּ הָיָה כְּדֵי לְזָכוֹת לְאַחֲזֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא הִרְאֵנוּ שְׂגֻלָּה קְדֻשָׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּזֵהָר, תִּקַּל בְּתַקְלָא עַד דְּאֲתַגְלִיא לֵהּ, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה. אָבֵל מַחְמַת חֲטָא אָדָם הִרְאֵנוּ אַף עַל פִּי שְׁהִבְטִיחוּ ה' יִתְבָּרַךְ לִתְּנֵן לְזַרְעוֹ אֶת הָאָרֶץ עַדִּין לֹא זָכָה בָּהּ בְּעַצְמוֹ וְהִצָּרָךְ לְקִנּוּת מְעֵרַת הַמְּכַפְלָה לְקַבּוּרַת שָׂרָה וְכוּ' וְזֵה הָיָה גַם כֵּן בְּנִסּוֹ נִפְלְאָ מֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁהוֹצִיא מְקוֹם קְדוּשָׁה כְּזֵה מֵהַסְטֵרָא אַחֲרָא, מְעַפְרוֹן כְּמוֹבָא, כִּי עֵקֶר תְּקוּנַת הַקְּבוּרָה הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר גְּזֵרַת הַמִּיתָה הוּא בְּשִׁבִיל תְּקוּנַת הַמְּדַמָּה שְׁנֵאֲחִז בּוֹ זְהִמַּת הַנְּחֻשׁ שֶׁהוּא בְּלִבּוֹל הַמְּדַמָּה שְׂאִי אִפְשָׁר לְהִזְדַּכֵּךְ מִזֶּה בְּשִׁלְמוֹת כִּי אִם עַל יְדֵי הַמִּיתָה שְׁנֵגְזֵרָה אֲזַי כְּשֵׁנֵאֲחִזוּ זְהִמַּת הַנְּחֻשׁ עַל יְדֵי חֲטָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. כִּי עַל יְדֵי הַמִּיתָה וְהַקְּבוּרָה תִּתְבַּלֵּה הַזְּהִמָּא וַיִּקּוּם בְּגוּף חָדָשׁ בְּתַחֲיָה שְׂאִי יִהְיֶה חַדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֵעֲתִיד וְאֲזַי תִּתְרַבֵּה וְתִתְגַּדֵּל הָאֱמוּנָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת בְּבַחֲיִנַת חָדָשִׁים לְבִקְרִים רַבָּה אֱמוּנָתָךְ, שְׁנֵאֲמַר הָעֵקֶר עַל עֵת הַתְּחִיָּה שְׂאִי יִהְיֶה חַדוּשׁ הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן עֵקֶר תְּקוּנַת הַקְּבוּרָה הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל חַדוּשׁ הָעוֹלָם אַחֲרֵי הַתְּחִיָּה יִהְיֶה בְּבַחֲיִנַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׂמִבְּאָר שָׁם, עַל כֵּן הַמַּתִּים שְׂבִבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל חַיִּים תַּחֲלָה, כְּמוֹ שְׂאֲמַרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, כִּי עֵקֶר בְּרוּר וְתְקוּנַת הַמְּדַמָּה שְׁנַעֲשֶׂה עַל יְדֵי הַמִּיתָה וְהַקְּבוּרָה הַכֹּל הוּא עַל יְדֵי בַחֲיִנַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁכָל קְדֻשָׁתָהּ בַּחֲיִנַת תְּקוּנַת הַמְּדַמָּה שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הָאֱמוּנָה וְכוּ"ל. וְעַל כֵּן הַשְּׁתַדֵּל וְטָרַח אֲבָרְהָם מְאֹד לְקִנּוּת אֶת מְעֵרַת הַמְּכַפְלָה בְּשִׁבִיל מְקוֹם קְבוּרָה לְשָׂרָה וְלְכָל הָאֲבוֹת הַכֹּל בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַמְּדַמָּה שֶׁהוּא תְקוּנַת הָאֱמוּנָה שְׁזוֹכִין עַל יְדֵי קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּחַיָּו וּבְמִיתוֹ עַל יְדֵי הַקְּבוּרָה וְכוּ"ל וְעֵקֶר קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא עַל יְדֵי כַח מְעֻשָׂיו עַל יְדֵי שִׂידְעֵין שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּעֵשְׂרֵה מְאָמְרוֹת וְעַל כֵּן בְּנֵי חַת שְׁזָכוּ לְסִיעַ לְאֲבָרְהָם שִׂיקְנָה מִקְחוֹ אַחֲזַת קָרְקַע בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל כֵּן נִזְכְּרוּ עֲשָׂרָה פְּעָמִים כְּנִגְדַּת עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת עֲשָׂרָה מְאָמְרוֹת, כִּי כָּל קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא עַל יְדֵי הָעֲשָׂרָה מְאָמְרוֹת עַל יְדֵי שְׂמֵאֲמִינִים שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאִין בְּעֵשְׂרֵה מְאָמְרוֹת וְכוּ"ל שְׂזֵה זוֹכִין רַק עַל יְדֵי עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת עֶשֶׂר מְדְרָגוֹת שֶׁל נְבוּאָה וְכוּ"ל:

וְעַל כֵּן לְמַדּוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה מִזֶּה לְכָל הַמְּקָיִם מִקְחוֹ שֶׁל צְדִיק שֶׁהוּא כְּאֵלוֹ קַיִם עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת, שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת רוּחַ נְבוּאָה כְּנִ"ל שְׁעַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלֶּה שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּעֵשְׂרֵה מְאָמְרוֹת עַל יְדֵי שְׁנֵתְבָרַר הַמְּדַמָּה וְזוֹכִין לְאֱמוּנָה וְכוּ"ל, כִּי הַצְּדִיק כְּשֶׁלּוֹקַח מִקַּח הוּא מְבָרַר הַמְּדַמָּה שְׁבִשְׁבִיל זֶה כָּל הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן שְׁבַע עוֹלָם בְּשִׁבִיל בְּרוּר הָאֱמוּנָה שֶׁהוּא עַל יְדֵי בְרוּר הַמְּדַמָּה, כְּמוֹ שְׂאֲמַרוּ, נִשְׂאָת וְנִתְּתָ בְּאֱמוּנָה. כִּי כָּל שְׁנוּי הַגְּוִינִין שְׁבִכָּל הַחֲפָצִים שְׁבַע עוֹלָם כְּלָם הֵם בְּכַח הַמְּדַמָּה שְׁשֵׁם כָּל הַדְּמִיוֹנוֹת וְשֵׁם כָּל הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן שֶׁהוּא מַחְמַת שְׂזֵה חֲפֵץ בְּחֲפֵץ פְּלוּנֵי וְזֵה חֲפֵץ בְּזֵה וּמְחַלִּיפִין זֶה עִם זֶה אוֹ מוֹכְרִין זֶה לְזֵה וְהַכֹּל הוּא בְּבַחֲיִנַת כַח הַמְּדַמָּה שְׁשֵׁם

תְּרֵצָה הָאָרְץ

הַתְּשׁוּקָה וְהַחֲמֻדָּה לְכָל הַחֲפָצִים כִּי הַשָּׂכֵל רְחוּק מְכַל זֶה. וְעַל כֵּן צְרִיכִין לִשְׂאֵל וּלְתַנּוּן בְּאֲמוּנָה כְּדִי לְבַרֵּר וּלְזַכֵּךְ הַחֲפָצִים מִזֵּהֶמֶת הַנִּחְשָׁשׁ שֶׁהוּא בְּלִבּוֹל הַמְדַמָּה שֶׁנֶּאֱחָז בְּכָל הַדְּבָרִים וְהַצְדִּיק שֶׁקוֹנֶה מִקַּח בְּיָדָיו קוֹנֶה אוֹתוֹ בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה וּמְבַרֵּר הַמְדַמָּה עַל יְדֵי זֶה עַל כֵּן הַמְּסִיעַ אוֹתוֹ נִחְשָׁב כְּאִלוֹ קַיִם הַעֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁעַל יְדֵי זֶה עָקַר בְּרוּר הַמְדַמָּה, כִּי הַמִּקַּח שֶׁל הַצְדִּיק הוּא בְּבַחֲיַנַת בְּרוּר הַמְדַמָּה שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵעֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת כַּנִּ"ל שֶׁכָּל זֶה הַתְּחִיל מֵהַמִּקַּח שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, שֶׁקָּנָה אַחֲזָה רֵאשׁוֹנָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם עָקַר בְּרוּר הַמְדַמָּה שֶׁעַל יְדֵי זֶה עָקַר תְּקוּן הָאֲמוּנָה וְכַנִּ"ל, כִּי אַבְרָהָם רֵאשׁ לְמַאֲמִינִים וְהוּא הָעָקַר שֶׁהַתְּחִיל לְזַכֵּךְ הָעוֹלָם מִזֵּהֶמֶת הַנִּחְשָׁשׁ וּלְבַרֵּר הַמְדַמָּה וּלְהַמְשִׁיךְ הָאֲמוּנָה בְּעוֹלָם:

וְזֶה שֶׁנִּסְמָךְ אַחֵר, וַיִּקָּם הַשָּׂדֶה וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לְאַבְרָהָם וְכוּ', פָּסוּק וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וְכוּ'. כִּי עָקַר הַזְקָנָה וְאֲרִיכוֹת יָמִים זוֹכִין רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא אֶרֶץ הַחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, לְמַעַן יִרְבוּ יָמֵיכֶם וְכוּ' עַל הָאֲדָמָה וְכוּ"ל. וְעַל כֵּן עֲתָה אַחֵר שֶׁזָּכָה אַבְרָהָם לְקִנּוּת אַחֲזַת נַחְלָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲזַי דִּיקָא זָכָה בְּשִׁלְמוֹת לְזַקְנָה וְאֲרִיכוֹת יָמִים דְּקִדְשָׁה בְּחִינַת וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים שֶׁנִּסְמָךְ אַחֵר זֶה, כִּי עָקַר הַזְקָנָה וְאֲרִיכוֹת יָמִים הוּא כְּשִׁזּוֹכִין לְאֲמוּנָה וְחֻכְמָה דְּקִדְשָׁה לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם מַחוּ וְדַעְתּוֹ בְּבַחֲיַנַת חֲדָשִׁים לְבָקָרִים וְכוּ' שֶׁזֶה זוֹכִין רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנִּ"ל. וְעַל כֵּן נִסְמָךְ, וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים אַחֵר פֶּרֶשֶׁת קִנְיַת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה וְכוּ"ל. וְזֶהוּ שֶׁנִּסְמָךְ לְזֶה, וְהוּא בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. כִּי עָקַר כָּל הַשְּׁפָעוֹת דְּקִדְשָׁה הֵם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם בְּרוּר הַמְדַמָּה שֶׁעַל יְדֵי זֶה יוֹצֵאִין מִזֵּהֶמֶת הַנִּחְשָׁשׁ שֶׁמִּשָּׁם כָּל עֲכוּב הַשְּׁפַע חָס וְשְׁלוֹם, עַל יְדֵי שֶׁנִּתְקַלַּל אֲזַי בְּעַצְבוֹן תְּאֻכְלָנָה וְכוּ' בְּזַעַת אֶפְיָה תֹאכַל לְחֵם, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ כָּל יְגִיעוֹת וְטְרִדוֹת הַפְּרָנְסָה בְּמִשְׁאֵל וּמִתְּנָן וְכוּ' מְלָאכוֹת שֶׁכָּל הַיְגִיעוֹת בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַמְדַמָּה מִזֵּהֶמֶת הַנִּחְשָׁשׁ, (כַּמְבָּאָר לְעִיל מְזֵה בְּעִנְיַן הַמְּבַרֵּר מִקַּחוֹ שֶׁל צְדִיק כַּנִּ"ל). אֲבָל אַבְרָהָם עַל יְדֵי שֶׁזָּכָה לְקִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי שֶׁקָּנָה נַחְלָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנִּ"ל, עַל יְדֵי זֶה, וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים, שֶׁהוּא עַל יְדֵי שִׁלְמוֹת הָאֲמוּנָה וְהַחֻכְמָה דְּקִדְשָׁה שֶׁזָּכָה עַל יְדֵי קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם עָקַר הַחַיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, צְדִיק בְּאֲמוּנָתוֹ יַחֲיֶה. וְכַתִּיב, הַחֻכְמָה תַּחֲיֶה. עַל כֵּן עַל יְדֵי זֶה, וְהוּא בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל, שֶׁזָּכָה לְכָל הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת וְעֲשִׁירוֹת גְּדוֹל דְּקִדְשָׁה, כִּי זָכָה לְבַרֵּר הַכָּל מִזֵּהֶמֶת הַנִּחְשָׁשׁ שֶׁהוּא בְּלִבּוֹל הַמְדַמָּה עַל יְדֵי קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת בְּשִׁבְתָּךְ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתָּךְ בְּדֶרֶךְ, שֶׁנֶּאֱמַר בְּקִרְיַאת שְׁמַע שֶׁהוּא פֶּרֶשֶׁת הַמְּזוּזָה שֶׁקוֹבְעִין בְּבֵית, כִּי זֶה כָּלָל גְּדוֹל שֶׁעָקַר תְּקוּן הָאָדָם וְכָל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּוִיִּים בּוֹ הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת הַתְּחִדְשׁוֹת וְכְמוֹ שֶׁהִזְהִיר אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִנּוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה בְּקוֹל רֶם בְּקוֹל חֲזָק מְאֹד בְּעַת

תְּרִיצָה הָאֶרֶץ

שְׁהוּכִיחַ אוֹתָנוּ וְעוֹרֵר וְהַקִּיץ אוֹתָנוּ בְּדַבְרֵי הַנּוֹרָאִים וְאָמַר אֲזִי בְּזֶה הַלְשׁוֹן, אֶלֶט טָאָר מְעַן נִיט זִיין וְכוּ'. וְכַנְדַּפֵּס קָצַת מְזֶה בְּסוּף הַסְּפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, עֵינֵי שָׁם, כִּי עָקַר הַתְּשׁוּבָה בְּבַחֲיִנַת הַתְּחַדְשׁוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, הַשִּׁיבָנוּ ה' אֵלֶיךָ וְנִשׁוּבָה חֲדָשׁ יְמֵינוּ וְכוּ'. וְכַתִּיב, תִּתְחַדֵּשׁ כְּנֶשֶׁךְ נְעוּרֵיכִי. וְעָקַר הַגְּלוּת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְחִרְבַּן הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ וְכָל הַצְּרוּת שְׁסוּבְלִין בְּגִלוּת הַכָּל נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי שְׁנַפְלוֹ מִבְּחִינַת הַתְּחַדְשׁוֹת הַמַּחֲיִין לְבַחֲיִנַת יִשָּׁן בְּבַחֲיִנַת וְנוֹשְׁנֶתָם בְּאֶרֶץ. 'וְנוֹשְׁנֶתָם' דִּיקָא, דְּהֵינּוּ שְׁנוּשְׁנוּ שָׁם כְּאֵלּוּ קְדָשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִשָּׁן נוֹשָׁן, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְעַל יְדֵי זֶה הָיָה כָּל הַחִרְבָּן כְּמַבְאָר שָׁם בְּפִרְשָׁה וְעַל כֵּן מְזַהֵר אוֹתָם שָׁם בְּאוֹתָהּ פִּרְשָׁה שִׁזְכְּרוּ הֵיטֵב אֶת כָּל הַנְּפִלְאוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם מִיּוֹם מִתֵּן תּוֹרָה שְׁלֹא נִשְׁמַע כְּזֹאת מִיּוֹם בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, כִּי שָׁאֵל נָא לְיָמִים רֵאשׁוּנִים וְכוּ'. הִנְהִיָּה כְּדָבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה וְכוּ' וְכוּ' הַשְּׁמַע עִם קוֹל אֱלֹקִים מְדַבֵּר וְכוּ'. וּמֵאַחַר שְׁזַכִּיתֶם בְּעֲצַמְכֶם לִשְׁמַע קוֹל דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, דְּהֵינּוּ נְבוּאָה אֱמִתִּית עַל יְדֵי זֶה רְאוּי לָכֶם לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל כָּל מִינֵי כְּפִירוֹת וּבִלְבוּלֵי אֱמוּנָה שֶׁהֵם בְּחִינַת הָעֲבוּדָה זָרָה וְהַפְּסִילִים שְׁנַפְלוּ אֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב שָׁם מְקַדָּם, וְהַשְׁחַתֵּם וְעַשִּׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל וְכוּ'. כִּי עַל יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה זֹכִינַן לְבַטֵּל כָּל בִּלְבוּלֵי אֱמוּנָה שְׁנַמְשָׁךְ מִבִּלְבוּל הַמַּדְמָה, כִּי זֹכִינַן לְבַרֵּר הַמַּדְמָה וּלְהֶאֱמִין בְּחֲדוּשׁ הָעוֹלָם וְזֶה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם, כִּי ה' יִתְבָּרֵךְ מְחַדָּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. וְכֵן צְרִיךְ הָאָדָם לְחַדָּשׁ מֵחוּ בְּכָל יוֹם בְּבַחֲיִנַת חֲדָשִׁים לְבַקְרִים רַבָּה אֱמוּנָתָךְ. וְזֶה שְׁפִיטָה שָׁם בְּפִסּוּק, וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹתָ אֶל לְבָבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים וְכוּ'. 'וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם' דִּיקָא שְׁצְרִיכִין לְחַדָּשׁ הַיְדִיעָה בְּכָל יוֹם בְּבַחֲיִנָה אֲשֶׁר אֲנִכִי מְצַוֶּךְ הַיּוֹם הַנֶּאֱמָר בְּקִרְיַת שְׁמַע, שְׁדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה, בְּכָל יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּחֲדָשִׁים. וְכֵן מְסִיטָה שָׁם בְּפִרְשָׁה, וְשִׁמְרַתְּ אֶת חֻקֵּי וְכוּ' אֲשֶׁר אֲנִכִי מְצַוֶּךְ הַיּוֹם וְכוּ' וְלִמְעַן תֵּאֲרִיךְ יָמִים עַל הָאָדָמָה וְכוּ'. כִּי זֶה עָקַר קְדָשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִנְהַגְתָּה עַל יְדֵי הַשְּׁגָחָה וְנַפְלְאוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֵעֶתִיד שְׁשָׁם יְכוּלִין לְזַכּוֹת לְדַעַת הַזֶּה מִי שְׁזוֹכָה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּשִׁלְמוֹת קְדָשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שִׁזְכָּה לְהַתְּחַדָּשׁ בְּכָל יוֹם מִמֶּשׁ, מְכָל שְׁכֵן בְּשָׁנוּי הַזְּמַנִּים הַקְּדוּשִׁים שֶׁהֵם שְׁבִתִּים וְיָמִים טוֹבִים וְרֵאשִׁי חֲדָשִׁים (וְכַמוֹכֵן כָּל זֶה מְשִׁיחֻתֵּי הַקְּדוּשׁוֹת) וְזֶה עָקַר אֲרִיכוֹת יָמִים בְּחִינַת יְרֵאת ה' תּוֹסִיף יָמִים, בְּחִינַת זְקֵן זֶה קִנְיָה חֲכָמָה, בְּחִינַת לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וַיְמִי בְּנִיכֶם עַל הָאָדָמָה וְכוּ'. וְכֵן שְׁכַתּוּב בְּפִסּוּק הַנִּלְל, וְלִמְעַן תֵּאֲרִיךְ יָמִים עַל הָאָדָמָה וְכוּ'. כִּי הָעָקַר הוּא הָאֱמוּנָה וְעָקַר הָאֱמוּנָה הִיא לְהֶאֱמִין בְּחֲדוּשׁ הָעוֹלָם כְּנִל. וְזֹאת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם מְחַדָּשׁ. כְּפִי אוֹתוֹ יוֹם כְּפִי הַשְּׁנוּיִים שְׁבָאוֹתוֹ הַיּוֹם בְּכָלֵל וּבְפִרְט, כִּי אֵין יוֹם דּוּמָה לְחֻבְרוֹ, כְּמַבְאָר בְּכַתְּבֵי הָאֶרֶץ ז"ל וּמוֹבָא בְּדַבְרֵינוּ כְּמָה פְּעָמִים. וְכְפִי מַה שְׁחֻזְקִים בְּאֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, כְּמוֹ כֵן זֹכִים לְחֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֵעֶתִיד, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּל.

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

יט

וּבְאֵמַת הַכֹּל אֶחָד, כִּי מִי שְׁזוּכָה לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה עַל יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקֵי אֲמַת הוּא מְמַשֵּׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל עֵת בְּחֵינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם שֶׁנִּבְרָא רַק בְּשִׁבִיל זֶה, כִּי לֹא בָּא לְזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר כִּי אִם לְעֵבֹד אֶת ה' וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ וּכְפִי מֵה שְׁיִזְכֶּה עַל יְדֵי מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים בְּן יִזְכֶּה לְטוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחֵי בְּעֵת שִׁיְהִיֶּה חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְעֵתִיד שְׂאֵז יִהְיֶה עֵקֶר קְבוּל שְׂכַר עוֹלָם הֵבֵא שְׂכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ חֵלֶק שָׁם, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הֵבֵא: (ליקוטי הלכות ספר תורה ד)

הכיסופין צריכין להיות באמת לאמתו

הנה לעיל מבואר מה שאמר רבינו ז"ל, שאי אפשר להיות איש יהודי דהיינו לילך מדרגא לדרגא כי אם על ידי ארץ ישראל ואמר אחר כך שכוונת דבריו כפשוטו ארץ ישראל זה הידוע לנו עם אלו הבתים והחצרות כנ"ל, ואם כן יש להבין איך הלך רבינו ז"ל בעצמו מדרגא לדרגא קודם שהיה בארץ ישראל (כידוע שגם אז היה חידוש גדול צדיק נפלא ונורא כמבואר במקום אחר), וכן עוד כמה צדיקים גדולים שלא יכלו לבוא לארץ ישראל כגון הבעש"ט ז"ל ועוד כמה כיוצא כידוע על כן נראה לעניות דעתי דיש לומר שבוודאי צריכין להיות בארץ ישראל זה ממש, אך קודם שזוכה להוציא מכח אל הפועל ענין זה, אז על כל פנים על ידי השתוקקות והגיעגועים והכיסופין שנכסף להיות בארץ ישראל נמשך עליו על ידי זה גם כן הארה מקדושת ארץ ישראל עד שזוכה על ידי זה גם כן לעלות מדרגא לדרגא בעבודת ה', אך הכיסופין צריכין להיות באמת לאמתו, דהיינו שבעת שמוצא שעת הכושר להוציא מחשבתו אל הפועל, אזי ישבר כל המניעות עד שיבוא בפועל ממש לארץ ישראל וזהו עיקר נצחון המלחמה כנ"ל אך קודם שזוכה לזה אז אף על פי כן על ידי הכיסופין האמתיים לבד נמשך עליו גם כן קדושת ארץ ישראל. (פרפראות לחכמה כ')

לא נצליח ונעשה פרי בעבודתינו אותו – רק בארץ הנבחר הזאת

שוב נשוב להתפלא בנוסח התפלה שתקנו אנשי כנסת הגדולה, ובהם כמה נביאים, אשר אנו מתפללים ומבקשים ג' פעמים בנוסח התפלה בכל יום, להתקבץ יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו. וכן בתפלת מוסף שבשבת וראש חודש ויום טוב, שאנו מבקשים לעלות ולבא לשם. כי לכאורה בדעת האנושי, אין זה טובה כלל, כפי שכבר נעקרנו ובאנו בנטיעותינו לארצות אחרות, וכל אחד נטוע ומושרש במקומו ופרנסתו, כי בתכלית ההיפוך, למשפט ועונש יחשב

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

ויצא על החייבים והחוטאים, להוציאם מביתם להרחיק נדוד. ואם יהיה רצון בוראינו וגואלינו להיטיב ולהושיע לנו, יגזור עלינו גזירות טובות במלכותו שימלוך על כל הארץ, ויפתח לנו אוצרות עשרו והכסף והזהב אשר לו, ואנחנו נעבוד ונעשה את רצונו כל איש ואיש במקומו וארצו, ולא לצאת ממקומנו ולעלות לארץ ישראל. ובאמת תסובב הפליאה הזאת גם בגאולותינו מגלות מצרים, כי גם הוא במטוב הארץ, והכתוב בעצמו יעיד ויאמר, כגן ה' כארץ מצרים. וכאשר ירה במים מרכבות פרעה וחילו ומבחר שלישי טבעו ולא נותר אחד מהם, היה לו למשה לילך ולישב על כסאו [של פרעה], ולהוריש לבני ישראל את ארצו, כאשר הוריש מפניהם אחר כך את האמורי והכנעני וכו'. והבורא יתברך היה לו להבטיח על זה לבד לאבותינו, ולבלי לעזוב ולחדול מהארץ אשר כבר כבש והאביד לשריה וחיליה, ולבוא במלחמות חדשות עם מלכי הארץ ועמלק היושב בארץ הנגב, שכאשר הניח משה ידיו וכו' וכו'. וכי לא היה ביכולת לקיים מצות התורה במצרים, ולזכות גם בזה לחיים הנצחיים. ולמה הוציא אותנו משם, למען הביא אותנו ולתת לנו את הארץ, וכי לאכול תאנים וחרובים היינו צריכים. והלא גם במצרים ישבנו על סיר הבשר, והדגה אכלנו חנם. אבל נשימה נא את לבבינו למשל הנטיעות הנ"ל, וראה נראה כי הם משתנים למיניהם בארצותם ומדינותיהם, ולרוב גידולם והצלחתם האמיתית, מוכרחת ומחוייבת כל אחד להיות נטוע ושתול בהארץ והאוויר והמים אשר סיגל והכיין להם הבורא יתברך בתעלומותיו. ומחוייב הטבע הזאת שנראה לעינינו מדברים הגשמיים, תבין באלפים ורבבות קל וחומר להסגולות וטבע הרוחניות אשר סיגל והטביע הבורא יתברך לכל אומה ולשון, אשר רק בארצותם יצאו ויעשו פרי בזרות עבודתיהם אשר חלק להם, [כי בדרך שאדם רוצה לילך וכו']. ולהיפוך אנחנו העם הנבחר מכל העמים, ידע הבורא יתברך מראש, אשר לא נצליח ונעשה פרי בעבודותינו אותו, רק בארץ הנבחר הזאת, ואין מסוגל ומוטבע לתחייתנו בחיים הנצחיים, ולהתענג בנועם עונג תענוגותיו עד בלי די, זולת הארץ הנבחר לזה מכל הארצות. ומי לנו גדול ויקר בהצלחת השארת הנפש כמו יעקב אבינו, בחיר האבות, ועינינו רואות, שגם הוא השביע את בניו להוליכו על כל פנים אחר מותו לארץ קדושתו, ולהנצל מצער גלגול מחילות [ועיין במסכת כתובות]. ואם אין ביכלתינו להבין ולהשכיל באיכות העונש הזה, אבל בדרך כלל נראה ונודע מדברי שבועתו, שיש לפחוד ולהתיירא מזה.

ולהאריך קצת בכל זה, עוד נבא ונתפלא בפירוש רש"י [והוא מדברי חז"ל] על אודות הכתוב לך לך וכו' אל הארץ אשר אראך, ולא גילה לו מיד, כדי לחבבה בעיניו, וליתן לו שכר על כל דיבור ודיבור וכו', עד כאן לשונו. ולכאורה יש להתפלא בהכרח הטעם השני, וגם בעצם הטעם

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

כא

שהוא בסיבת השכר שעל כל דיבור ודיבור שהשם יתברך מדבר עמהם, ובאמת אין שייך לשון שכר, רק על אדם הפועל מעצמו בפעולתו של רצון השם יתברך, אבל לא על הפעולה והדיבור, היוצא אליו מהמלך העליון בעצמו יתברך. אבל מרחוק תבין לבאר וליישב כל הפליאות האלה, בכל אשר הקדמתי לעיל, על אודות האור הפשוט יתברך היוצא מפי עליון יתברך, כי הוא הקדמה אמיתית וכוללת [ונראה מזה גם בדברים הגשמיים כנ"ל], ומוכרחת היא בכלליות התורה, ובכל פרטי הבריאה אשר לעדות יחשבו על מציאותו ודעתו, [עייין בהשיר ידידות שבתחלת הספר לקוטי א', מה שכתוב שם, נביא לבב חכמה וכו', חיוב הבנתו מועילה לידיעת הבורא וכו']. שהמכוון שבהם עם זולתם, נחשבים כשני הפכים בנושא אחד [לכוונתו ודעתו יתברך], ומפני זה מוכרחים הגבורי כח להיות תחלה בעושי דברו, ולהקדים את הנעשה, עד שזוכים אחר כך שישפיע וישמיע להם את קול דברו, [ומבואר כל זה מדבריו הקדושים שבספר חיי מוהר"ן], שבאופן הזה לבד, יורד ונשפע להצדיקים כל השגה וכל דיבור ודיבור. ושמחמת זה, תחשב אורייתא לסתום וגליא, שבתחלה לא יגיע להם קול היראה ואור ההשגה, כי אם באופן שיתעוררו עבודה בחפצם ורצונם וחיבתם לדבריו יתברך, ובאופן שיתהווה להם בזה לבד כלים נפלאים לקבל אחר כך את ההשגה באר היטב, עייין שם. כי מכל זה תבין מרחוק, ברוממות הארץ ובפירוש רש"י הנ"ל, כי אברהם אבינו ע"ה לעוצם הפלגת מעלתו ועבודתו, נתגלה לו השגת קדושת הארץ, והאיר והזריח בו כאור נוגה שהולך ואור בכל שעה יותר, כפי עבודתו והתעוררותו שנתעורר לעבוד בכל עת. ובתחלה נתגלה לו על ידי עבודתו בדרך כלל, שהשם יתברך מצמצם את עצמו מאין סוף עד אין תכלית, להיות שכינתו בנקודת מרכז הארץ שנבחר לו מכל הארצות. עד שנתעורר ונתחבב בעיניו להשיג ולראות את הארץ, מה הוא, והיכן הוא, עד שפעל בחיבתו והתעוררותו בעשיית דבר ה', לשמוע בקול דברו אשר הראה וגילה לו אחר כך את הארץ, לבא ולהגיע לשם, [ועל כן באמת מגיע לו שכר על כל דיבור, מאחר שבחיבתו והתעוררתו בעצמו פעל ועשה לשמוע ולקבל את כל דיבור ודיבור מאתו יתברך כנ"ל]. וגם לפי זה תבין ותתבונן במאמרי חז"ל, שכאשר סיבב השם יתברך שחזר משם מהתגברות הרעב, הוכרח להמתין ולהתעכב שם חמשה שנים, אשר הרבה אז את רצונו וכוספו והתעוררותו הנ"ל לבא לשם בכפל כפלים, [והיה צועק ואומר, טוב ללון במדברות של ארץ ישראל, מלישב בפלטין של חוץ לארץ]. כי כל זה, הוא לרוב ועוצם הכלים, המוכרחים לקדושה עצומה ונוראה כזאת. כי באמת אין סוף ותכלית כלל לחמדת שער החמשים שבבינתה, אשר גם משה רבינו ע"ה לא זכה לזה בכל ימי חייו עד יום עלייתו להר נ'בו [כמובן בכתבי האריז"ל], ועל ידי ראיית עיניו את הארץ הקדושה לבא לשם, נחלש ונגווע לגמרי על

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

ידי זה, [כמובן בזה מצירופי דבריו הקדושים, ובסמיכות הכתובים שבתורה הקדושה. כי לא לחנם ולריק הפליא הבורא יתברך בעת הסתלקותו להראותו לון]. ועל ידי זה זכה להוציא אל הפועל, ולבוא ולהכלל בקדש קדשים, עדן עין לא ראתה, שבבית ה', ועיר ה', שבארץ הזאת. (ביאור הליקוטים - סימן קנה)

בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהִירָאָה

בין אנשי שלומנו שָׁדְרוּ בְּעִיר טְשֶׁעְרִין הָיוּ עֲשִׂירִים מְפֻלְגִים מְאֹד. וְרַאבְרָ"נ זְכוֹרָנוּ לְבִרְכָה הָיָה מְלֵהִיבֵם מְדִי פַעַם שִׁיעֵלוּ עִם מְמוֹנָם וּרְכוּשָׁם הָרַב לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיְדוּרוּ בָּהּ, כִּי הָיָה בְּאִפְשָׁרוֹתָם אֲזִי לְקִנּוֹת שְׂטָחִים וְחֻלְקִים עֲצוּמִים מְאֹד מֵאֲדָמוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּמַחִירִים מוֹזְלִים מְאֹד, כִּי לְרַב עֲשִׂירוֹתָם אָמְרוּ עֲלֵיהֶם שֶׁהֵם עֲשִׂירִים מְפֻלְגִים כְּאֵלוּ שֵׁשׁ בֵּיכְלֵתָם לְקִנּוֹת אֵת כָּל אֲדָמוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַמֵּיעֵדוֹת לְמַכִּירָהּ, כִּי הָיְתָה אֲזִי מְכִירַת הַקְּרָקַע בְּזוֹל מְאֹד וְאִם הָיוּ שׁוֹמְעִים לוֹ לֹא הָיְתָה גַם לְצִיּוֹנִים שְׁלִיטָה כָּל כֶּף בְּאֲדָמוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ יְכוּלִים לַעֲצֹר בְּעֵדָם מְלַחֵלְלָהּ וּלְהַצִּיר קִדְשָׁתָהּ, אוֹלָם בְּחַשְׁשָׁם לְמְמוֹנָם, לֹא שָׁמְעוּ לוֹ. וְסוֹפָם הָיָה שֶׁנִּשְׁאַרוּ בְּעֵרֶם וְחֹסֵר כָּל, כִּי בְּעֲלִיָּתָם שָׁל הַקּוֹמוֹנִיסְטִים לְשַׁלְטוֹן הָרְגוּ אֵת רַבָּם וְלָקְחוּ כָּל מְמוֹנָם וְהִנִּשְׁאַרִים בְּרַחוּ כָּל עוֹד נַפְשָׁם בְּסֵבֶר וְחֹסֵר כָּל, וְלֹא נִשְׁאַר מֵהֶם אֶפֶס גַּם שׁוֹם שְׂאֲרִית, כִּי בְּנִיָּהֶם נִפְלוּ עַל יְדֵי זֶה מְדֶרֶךְ הַיְהוּדוֹת, וְרַק אֵלוּ הַמַּעֲט שֶׁשָּׁמְעוּ בְּקוֹלוֹ וְעָלוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זָכוּ לְהַקִּים כָּאֵן מְשֻׁפְחוֹת לְתַפְאֲרַת הַהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, וְכַמְפָּרְסָם. (שיח שרפי קודש ו' קעז)

בְּשִׁקִּית הַטְּלִית וְהַתְּפֻלִּין

הָיוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ מְחַבְּבִים וּמוֹקִירִים כָּל כֶּף אֵת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁפַּעַם כְּשֶׁקָּבְלוּ מִכְּתָב מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ הֵיכֵן נִשְׁמַר וְנִחְבֵּיא מִכְּתָב זֶה, וְלֹא מִצְאוּ הֵיכֵן לְשָׁמְרוֹ כִּי אִם בְּשִׁקִּית הַטְּלִית וְהַתְּפֻלִּין. (שיח שרפי קודש ה' תנ)

פרק ב' - מצוות הארץ

בקדושת המצוות התלויות בארץ

דרש רבי שמלאי מפני מה נתאווה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך אלא כך אמר משה הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי.
(סוטה יד ע"א)

לְקִיּוֹם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת

וּנְשַׁמַּע מִפִּי הַקְּדוֹשׁ קָדָם נְסִיעֶתוֹ מִמַּעַדְוֵעֲדִיּוֹקַע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּימֵי חַג הַפֶּסַח שֶׁאָמַר שֶׁהוּא רוֹצֵה לְסַע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְקַיֵּם שֵׁם כָּל הַתְּרִי"ג מִצְוֹת לְכֹלֵל יַחַד כָּל הַמִּצְוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ, עִם כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁל חוּץ לְאֶרֶץ וּלְכֹלֵלָם יַחַד וּלְקִיּוֹם בְּרוּחָנִיּוֹת. וְאַחַר כֵּן יוּכַל לְקִיּוֹם כְּרֹאוֹי בְּגִשְׁמִיּוֹת. וּבְכָל אֵלוֹ הַדְּבָרִים יֵשׁ שִׂיחוֹת וְסִפּוּרִים הַרְבֵּה כְּמוֹכֵן מִהָאֲנָשִׁים שֶׁסִּפְּרוּ זֹאת לְפָנָי. אֲךְ אֲנֹכִי לֹא הֵייתִי בְּכָל זֶה, עַל כֵּן נִחְסַר רַבּוֹ כְּכֹל וְלֹא יִכְלָתִי לְלַקֵּט בְּאֲמָרִים כִּי אִם מְעַט דְּמַעַט:
(חיי מוהר"ן קלג)

לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל הָאֲכִילָה

עַקֵּר קִדְשֵׁת אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵּׁם כָּל הַקְּדָשׁוֹת. וְעַקֵּר קִדְשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא בְּעֵנִין הָאֲכִילָה, כִּי כָּל הַמִּצְוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ הוּא בְּעֵנִין הָאֲכִילָה, כְּגוֹן, תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְחֻלָּה וּבִכּוּרִים וְקִרְבָּנוֹת וְכוּ'. וְעַל כֵּן עַקֵּר הַבְּרָכָה שֶׁמְבָרְכִין עַל כָּל הַמַּאֲכָלִים הוּא לְבָרֵךְ לְהַשֵּׂם יִתְבָּרַךְ עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּתַן לָנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבִרְכַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה וְכוּ'" וּמִשָּׁם אָנוּ לְמַדִּין גַּם כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁלְּפָנֶיהָ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה (בְּרָכוֹת ל"ה), הַשְׁתָּא לְאַחֲרֵי מְבָרַךְ לְפָנָיו מְבַעֵיָא. נִמְצָא, שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת הוּא לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל הָאֲכִילָה, כִּי מִשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַקְּדָשׁוֹת כְּנ"ל. וְעַל כֵּן כְּשֶׁאִישׁ יִשְׂרָאֵלִי רוֹצֵה לְאָכַל לֶחֶם, שֶׁהוּא עַקֵּר הָאֲכִילָה, עַקֵּר חֵיוֹת הָאָדָם צָרִיךְ לְרְאוֹת לְקַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ עַד שֶׁיִּהְיֶה נִמְשָׁךְ קִדְשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל מַה שֶׁאוֹכֵל, כִּי מִשָּׁם עַקֵּר קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה כְּנ"ל. וְעַל כֵּן תִּקְנּוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנָם

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

לְבָרְכָהּ לְנִטִּילַת יָדַיִם שְׁצָרֶיךָ כָּל אֶחָד לְקֹדֶשׁ אֶת יָדָיו בְּמַיִם קֹדֶם אֲכִילָתוֹ, כִּי הַיָּדַיִם הֵם כ"ח פְּרָקִין, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד כ"ח אֲתוֹן דְּעוֹבְדֵי דְבְּרָאשִׁית, שֶׁהֵם בְּחִינַת כַּח מַעֲשֵׂיו (כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר). וְעַל כֵּן צָרִיכִין לְטַהֵר הַיָּדַיִם בְּמַיִם שֶׁהוּא מְצוּת נִטִּילַת יָדַיִם כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ מִיַּמֵּי הַחֹסֶד, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַחֹסֶד חֲנֻם הַנ"ל שָׁבוּ נִבְרָא הָעוֹלָם עַל יְדֵי כ"ח אֲתוֹן וְאִז נִתְגַּלָּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם וְנִתְגַּלֵּין כַּח מַעֲשֵׂיו שֶׁהֵם בְּחִינַת כ"ח פְּרָקִין דִּי יָדַיִם שֶׁהֵם בְּבְחִינַת כ"ח אֲתוֹן, וְעַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה וְנִמְשָׁךְ קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד שָׁם, כִּי עֵקֶר קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא עַל יְדֵי כַח מַעֲשֵׂיו שֶׁנִּתְגַּלֵּין וּמְאִירִין עַל יְדֵי שְׁמֵמְשִׁיכִין וּמְאִירִין הַחֹסֶד שָׁבוּ נִבְרָא הָעוֹלָם, שְׁעַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה שֶׁהַכֹּל שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְרָצוֹנוֹ נִתְנָה לָהֶם וּבְרָצוֹנוֹ נִטְלָה מֵהֶם וְנִתְנָה לָנוּ וְכַנ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת ה')

עֵקֶר הַקִּדְשָׁה נִמְשָׁךְ מִשָּׁם

עֵקֶר קִדְשַׁת הָאֲכִילָה נִמְשָׁךְ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר הַשְּׁפַע שֶׁל הַמְּזוּן וְהָאֲכִילָה כִּידוּעַ שְׁכָל הַפְּרָנְסָה וְכָל הַהֲשַׁפְּעוֹת נִמְשָׁכִין רַק מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל הָאֲרָצוֹת מִתְמַצִּית אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵן שׁוֹתִין. וּמִשָּׁם עֵקֶר קִדְשַׁת הַלֶּחֶם, כִּי כָּל הַמְּצוּוֹת הַנוֹהֲגוֹת בְּלֶחֶם כְּגוֹן תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת וְחֻלָּה וְכוּ'. כָּלֵם הֵם מְצוּוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ. וְכָל קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּקְדְּשַׁת מְכָל הָאֲרָצוֹת. הָעֵקֶר הוּא בְּעֵינֵי קִדְשַׁת הָאֲכִילָה, כִּי שָׂאֵר כָּל הַמְּצוּוֹת נוֹהֲגוֹת בֵּין בְּאֶרֶץ בֵּין בְּחוּץ לְאֶרֶץ רַק מְצוּוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ אֵין נוֹהֲגִין אֶלָּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּמְצוּוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ. הֵם קִדְשַׁת הָאֲכִילָה, דִּהְיִינוּ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת וְכוּ'. וְעַל כֵּן עֵקֶר כָּל הַבְּרָכוֹת שְׁצָרִיכִין לְבָרֵךְ עַל כָּל דְּבַר תְּחִלָּה וְסוּף שְׁעַל יְדֵי זֶה מִקְדְּשִׁין אֶת הַמֵּאֲכָל שְׁאוֹכְלִין שִׁיְהִיָּה נְזוּן מִסְטָרָא דְקִדְשָׁה. עֵקֶר הַקִּדְשָׁה שֶׁנִּמְשָׁכַת עַל יְדֵי הַבְּרָכָה הִיא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. שְׁעַל יְדֵי הַבְּרָכָה נִתְקַדֵּשׁ הַמֵּאֲכָל בְּקִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר הַקִּדְשָׁה וְעֵקֶר הַשְּׁפַע כַּנ"ל, כִּי כָּל בְּרַכַּת הַנְּהַנִּין לְמִדּוֹ רַבּוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָהּ מִבְּרַכַּת הַמְּזוּן, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָהּ הַשְּׁתָּא לְאַחֲרֵינוּ מְבָרַךְ לְפָנָיו לֹא כָּל שְׁכֵן וְעֵקֶר בְּרַכַּת הַמְּזוּן הוּא לְבָרֵךְ ה' יִתְבָּרַךְ עַל שְׁנַתֵּן לָנוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, וְאֲכַלְתָּ וְשִׁבַּעְתָּ וּבְרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. וְהִדְבַּר תְּמוּנָה לְכַאוּרָה מֵאֵד מָה עֵנִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְבָרְכַת הַמֵּאֲכָל שְׁאֲכָל. כִּי לְפִי הַשְּׁכָל הַפְּשוּט עֵקֶר הַבְּרָכָה הוּא לְבָרֵךְ אֶת ה' עַל הַמְּזוּן שֶׁנִּתְּנָה לָנוּ וְהִיָּה רְאוּי לְכַתּוּב וְאֲכַלְתָּ וְשִׁבַּעְתָּ וּבְרַכְתָּ וְכוּ' עַל הַמֵּאֲכָל וְהַמְּזוּן שֶׁנִּתְּנָה לָךְ. וּמָה עֵנִין וּבְרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ לְאוֹכְלֵתָּ וְשִׁבַּעְתָּ. אֵךְ עַל פִּי הַנ"ל מִבְּאֵר הַיֵּטֵב כִּי בְּאֵמַת עֵקֶר הַמְּזוּן וְהַמֵּאֲכָל נִמְשָׁךְ רַק מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּמִשָּׁם עֵקֶר קִדְשַׁת הָאֲכִילָה הַנִּמְשָׁכַת עַל יְדֵי הַבְּרָכָה, כִּי עֵקֶר הַקִּדְשָׁה

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

כה

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכַנ"ל. וְעַל כֵּן כְּשֶׁאֹכְלִין שְׂצָרִיכִין לְבָרֵךְ אֶת ה' כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשָּׁה עַל הַמְּזוֹן שְׂאֵכֵל כְּדֵי שֶׁהַחַיּוֹת הַנִּמְשָׁךְ עַל יְדֵי הַמֶּאֱכֵל יִהְיֶה נִמְשָׁךְ מִסִּטְרָא דְקְדֻשָּׁה. עַל כֵּן צְרִיכִין לְבָרֵךְ אֶת ה' יִתְבָּרֵךְ עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דִּיקָא עַל שְׁנֵתָן לָנוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה וְרַחֲבָה. וְעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא מִמְּשִׁיכִין קְדֻשַׁת הָאֲכִילָה, כִּי עֵקֶר הַקְּדֻשָּׁה נִמְשָׁךְ מִשָּׁם כַּנ"ל. וּמִבְּרַכַּת הַמְּזוֹן לְמַדּוּ רַבּוּתֵינוּ וְזָכוּנוּם לְבָרְכָה כָּל הַבְּרָכוֹת כַּנ"ל. כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת נִמְשָׁכִין מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁשָׁם עֵקֶר הַבְּרָכָה וְהַקְּדֻשָּׁה כַּנ"ל, כִּי עֵקֶר הַבְּרָכָה שְׂמִבְּרַכִּין עַל כָּל דְּבַר הוּא לְגַלוּת שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בְּרָא אֶת הַדָּבָר כְּמוֹ שְׂאֵנוּ מִבְּרַכִּין הַמוֹצֵיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ. שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בְּדַבְּרוֹ. בּוֹרָא פְּרִי הָעֵץ וְכוּ'. וְעַל יְדֵי שְׂמִגְלִין שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בְּרָא אֶת הַדָּבָר הַזֶּה. עַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ מִזֶּה עַל יְדֵי שְׂיֻדְעִים וּמֵאֲמִינִים שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בְּרָא הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ שְׁזֵהוּ בְּחִינַת כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם. כְּמוֹ שְׂפִרְשׁ רַש"י עַל פְּסוּק בְּרָאשִׁית וּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ זָכוּנוּ לְבָרְכָה שְׂעֵקֶר קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי שְׂיֻדְעִין שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בְּרָא הָעוֹלָם וּמְלוֹאָהּ, כְּמוֹ שְׂפִרְשׁ רַש"י שָׁם, הוּא בְּרָאָה בְּרִצּוֹנוֹ נִתְּנָה לָהֶם וּבְרִצּוֹנוֹ נִטְּלָה מֵהֶם וּנְתַנָּה לָנוּ. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי הַבְּרָכָה שְׂמִבְּרַכִּין עַל כָּל דְּבַר שְׂעַל יְדֵי זֶה מְגַלִּין שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בְּרָא אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, עַל יְדֵי זֶה מְגַלִּין בְּחִינַת קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂעֵקֶר קְדֻשַׁתָּה עַל יְדֵי זֶה כַּנ"ל. נִמְצָא, שְׂעֵקֶר הַקְּדֻשָּׁה שְׂמִמְשִׁיכִין עַל כָּל דְּבַר מֵאֲכֵל עַל יְדֵי הַבְּרָכָה הוּא בְּחִינַת קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂמִשָּׁם עֵקֶר הַקְּדֻשָּׁה וְהַבְּרָכָה כַּנ"ל. וְעַל כֵּן הָעֵקֶר הוּא בְּרַכַּת הַלָּחֶם שֶׁהוּא בְּרַכַּת הַמוֹצֵיא שְׁחֻשׁוּבָה מֵהַכֹּל. וְגַם צְרִיכִין לְבָרֵךְ עָלָיו בְּרַכַּת הַמְּזוֹן, כִּי הַלָּחֶם מִחֲמַשֶּׁת הַמִּינִין שְׁנִשְׁתַּבְּחָה בָּהֶם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂמִשָּׁם עֵקֶר הַבְּרָכָה כַּנ"ל: (ליקוטי הלכות סעודה ד)

עֵקֶר כָּלִּיּוֹת הַקְּדֻשָּׁה

וְעַל כֵּן צְרִיכִין לְהַזְכִּיר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּבְרַכַּת הַמְּזוֹן. וְזֶה עֵקֶר מִצְוַת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב, וְאֲכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבְרַכַּת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וְכוּ'. כִּי עֵקֶר כָּלִּיּוֹת הַקְּדֻשָּׁה הוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכָל עֵקֶר קְדֻשַׁתָּה בְּעִנְיַן קְדֻשַׁת הָאֲכִילָה שֶׁהֵם הַמִּצְוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ שֶׁהֵם חֲלָה וּבְכוּרִים וְתְרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְכָל הַקְּרָבָנוֹת. וְעַל כֵּן הַזְכִּיר שָׁם אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זָכוּנוּ לְבָרְכָה עִנְיַן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְעִנְיַן כָּלִּל הַקְּדֻשָּׁה שְׂצָרִיךְ הָאָדָם לְבוֹא אַחֲרֵי יְגִיעוֹת רַבּוֹת הַבָּאִים מֵהַבְּגָדִים הַצּוֹאִים, כְּמוֹ שְׂמִבְּאָר שָׁם עַל מֵאֲמַר רַבֵּה בַר בַּר חֲנָה רַמָּא כּוּפְתָא וְסַכְרָא לִירְדְנָא. כִּי הִירְדָן מִפְּסִיק בֵּין קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּץ לְאֶרֶץ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. כִּי עֵקֶר הַקְּדֻשָּׁה בְּפִרְט בְּחִינַת הַבְּרוּר

תְּרִיצָה הָאָרֶץ

שֶׁל קִדְשַׁת הָאֲכִילָה הוּא עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל כֵּן צְרִיכִין לְבָרוּךְ עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַחַר הָאֲכִילָה.
(ליקוטי הלכות בציעת הפת ה)

קִדְשַׁת הַגֶּן עֵדֶן

אֶפְלוּ כְּשִׂישְׂיִשְׂרָאֵל עַל אֲדַמְתָּם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֲדִין צְרִיכִין בְּכָל עֵת לְבַעַר וּלְבַטֵּל מוֹצִיאֵי דְבַת הָאָרֶץ רְעָה שֶׁהֵם הַמוֹנְעִים מִקִּדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁעַל יָדָם הָיוּ כָּל הַקְּלָקוּלִים וְהַפְּגָמִים כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִתְגַּבְּרוּ הַמוֹנְעִים מִהַקְּדָשָׁה כָּל כֹּף עַד שֶׁהִסִּיתוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְמָה שֶׁהִסִּיתוּ עַד שֶׁנִּתְגַּרְשׁוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי הֵם אוֹרְבִים תָּמִיד עַל יִשְׂרָאֵל לְגַרְשָׁם מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִהַסְתַּפַּח בְּנַחֲלַת ה'. וְעַל כֵּן אָנוּ צְרִיכִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְקַדֵּשׁ אֶת הַלְּחָם בְּכַמָּה מְצוּוֹת הַתְּלוּיוֹת בְּאֶרֶץ הַכֹּל כְּדֵי לְבָרוּךְ הַלְּחָם מִזְהֵמַת הַנֶּחֱשׁ שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַמוֹנְעִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כִּי אָדָם הִרְאִישׁוֹן נִתְגַּרֵּשׁ מִקִּדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם נִבְרָא כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קִדְשַׁת הַגֶּן עֵדֶן שֶׁיֵּשֵׁב שָׁם וְאִז נִתְקַלְלָה הָאֲדָמָה כַּנִּ"ל. עַל כֵּן אֶפְלוּ כְּשֶׁבָּאִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים בְּרוּרִים וְתַקּוּנִים גְּדוּלִים לְבַעַר הַמוֹנְעִים מִקִּדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא כָּלֵל קִדְשַׁת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי. (ליקוטי הלכות גזלה ה)

הַתְּקוּהָ וְהַתּוֹחֶלֶת וְהַרְצוֹן הַחֲזֵק

הַתּוֹחֶלֶת וְהַתְּקוּהָ הוּא בְּחִינַת רְצוֹן שְׂמִיחָלִים וּמְקוּיִם שְׂיִמְלָא ה' יִתְבָּרַךְ רְצוֹנֵנוּ הַטּוֹבִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וּלְתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה. וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא חֵלָה, כִּי עַל יְדֵי זֶה שְׁנוֹתֵינוּ לְכַהֵן הַחֵלָה זוֹכִין לְהָאֲרַת הַרְצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת תּוֹחֶלֶת וְתַקּוּהָ כַּנִּ"ל. וְעַל כֵּן מְצוּוֹת חֵלָה תִּקְנוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה גַם בְּזִמְן הַזֶּה בְּחוּץ לְאֶרֶץ כִּי רַק זֶה נִשְׁאָר לָנוּ בְּגִלוּתֵנוּ הָאָרֶץ הַמֵּר שְׂרָצוֹנֵנוּ וְכִסְפָּנוּ וְתַקְנֵתֵנוּ וְתוֹחֶלֶתֵנוּ חֲזָקִים עֲדִין לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְאֲרָצוֹ וּלְתוֹרָתוֹ וְכוּ' כִּי אִף עַל פִּי שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ מִה שְׁעוֹבֵר בְּכָלִיּוֹת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וּבַפְּרָטִיּוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֲשֶׁר כְּמַעַט אָפְסַת תְּקוּהָ חַס וְשָׁלוֹם. כִּי צְרוּת מְצוּוֹת שׁוֹנוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת בְּכָל עֵת בְּגוּף וּנְפֶשׁ וּמְמוֹן וְכוּ' שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה שְׂאִין יוֹם שְׂאִין קָלְלָתוֹ מְרַבָּה מִחֲבֵרוֹ וְכוּ' וְאִין לָנוּ שׁוֹם חֵיוֹת כִּי אִם הַתְּקוּהָ וְהַתּוֹחֶלֶת וְהַרְצוֹן הַחֲזֵק שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֲרַת הַרְצוֹן הַנִּ"ל, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב, וְאָמַר אֲבָד נְצָחִי וְכוּ'. זֹאת אָשִׁיב אֶל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׂבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהֵם הָאֲמוֹת הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם. מִה תְּעִירוּ וּמִה תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֲהָבָה עַד שֶׁתְּחַפֵּץ, הֵינּוּ שִׂישְׂיִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים לְכָל הַמוֹנְעִים מִן הַקְּדָשָׁה שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲכוּ"ם וְסִטְרָא אַחְרָא מִה תְּעִירוּ וּמִה תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֲהָבָה

שְׁבִינֵי לְמָקוֹם עַד שֶׁתַּחֲפֹץ, כִּי לֹא תוֹעִילוּ כָּלֹם בְּכָל מִינֵי הַסְּתוֹת וּפְתוּיִים וּמְנִיעוֹת וְכוּ' שְׂאֵתֶם מוֹנְעִים אוֹתָנוּ מִתּוֹרָתוֹ וְעִבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִף עַל פִּי שְׁנֵדָמָה לָכֶם שֶׁפְּעַלְתֶּם הִרְבָּה מֵאַחַר שֶׁבִטַּלְתֶּם אוֹתָנוּ מִכַּמָּה קְדָשׁוֹת בְּכָל־לַיּוֹת וּבִפְרָטִיּוֹת כִּי הִחְרַבְתֶּם בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְהִגְלִיתָנוּ מֵאֶרֶצְנוּ וְעַדִּין אַתֶּם מְרַקְדִים וּמְשַׁתְּרָרִים עָלֵינוּ חָנָם בְּכַמָּה מִינֵי מְנִיעוֹת וְהַסְּתוֹת וּמִבְטָלִים יִשְׂרָאֵל הִרְבָּה מִתּוֹרָה וּתְפִלָּה וְכוּ', אִף עַל פִּי כֵן לֹא תוֹעִילוּ כָּלֹם, כִּי מֵה תְּעִירוּ וּמֵה תְּעוּרוּ אֶת הָאֱהָבָה, כִּי לֹא תוּכְלוּ לְקַלְקֵל אֶת הָאֱהָבָה שְׁבִינֵינוּ לְמָקוֹם, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם, עַד שֶׁתַּחֲפֹץ, בְּעוֹד שֶׁתַּחֲפֹץ. כִּי עוֹד הַחֲפֹץ וְהָרָצוֹן וְהַכְּסוּפִין שֶׁלָּנוּ חֲזָקִים וְתִקְיָפִים מְאֹד מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּמֵאַחַר שֶׁהָרָצוֹן חֲזָק בְּיָדָיו לֹא תוֹעִילוּ כָּלֹם בְּרַעַשׁ הַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלִבּוּלִים שֶׁלָּכֶם, כִּי הָרָצוֹן עוֹלָה עַל הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּדַבְּרֵינוּ כַּמָּה פְּעָמִים עֲצָם מַעַלְת הָרָצוֹן עַד אֵין סוּף (וְעַיִן מִזֶּה בְּהִלְכוֹת עֶרֶב הַלָּכָה ג) וְעַל כֵּן תִּקְנֵנוּ רַבּוּתֵנוּ וְזָכוּנָם לְבִרְכָה גַם עֵתָה בְּזֶה הַזְּמַן בַּחוּץ לְאֶרֶץ שְׂלֵא תַתְּבַטֵּל תּוֹרַת חֻלָּה, כִּי חֻלָּה בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה כַּנִּלְשָׁה נִשְׁאָר לָנוּ גַם אַתָּה בְּגִלוּתָנוּ הָאָרֶץ כַּנִּלְשָׁה. וְזֶה בְּחִינַת וְאִף גַם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אִי־בִיָּהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלְתֶּם וְכוּ'. וְאִתָּא בְּזֶהר, 'לְכַלְתֶּם' חֲסֵר לְשׁוֹן כְּלָה וְכוּ', עַיִן שָׁם. וּבְזֶה נוּכַל לְפָרֵשׁ לְעֵנֵינוּ כִּי כְּלָה לְשׁוֹן רָצוֹן וְכְסוּפִין, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, כְּלָה שְׂאִרֵי וּלְבָבִי וְכוּ'. הֵינּוּ שֶׁבְּעֲצָם גְּלוּתָנוּ בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵינוּ מִבְּטִיחַ ה' יִתְבָּרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאוֹמֵר, וְאִף גַם זֹאת וְכוּ' לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלְתֶּם, 'לְכַלְתֶּם' דִּיקָא בְּשִׁבִיל בְּחִינַת הַכְּלִיּוֹן עַיִנִים וְהַתְּקוּנָה וְהָרָצוֹן וְהַכְּסוּפִין הַחֲזָקִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם לְשׁוֹב אֵלַי וְכוּ'. וְזֶה אָנוּ מִמְּשִׁיכִין עָלֵינוּ עַל יְדֵי מִצְוֹת חֻלָּה כַּנִּלְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת גַּם זֹאת, כִּי שְׁעוֹר עֶסָה לְחֻלָּה הוּא אַרְבָּעִים וְשָׁלֹשׁ בֵּי־צִיִּים וְכַמוֹבָא בְּדַבְּרֵינוּ וְזָכוּנוּ לְבִרְכָה (בְּסִימָן נה לְקוּטִי א בְּהַתּוֹרָה אָבָא שְׂאוּל וְכוּ'). הֵינּוּ עַל יְדֵי מִצְוֹת חֻלָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת 'ג' זֹאת' שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְקַדַּשׁ הַלְחָם שֶׁהוּא עֵקֶר הָאֲכִילָה עַד שֶׁזּוֹכִינַן עַל יְדוֹ לְהַעֲת הָרָצוֹן כַּנִּלְשָׁה עַל יְדֵי זֶה לֹא מְאַסְתִּים וְכוּ' לְכַלְתֶּם מִחֲמַת גְּדֹל הַכְּלִיּוֹן עַיִנִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם לִישׁוּעָה הָאֲמִתִּית לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָרָצוֹן וְכוּ' ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת פְּדִיּוֹן בְּכוֹר ה)

עיקר שלימות הקומה של המצוות

ובזה יש לפרש גם דברי משה שאמר הרבה מצוות אינם מתקיימין אלא בארץ ישראל אכנוס אני לארץ ישראל כדי שיתקיימו כולם על ידי, היינו כי העליה לארץ ישראל בעצמה הוא מצוה כמבואר באורח חיים סימן רמ"ח ומשה רבינו ע"ה היה מבקש לעלות לארץ ישראל שלא בשביל שום שכר עולם הבא רק בבחינת שכר מצוה מצוה, שיזמין לו הקדוש ברוך הוא מצוה

תְּרִצָּה הַאֲרֶז

אחרת בשכר מצוה זאת (כמבואר בפנים אות ב' הנ"ל), שזה בחינת קדושת המצוה של ישיבת ארץ ישראל שגורם לקיים מצוות התלויות בארץ, ועל כן אמר אכנוס אני לארץ ישראל כדי שיתקיימו כולן על ידי דייקא כי עיקר שלימות הקומה של המצוות (שהוא החיות של כל הג' קומות עולם שנה נפש) הוא רק בארץ ישראל, כי הרבה מצוות אין מתקיימות אלא בארץ ישראל ומשה רבינו ע"ה הוא אחדות אחד ממש עם קומת התורה והמצוות כמובא ועל כן משה רבינו גמטריא תרי"ג בחינת הקומה של תרי"ג מצוות, כי הוא זכה לבחינת נבואת זה הדבר ששכרו הוא רק בקיום המצוות בעצמן ועל כן רצה לכנוס לארץ ישראל שיתקיימו כל קומת המצוות על ידו דייקא שזה עיקר שלימותן, ואמר לו הקדוש ברוך הוא כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, היינו לקיים כל קומת המצוות שזה עיקר קיבול השכר שלו כנ"ל מעלה אני עליך כאילו עשיתם וכו' כי אדרבא מאחר שאין אתה חפץ בשום שכר רק בקיום המצוות בעצמן שהם רצוני, על כן בזה שתבטל רצונך גם בזה מפני רצוני ואל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, בזה בעצמו כלול כל קומת המצוות כי כל מצוותיך אמונה וכאילו עשית את כולם וזה שאמרו רז"ל שם שנאמר לכן אחלק לו ברבים וכו', כי משה רבינו ע"ה יש לו חלק קיום כל המצוות של ישראל, וכל מי שזוכה לקיים איזה מצוה בשמחה גדולה בפרט אם אינו רוצה בשום שכר עולם הבא רק שכרו בהמצוה בעצמה, הכל נמשך מבחינת הארת נבואת משה רבינו ע"ה בבחינת זה הדבר כנ"ל ועיין שם בדברי רז"ל הנ"ל עוד ותבין ביותר: (פרפראות לחכמה תורה (ה)

פרק ג' – שבת הארץ

מעלת וקדושת שנת השמיטה

והשביעית תשמטנה וכו', ואין הכוונה על חולשת כחה למען תקח כח לשנים הבאות, כי לו זרעתה בשביעית היתה נותנת תבואתה, אלא שאתה תשמטנה ונמשתה מפני סוד המצוה: ועם כל זה מאשר מאליה תתן כחה יאכלו אביוני עמך והותר גם לחית השדה, וזהו ויתרם תאכל חית השדה ולא יעלה על לבך לומר אולי בחמלת חית השדה עשיתי כן שיהיו פירות השנה הפקר להם, שאם כן בכרמים וזתים שאין אוכלין מהם לא הייתי מצוה, אך הנה כן תעשה לכרמך זיתך ושמא תאמר אולי עשיתי כן למען בני אדם היגעים שש שנים בחרישה וזריעה למען ינוחו שנה אחת בשבע, לא כן הוא. כי הנה זה להם לכלם כאחד היה צודק בשבת בראשית, כי ששת ימים בלבד תעשה מעשיך וביום השביעי תשבבות ממלאכה. ואף גם זאת אין הכוונה רק על סוד השבת וקנין נפש יתירה מאתו יתברך, ולא למען ינוח מיגיעה. כי הנה מה שהוא למען ינוח הוא שורך וחמורך, אך בבן אמתך שחייב במצות והגר אינו למען ינוח רק כדי שינפש כי גם אליו יגיע נפש יתירה בצד מה. וכל שכן אתה בן הישראלי שתקנה נפש יתירה וקדושה רבה, ומנוחת הגוף הוא דבר נמשך מאליו וטפל אל הדבר הזה. ואם כן גם בארץ הקדושה השביעית תחול בה רוח קדושה בשנה השביעית כנודע ליודעי חן: (תורת משה להאלישי"ך הק' שמות כג י)

שְׁמוֹט כָּל בְּעַל מִשֶּׁה יָדוֹ

דְּשִׁמִּיטִין גְּדַפְיָהּוּ פִּרְשׁ רִשׁ"י: נוצות, זֶה בְּחִינַת מַחְלָקַת וּבְזִיּוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (דְּבָרִים כ"ה): "כִּי יִנְצוּ אֲנָשִׁים", הֵינּוּ שְׂאִין מִשְׁגִּיחִין עַל מַחְלָקַת וּבְזִיּוֹנוֹת שֶׁמְבַזִּין אוֹתָן, וְשׁוֹמְעִים חֲרַפְתָּן וְאִינָם מְשִׁיבִים. וְעַל שֵׁם הַשְּׁתִיקָה נִקְרָאִים חֲכָמִים, כִּי (אָבוֹת ג): 'סִיג לַחֲכָמָה שְׁתִיקָה': [כִּי הַשְּׁתִיקָה הִיא בְּחִינַת כְּתָר]: (הגהה: כִּי עַל יְדֵי הַשְּׁתִיקָה זֹכִיךְ לַתְּשׁוּבָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת כְּתָר, כַּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת: 'סִיג לַחֲכָמָה שְׁתִיקָה'. 'סִיג' דִּיקָא, זֶה בְּחִינַת כְּתָר, שֶׁהוּא בְּחִינַת סִיג וְגִדְר סָבִיב סָבִיב, שֶׁמְסַבֵּב וּמְכַתִּיר וּמַעֲטִיר אֶת הַחֲכָמָה, וְזֶה הַכְּתָר, שֶׁהוּא בְּחִינַת סִיג, נַעֲשֶׂה מִהַשְּׁתִיקָה, כַּנ"ל. וְזֶהוּ: 'סִיג לַחֲכָמָה שְׁתִיקָה', כַּנ"ל): וְזֶה לְשׁוֹן דְּשִׁמִּיטִין, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (דְּבָרִים ט"ו): "שְׁמוֹט כָּל בְּעַל מִשֶּׁה יָדוֹ", הֵינּוּ שְׁלֵא יִתְבַּע עֲלֵבוֹנוֹ:

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

וְזֶה פְּרוּשׁ מִשְׁמַנְיָהּ מִלְּשׁוֹן: "שְׁמַנְתָּ עֲבִית", (כְּלוֹמַר: מִחֲמַת שְׂאוּחֲזִין עֲצָמָן בְּבַחֲיֵנֶת (דְּבָרִים ל"ב): "שְׁמַנְתָּ עֲבִית"), הֵינּוּ בְּשִׁבִיל זֶה שׁוֹמְעִין חֲרַפְתָּן וְאִינָם מְשִׁיבִים, כִּי זֶה עוֹשִׂין בְּשִׁבִיל תְּשׁוּבָה עַל עֲוֹנוֹתָם, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב: "וַיִּשְׁמַן יִשְׂרוּן". (בַּחֲיֵנֶת הַשְּׁמֵן לֵב כּוֹ', וְאֲזַנּוֹ כּוֹ', פֶּן יֵרָאֶה כּוֹ', שֶׁהִתְשׁוּבָה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּשִׁלְשָׁה תְּנָאִים אֱלוֹ): וְנִגְדֵי נִחְלֵי דְמִשְׁחָא מִתְחַוְתִּיהוּ הֵינּוּ עַל יְדֵי הַשְּׁתִיקָה זוֹכִין לְכַבּוֹד אֱלֹקֵי, שֶׁהוּא בַּחֲיֵנֶת שְׁמֵן, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (תְּהִלִּים מ"ה): "אֶהְבֶּת צְדָק וְתִשְׁנֵא רָשַׁע, עַל כֵּן מִשְׁחָךְ", וְזֶה בַּחֲיֵנֶת (שֵׁם כ"ד): "מִלֶּךְ הַכְּבוֹד": (לִיקוּטֵי מוהר"ן תוֹרָה ו - וְרֵאָה לְהֵלֵךְ מ"ש מוהר"ן בַּהֲלָכוֹת פְּרִיקָה וְטַעֲנָה ד')

יְנִיק לְכַמָּה סְטָרִין

וּבַחֲיֵנֶת שַׁבָּת, מִשְׁפִּיעַ לְשָׂאֵר הָעוֹלָמוֹת, בְּבַחֲיֵנֶת (וַיִּקְרָא כ"ח): "וְהִיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לְכֶם לְאֶכְלָה". וְזֶה: 'חַד יְנִיק לְכַמָּה סְטָרִין': (לִיקוּטֵי מוהר"ן נח)

מִי עִם זֹאת עוֹלָה

וְזֶה בַּחֲיֵנֶת שְׁמִטָּה וַיּוֹבֵל שֶׁהֵם בֵּיתָא תְּתָאָה וּבֵיתָא עֲלָאָה. שְׁמִתְחַלָּה הִיא שְׁמִטָּה. וְאֵז דִּיקָא זוֹכִין לַיּוֹבֵל. כִּי לֹא אָבוֹא בְּעִיר וְכוּ'. וְאֵז הַכֹּל הִפְקָר. שְׁזֵה בַּחֲיֵנֶת מַה שְּׁקוֹרִין שַׁבַּת בְּשַׁעַת חֲתָנָה וְכוּ'. וְעַקֵּר קִדְשַׁת הַיּוֹבֵל הוּא בְּיוֹם כְּפוּר, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב בְּיוֹם הַכְּפוּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר. שְׁמִשָּׁם בַּחֲיֵנֶת הַשׁוֹפָר שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא הַתְּחִלַּת הַתְּשׁוּבָה. שְׁאֵז צָרִיכִין בְּיוֹתֵר הַקְּבוּץ הַקְּדוּשׁ וְכוּ'. וְזֶה שְׂאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ שְׁשִׁמְטָה וַיּוֹבֵל הֵם בְּרִזָּא דְה'. הֵינּוּ בַּחֲיֵנֶת ה' הַנְּזָכָר לְעִיל שֶׁהִיא בַּחֲיֵנֶת מִי עִם זֹאת עוֹלָה. וְעִין שֵׁם בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ בְּעֵינֵן לְאָה וְרַחֵל וְכוּ': (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה ז)

עֲלִית כָּל הָעוֹלָמוֹת לְהַכָּלֵל בְּשָׂרֶשׁן

וְזֶה בַּחֲיֵנֶת בְּאֶחָד בְּתִשְׁרֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים לְנִטְיַעָה וְלִירְקוֹת לְשִׁמְטִין וְלַיּוֹבְלוֹת, כִּי בְּאֶחָד בְּתִשְׁרֵי שֶׁהוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה אֵז הַתְּפִלָּה בְּבַחֲיֵנָה הַנ"ל, בְּבַחֲיֵנֶת וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה שְׁכָל כַּחוֹת הַשָּׂדֵה חוֹזְרִין וְנוֹתְנִין כַּחֵם לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה כַּנ"ל שְׁזֵה עַקֵּר תְּקוּנָם כַּנ"ל. וְעַל כֵּן אֵז הוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל כָּל הַנְּטִיעוֹת וְהִירְקוֹת, כִּי אֵז עַקֵּר תְּקוּנָם כַּנ"ל. וְזֵהוּ לְשִׁמְטִין וְלַיּוֹבְלוֹת, כִּי זֶה עַקֵּר קִדְשַׁת שְׁמִטָּה וַיּוֹבֵל שֶׁהֵם שַׁבַּת לְה' שְׁכָל קִדְשָׁתָם הוּא בְּעֵינֵן הַצְּמִחִים, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב, שְׁדָךְ

לא תזרע וכרמך לא תזמר וכו'. והכל כדי לגלות כי לה' הארץ, כי אז הוא שבת לה' שאז עליית של כל הכחות של כל שיח השדה שעולים ונכללים בשרשן כמו בשבת בראשית שאז עליית כל העולמות להכלל בשרשן פידוע. וכמו שפרש רש"י, כשם שנאמר בשבת בראשית כך נאמר בשמטה וכו'. ועל כן אז הכל הפקר, כי כל השנוי רשיות הוא למטה שכל אחד חלוק מחברו, אבל למעלה בשרש הכל אחד וזה בחינת יובל שאז עקר העלייה של כל הדברים לשרשן בחינת בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחזתו, כי יובל ראשי תבות "ויצא יצחק לשובח" בשדה, כמבאר בהתורה הנ"ל. שכל הכחות של כל שיח השדה עולין ונכללין כחם בתוך התפלה שזה עקר תקון העולמות, פי זה בחינת התנוצצות משיח וכו'. ועל ידי זה זוכין שיהיה לו ממשלה על המלאכים ותתקיים ממשלתו וכו' כנ"ל. ועל ידי זה זוכין לבחינת ראש השנה שאי אפשר לזכות לזה כי אם על ידי שאוחזין בכסא הכבוד שעל ידי זה זוכין להיות בבחינת מקומו של עולם ששם יש מקום לכל אחד ועל ידי זה דגין הכל לכף זכות וכו' כנ"ל. וכל זה זוכין על ידי בחינת ויצא יצחק לשובח בשדה הנ"ל שהוא בחינת יובל. ועל כן ביובל אז הוא חרות גדול והכל חוזר ועולה לשרשו והכל נתתקן אז על ידי שלמות התפלה שנכללת ונשלמת אז בבחינה הנ"ל, דהינו על ידי כל שיח השדה כנ"ל. ומחמת שבראש השנה התפלה בבחינה הנ"ל על כן אז הוא ראש השנה לשמטין וליובלות, כי כל קדשתם בבחינת שיח השדה, הינו בחינת ויצא יצחק לשובח בשדה, שזהו בחינת ראש השנה כנ"ל. ועל כן גם יובל נקרא ראש השנה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, איזהו שנה שראש השנה שלה בעשור לחדש? הוי אומר זה יובל. כי ראש השנה ויובל הם בחינה אחת, הינו כנ"ל: (ליקוטי הלכות ערלה ד)

נמשך קדשת שבת על הארץ

וזהו בחינת הפקר כי עקר דין הפקר נלמד משמטה כמבאר בגמרא שלמדו מפסוק והשביעת תשמטנה ונטשתה וכו' וכמובא בשלחן ערוך שצריך להפקיר כשמטה וכו'. וכל ענין שמטה הוא בחינה הנ"ל כי שמטה בחינת שבת כמו שכתוב, שנת שבתון יהיה לארץ וכמו שפרש רש"י, כמו שבת בראשית וכו'. הינו שבשנה השביעית נמשך קדשת שבת על הארץ ועל כן כל הפרות ותבואת הארץ הם הפקר לכל כי מתבטלין כל הפעלות משתנות וכל הדעות משנות ונכללין באחדות הפשוט ועל כן כל התבואה הפקר לכל. כי אסור שיהיה שום הקפדה ושנוי דעה על התבואה בשנה השביעית לומר שזאת התבואה שיהיה לבעל שדה זה וזאת התבואה שיהיה לבעל שדה אחר שזהו בחינת פעלות משתנות ושנוי דעות כי עכשו הכל שוין כי נכללת

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

הָאָרֶץ אֵז בְּבַחֲנֵינָת שֶׁבֶת שֵׁשׁ נִכְלָלִין כָּל הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת יַחַד בְּאַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט שֵׁשׁ הַכֹּל כְּלוּלִין יַחַד וְאִסוּר שִׁיְהִיָּה שׁוּם שְׁנוּי דְּעָה וְהַקְפָּדָה בִּינִיָּהִם. וְעַל כֵּן אֵז אִסוּרִים כָּל עֲבוֹדַת הָאָרֶץ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וְכוּ' שְׁנַת שְׁבַתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ כִּי אֵז בְּחִינַת שֶׁבֶת שְׂאֵז מִתְבַּטֵּל בְּחִינַת עֶבֶד מִט"ט וְנִכְלָל בְּבַחֲנֵינָת בֵּן בְּחִינַת נִיחָא. וּמַחֲמַת שְׁעָקֵר הָעֲבָדוֹת נֶאֱחָז בִּיּוֹתֵר בְּבַחֲנֵינָת הָאָרֶץ שֵׁשׁ כָּל הָעֲבוֹדוֹת הַקְּשׁוֹת שֶׁנִּמְשָׁכוֹ עַל יַדֵּי חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁנִּגְזְרָה אַרְוֶרָה הָאָדָמָה בְּעִבּוּרָךְ בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָה וְכוּ' עַל כֵּן שֵׁם צְרִיכִין עֵקֶר הַתְּקוּן. עַל כֵּן עֵקֶר אִסוּר עֲבוֹדָה בְּשִׁמְטָה הוּא בְּעֲבוֹדַת הָאָרֶץ לְבַטֵּל מִשֵּׁם בְּחִינַת עֲבוֹדוֹת עַל יַדֵּי בְּחִינַת שֶׁבֶת כַּנ"ל. וְכֵן כָּל בְּטוּל הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת הוּא בְּתִבּוּאָת הָאָרֶץ שְׂאִסוּר לְכָל אֶחָד לְהַחֲזִיק בְּתִבּוּאָתוֹ כְּאִלוֹ הִיא שְׁלוֹ לְבַדּוֹ וְלִהְיֶה קָפִיד חֵס וְשְׁלוֹם עַל חֲבֵרוֹ שְׁלֹא לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה שְׂזָהוּ בְּחִינַת שְׁנוּי דְּעָה בְּחִינַת פְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת. וְעַכְשָׁו בְּשִׁמְטָה אִסוּר כָּל זֶה כִּי עַכְשָׁו צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁת שֶׁבֶת עַל הָאָרֶץ כִּי אֵז מִתְבַּטֵּלִין כָּל הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּל הַשְּׁנוּי דְּעוֹת וְנִכְלָלִין כְּאֶחָד בְּבַחֲנֵינָת אַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט וְאֵז מִתְבַּטֵּל כָּל הָעֲבָדוֹת וְכַנ"ל:

וְעַתָּה מוּבֵן הֵיטֵב מֵה שְׂאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה שֶׁכָּל גְּלוּת בְּכָל שְׁבָעִים שָׁנָה הִיָּה עַל שְׁבָעִים שָׁנוֹת הַשְּׁמִטָּה שֶׁבְּטָלוּ. כְּמוֹ שְׂדֵרְשׁוּ מִפְּסוּק, אֵז תְּרֵצָה הָאָרֶץ אֶת שְׁבַתוֹתֶיהָ וְכוּ' כִּי עֵקֶר כָּל הַגְּלוּת נִמְשָׁכִין עַל יַדֵּי שְׁמִתְגַּבְּרִין הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת בְּרַבּוּי שְׁנוּי דְּעוֹת וּמַחֲלַקַת עַד שְׂאִינֵם נִכְלָלִים בְּאַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט שְׂאֵז שׁוּלְטִין הַשְּׁבָעִים עַכּוּ"ם שֶׁהֵם עֵקֶר הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת כַּנ"ל, וּמִתְגַּבְּרִין עַל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשַׁת שְׁכָלוֹלִים בְּשְׁבָעִים נֶפֶשׁ שֶׁל בֵּית יַעֲקֹב שֶׁכָּל עֲבוֹדָתָם בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת הוּא לְכָלל בְּאַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט שְׂזָה עֵקֶר תְּכִלִּית הָעֲבוֹדָה כִּי זֶה יִקָּר מְאֹד אֶצֶל ה' יִתְבַּרְךְ וְכַנ"ל. וְעַל כֵּן עַל יַדֵּי שְׁפָגְמוֹ בְּמִצְוֹת שְׁמִטָּה שְׁעַל יַדֵּי זֶה מִתְבַּטֵּלִין הַשְּׁנוּי דְּעוֹת וְכוּ' וְכַנ"ל עַל כֵּן עַל יַדֵּי פָגַם עֲבָרָה זֹאת דִּיקָא הִיָּתָה הַגְּלוּת שֶׁנִּמְשָׁךְ מִשְׁנוּי דְּעוֹת וּמַחֲלַקַת כַּנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת מֵה שְׂאִמְרַ מִשֵּׁה אֶכֶן נִודַע הַדְּבָר כְּשֶׁרָאָה מַחֲלַקַת בִּישְׂרָאֵל שְׂאֵז אָמַר עַתָּה נִודַע הַדְּבָר מֵה נִשְׁתַּנּוּ יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת בְּגְלוּת כָּל כַּף כִּי רוּאָה אֲנִי שֶׁהֵם רְאוּיִים לְכַף מַחֲמַת הַמַּחֲלַקַת וְכְמוֹ שְׂפִירֵשׁ רַש"י שֵׁם בְּפִרְשָׁה, הֵינּוּ כַּנ"ל כִּי עֵקֶר גְּלוּת יִשְׂרָאֵל שֶׁהַעַכּוּ"ם מוֹשְׁלִים עֲלֵיהֶם הוּא עַל יַדֵּי הַמַּחֲלַקַת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַבְּרוֹת הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת בְּשְׁנוּיִים רַבִּים עַד שְׂאִין נִכְלָלִין בְּדְעָה אֶחָד וְאִין מִתְגַּלָּה אַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט וְאֵז מִתְגַּבְּרִין הַעַכּוּ"ם שֶׁנִּמְשָׁכִין מִעֲלָמָא דְּפִרוּדָא מִפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת וְכַנ"ל, וְיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּגְלוּת בִּינִיָּהִם, וְהַשְּׁכִינָה עִמָּהֶם בְּגְלוּת כְּבִיכּוֹל כִּי שׁוּלְטִין הַתְּגַבְּרוֹת הַפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת עַד שְׁמַעֲלִימִין וּמִסְתִּירִין בְּחִינַת הַתְּגַלּוּת אַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט שְׂזָה עֵקֶר קִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד וְכַנ"ל. וְכֵן גְּלוּת בְּכָל הִיָּתָה עַל יַדֵּי שְׂהִיו מְלַעֲיבִין בְּמִלְאָכֵי אֱלֹהִים וְכוּ'

ועל ידי שבטלו שְׁנוֹת הַשְּׁמֵטָה שֶׁעַל יְדֵי כָּל זֶה הִתְגַּבְּרוּ בְּחִינַת הַשְּׁבָעִים עֲכוּ"ם שְׁנֵי חֲזוֹן בְּפִעֻלוֹת מְשִׁתָּנוֹת עַל יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד וְכַנ"ל, וּבִפְרָט הַגְּלוּת הָאָרֶץ הָאֲחֵרוֹן הַזֶּה שֶׁהִתְחִיל מִחֶרֶב בֵּית שְׁנֵי שָׁהִיָּה עֵקֶר הַחֶרֶב עַל יְדֵי שְׁנֵי חֲנָם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָהּ, וּמִחֲמַת שְׁאֵז הִתְגַּבַּר הַשְּׁנֵי חֲנָם בְּיוֹתֵר כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָהּ עַל כֵּן מִתְאַרְךָ הַגְּלוּת בְּיוֹתֵר בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים כִּי עֲדִין הַשְּׁטָן מְרַקֵּד בֵּינָן וּמְרַבֵּה מַחְלָקַת בְּיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה אַפְּנִים וּבִפְרָט בֵּין הַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים שְׁכָל עֵקֶר אַרְיֵכַת הַגְּלוּת הוּא עַל יְדֵי זֶה בְּחִינַת וְאֲנֹכִי הִסְתַּר אֲסִתִּיר שְׁאִין מִתְגַּלֶּה בְּחִינַת אֲחֵדוֹת הַפְּשוּט מִתּוֹךְ הַפְּעֻלוֹת מְשִׁתָּנוֹת עַל יְדֵי רַבּוּי הַמַּחְלָקַת וְשְׁנוֹי הַדְּעוֹת וְכַנ"ל: (לְקוּטֵי הַלְכוֹת פְּרִיקָה וְטַעֲנָה ד')

עַל יְדֵי הַהֶפְקֵר שֶׁל שְׁמֵטָה מִתְקַנֵּין פְּגָם הַהֶפְקֵרוֹת

עֲנִין הַהֶפְקֵר וְנִכְסֵי הַגֵּר שֶׁהֵם גַּם כֵּן הַהֶפְקֵר לְאַחַר מוֹתוֹ וְכָל הַקּוּדֵם בָּהֶם זָכָה: כִּי כָּל הַקְּנִינִים שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שְׁבָעוּלָם הֵם עַל יְדֵי הַדְּעַת כִּי עַל יְדֵי הַדְּעַת נַעֲשִׂין כָּל הַקְּנִינִים שְׁבָעוּלָם כִּי עֵקֶר הַקְּנִין הוּא כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה בִּידְעָה שְׁלֵמָה וּבְשִׁבִיל זֶה תִּקְנוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָהּ כָּל הַקְּנִינִים שֶׁל כָּל דָּבָר וְדָבָר כְּגוֹן מַטְלָטְלִין בְּמִשְׁיכָה אוֹ בְּהַגְבָּהָה וְקַרְקָעוֹת בְּחִזְקָה וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה. כִּי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָהּ שֶׁעָרוּ שֶׁעַל יְדֵי קְנִין זֶה נִמְשָׁךְ הַדְּעַת לְתוֹךְ הַמְּכִירָה אוֹ הַמַּתְנָה דְּהֵינּוּ כְּשֶׁאֹמֵר לוֹ לֶךְ מִשָּׁךְ וְקִנִּי, וְהַקּוּנָה מִשָּׁךְ הַחֶפֶץ אֵז בּוֹדָאֵי סְמָכָא דְעֵתָם שֶׁל הַמּוֹכֵר וְהַקּוּנָה שִׁיתְקִים הַמְּקַח וְלֹא יִחְזְרוּ בָּהֶם עוֹד לְעוֹלָם וְכֵן בְּכָל הַקְּנִינִים. כִּי עֵקֶר הַקְּנִין עַל יְדֵי הַדְּעַת שְׁמֵשׁ נִמְשָׁכִין כָּל הַדְּבָרִים שְׁבָעוּלָם כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים קד) כָּלֵם בְּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ וְכָמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָהּ (נְדָרִים מא) דְעַת קְנִיתָ מָה חֲסֵרְתָּ דְעַת חֲסֵרְתָּ מָה קְנִיתָ וְכָמוֹ שְׁכָתוּב (מְשָׁלִי ד) קְנֵה חֲכָמָה קְנֵה בִינָה וְהַדְּעַת הוּא הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאת רֵאשִׁית דְּעַת (שָׁם א) נִמְצָא שֶׁעֵקֶר קִיוֹם כָּל הַמִּשָּׂא וּמִתָּן שְׁבָעוּלָם הוּא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהוּא הַדְּעַת שְׁמִחָהּ אֵת הַכָּל שֶׁעַל יְדוֹ כָּל הַקְּנִינִים עַל פִּי דִין תּוֹרָה כְּגוֹן מִשְׁיכָה אוֹ הַגְּבָהָה וְכוּ' כִּי עַל יְדֵי הַדְּעַת שֶׁהוּא הַתּוֹרָה מִתְקַיְמִים כָּל הַקְּנִינִים שְׁבָעוּלָם כַּנ"ל. וְעַל כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְהַקְנוֹת שׁוּם דָּבָר לְחֻבְרוֹ בְּמְכִירָה אוֹ בְּמַתְנָה כִּי אִם עַל יְדֵי אֵיזָה קְנִין כְּפִי הַדִּין תּוֹרָה כִּי בְּלֹא הַקְּנִין הַשִּׁיף לְאוֹתוֹ דָּבָר עֲדִין לֹא נִמְשָׁךְ הַדְּעַת שֶׁהוּא הַתּוֹרָה לְתוֹךְ אוֹתָהּ הַמְּכִירָה וְכִיּוֹצֵא וְעַל כֵּן עֲדִין לֹא נִתְקַיְמִים הַמְּקַח וְכַנ"ל. אֲבָל עֲנִין הַהֶפְקֵר הוּא בְּחִינַת קָדָם קְבָלַת הַתּוֹרָה כִּי עֵקֶר קִיוֹם כָּל הָעוֹלָם הוּא רַק עַל יְדֵי הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָהּ (שְׁבַת פח) עַל ה' דְּהַשְּׁשִׁי שְׁכָל הָעוֹלָם הָיָה תְּלוּי עַד שֶׁשָּׂה בְּסִיּוֹן שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל אֵת הַתּוֹרָה וְכָמוֹ שְׁכָתוּב נְמוּגִים אֶרֶץ וְכָל יִשְׁבֵיהָ אֲנֹכִי תְּכַנְתִּי עֲמוּדֶיהָ סָלָה וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָהּ עַל

תְּרֵצָה הַאָרְצִי

קִבַּלְתָּ הַתּוֹרָה שֶׁעַל יְדֵה נִתְּבַסֵּס הָעוֹלָם אָבֵל קָדָם קִבַּלְתָּ הַתּוֹרָה הִיָּה כָּל הָעוֹלָם בְּבַחֲיִנַת תְּהוֹ וּבַהוֹ בְּבַחֲיִנַת הַפֶּקֶר וְאֶפְלוּ קִיּוֹם הָעוֹלָם קָדָם מִתֵּן תּוֹרָה הִיָּה רַק בְּשִׁבִיל הָעֵתִיד שֶׁיִּקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה. אָבֵל בְּלֹא הַתּוֹרָה נֶחֱשֵׁב כָּל הָעוֹלָם הַפֶּקֶר כַּמְדַּבֵּר וְהַכֵּל יְכוּלִין לְשַׁלֵּט בּוֹ חֵס וְשְׁלוֹם. כִּי בְּאֵמֶת הֵן בְּכֻלָּיוֹת הָעוֹלָם קָדָם קִבַּלְתָּ הַתּוֹרָה וְהֵן בְּכָל אָדָם בְּפִרְטוּיּוֹת כָּל זְמַן שֶׁאֵינּוּ נוֹהֵג כְּשׁוֹרָה חֵס וְשְׁלוֹם וְאֵינּוּ מְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה חֵס וְשְׁלוֹם אִזּו הָעוֹלָם וְהָאָדָם הֵם בְּבַחֲיִנַת הַפֶּקֶר כִּי אֵין הַפֶּקֶר גְּדוֹל מִזֶּה כְּשֶׁאֵין חוֹשְׁבִין עַל אַחֲרֵיתוֹ וְתַכְלִיתוֹ וּמָה יִהְיֶה מִמֶּנּוּ בְּעֵלְמָא דְאַתִּי לְאַחַר פְּטִירְתּוֹ כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַמְלִיט מִן הַמִּיתָה בְּשׁוֹם אַפֵּן כִּי אֶפְלוּ מְשִׁיחַ בְּעֵצְמוֹ יָמוּת לֹא כְּמוֹ שְׁחוֹשְׁבִין הָעוֹלָם שֶׁכְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ תַּתְּבַטֵּל הַמִּיתָה כִּי לֹא כֵן הוּא כְּנִ"ל וְאֵם כֵּן מֵאַחַר שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְהַמְלִיט מִזֶּה וְאִזּו יִהְיֶה עוֹלָם אַרְךְ לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנֶצַח נֶצְחִים הֵיִשׁ מִפֶּקֶר גְּדוֹל מִזֶּה כְּשֶׁהוֹלֵךְ אַחַר תְּאֻוֹת לְבוֹ וּמִפֶּקֶיר עֵצְמוֹ מַחֲיִים נֶצְחִיִים וְכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה וְנִדְפַס בְּשִׁיחוֹת הַר"נ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה שֶׁהַפֶּקֶרוֹת אֵין צְרִיכִין לְעַבּוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ כִּי יְכוּלִין לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר בְּלֵי הַפֶּקֶרוֹת. וְאָמַר אֵף עַל פִּי שֶׁאֶצְלֵי אֵין זֶה הַפֶּקֶרוֹת כָּלֵל כִּי אֲדַרְבָּה לְהַפְּךָ הוּא מִפֶּקֶר הֵינּוּ מִי שֶׁאֵינּוּ מִפֶּקֶיר עֵצְמוֹ בְּשִׁבִיל ה' יִתְבָּרַךְ זֶהוּ מִפֶּקֶר בְּאֵמֶת. אֵךְ אֵף עַל פִּי כֵן אֶפְלוּ מָה שֶׁנִּקְרָא אֶצֶל הָעוֹלָם הַפֶּקֶרוֹת וְכוּ' גַּם זֶה אֵין צְרִיכִין כִּי יְכוּלִין לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר בְּלֵי הַפֶּקֶרוֹת עֵין שָׁם:

נִמְצָא שֶׁבְּאֵמֶת זֶה שֶׁאֵינּוּ הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי ה' זֶהוּ מִפֶּקֶר בְּאֵמֶת כִּי אֵין הַפֶּקֶרוֹת גְּדוֹל מִזֶּה שֶׁמִּפֶּקֶיר הַחֲיִים נֶצְחִיִים וְטוֹב אֲמַתִּי וְנֶצְחִי בְּשִׁבִיל שְׁעָה קֵלָה בְּשִׁבִיל תַּעֲנוּגֵי עוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא כְּצֵל עוֹבֵר וְכָל תַּעֲנוּגֵיוֹ מְעַרְבִים בְּמִרְירוֹת כְּכַעַס וְיִגּוֹן וּמְכַאוּבוֹת וְאֵין שׁוֹם אָדָם שֶׁרוֹדֵף אַחַר עוֹלָם הַזֶּה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ נַחַת וְתַעֲנוּג בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי כָּל יָמָיו כַּעַס וּמְכַאוּבוֹת כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה מְלֹא פְּגָעִים וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים וְדַאָגוֹת וּמִרְירוֹת גְּדוֹל בְּכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה וְכַמוֹכָא בְּשִׁל"ה אֵין רִגַע בְּלֹא פְּגָע אֵין שְׁבוּעָה אֵין שְׁמִטָה וְכוּ' וְכוּ' עֵין שָׁם. וְכַמְבָּאֵר אֶצְלֵנוּ בְּמָקוֹם אַחַר שֶׁבְּאֵמֶת אֵין נִמְצָא גַם אַחַד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ עוֹלָם הַזֶּה כָּלֵל. וּבְיִוְדָאֵי אֵין טוֹב בְּאָדָם כִּי אֵם לְרִדֵף תְּמִיד אַחַר הַתַּכְלִית הָאֲמַתִּי תַכְלִית הַנֶּצְחִי שֶׁהוּא לְעַבֵּד אֶת ה' תְּמִיד לְסוּר מֵרַע וְלַעֲשׂוֹת טוֹב שֶׁזֶהוּ טוֹב אֲמַתִּי לְנֶצַח נֶצְחִים. נִמְצָא מִי שֶׁאֵינּוּ מְקַבֵּל עַל עֵצְמוֹ עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת הוּא בְּחִינַת מִפֶּקֶר וּבְאֵמֶת הוּא הַפֶּקֶר כִּי נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ שְׁמִירְתּוֹ יִתְבָּרַךְ וְהַכֵּל יְכוּלִין לְשַׁלֵּט בּוֹ וְכְמוֹ שֶׁמְצִינּוּ בְּכֻלָּיוֹת יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁחֲטָאוּ בִימֵי בֵית רֵאשׁוֹן שֶׁנִּבְּאוּ לָהֶם הַנְּבִיאִים שֶׁיִּהְיֶה כְּמוֹ הַפֶּקֶר וַיִּשְׁלְטוּ בָהֶם הַעֲכוּוֹ"ם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּירְמְיָה לְד הַנְּבִי קוֹרָא לָכֶם דְּרוֹר נְאוּם ה' אֵל הַחֲרָב וְכוּ'. וּפִרְשׁ רַש"י שָׁם הַנְּבִי קוֹרָא לָכֶם דְּרוֹר מֵאַתִּי שֶׁאֵינִי אֲדוֹן לָכֶם וְתִהְיֶה הַפֶּקֶר אֵל הַחֲרָב וְכוּ' וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה בְּכַמָּה פְּסוּקִים וְזֶהוּ בְּחִינַת חֲרָבֵן הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ כִּי מִחֲמַת עֲוֹנוֹתֵיהֶם הַפֶּקֶיר ה' יִתְבָּרַךְ אֶת הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ עַד שֶׁשְׁלְטוּ בּוֹ יְדֵי זָרִים:

תְּרֵצָה הַזֵּאֲרִי

לה

כי קדם קבלת התורה וכן כשעוזבין את התורה חס ושלום ואין מקימין אותה חס ושלום, אזי העולם חס ושלום בבחינת הפקר כי עקר קיום העולם הוא על ידי התורה. וישראל זכו בכל העולם ומלאו על ידי קבלת התורה ובשביל זה קבלו ישראל את התורה במדבר כי מדבר הוא מקום הפקר להורות שישראל זכו בכל העולם מן ההפקר על ידי התורה כי קדם קבלת התורה הכל נחשב כמדבר שהוא הפקר ועל כן הפקר נעשה על ידי דבור בעלמא בלי שום קנין כי כשנותן מתנה או כשמוכר לחברו דבר כל זמן שלא קנה חברו אין המכירה והמתנה כלום ויכול לחזור בו אבל בהפקר תכף כשמפקיר חל ההפקר ואינו יכול לחזור בו אף על פי ששום אדם לא החזיק בו עדין כי אם כשהוא בעצמו חוזר ומחזיק בו כמו אדם אחד שזוכה מן ההפקר אבל ההפקר חל מיד בלי שום קנין. כי כל הקנינים הם בבחינת הדעת שהוא בחינת התורה כנ"ל אבל הפקר נמשך מבחינת קדם קבלת התורה שהוא בחינת הפקר וקדם קבלת התורה עדין אין שום דעת כלל כי עקר הדעת הוא התורה ועל כן אין שייך בהפקר שום קנין כלל שהוא בחינת דעת כי ההפקר בבחינת קדם המשכת הדעת שהוא קדם קבלת התורה. כי האדם בכל זמן יש לו בחירה לקיים את התורה שזהו בחינת קבלת התורה או חס ושלום להפך שזהו בחינת הפקר וכנ"ל:

וזהו בחינת נכסי הגר שהן הפקר. כי הגר, ישראל זוכין בו מן ההפקר כי קדם שמתגיר ומקבל עליו התורה והמצות הוא בבחינת הפקר וכנ"ל ואי אפשר להגר שיתגיר כי אם על ידי ישראל. כי קדם שקבלו ישראל את התורה היה הכל הפקר והיה רשות לכל אדם לקבל את התורה, ועל ידי זה היה זוכה כל העולם ומלאו מן ההפקר. אבל תכף כשזכו ישראל וקבלו את התורה אזי זכו הם בתורה ובכל העולם ומלאו התלויים בתורה ואזי הכל שלנו. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ראה ויתר גויים שבשעת קבלת התורה התיר להם ממונם של העכו"ם כי הכל שלנו על ידי קבלת התורה כנ"ל. ועכשו שזכינו לקבל את התורה כל מי שרוצה להתגיר ולקבל עליו את התורה אי אפשר להתגיר כי אם על ידי ישראל דהינו על ידי בית דין מישראל כמבאר בשלחן ערוך. ואם ירצה הגר לקיים את כל התורה והמצות בעצמו בלי שיתגיר על ידי ישראל אינו נחשב לגר ולא נכנס עדין לקדשת ישראל ורחוק מה' יתברך כמו קדם. כי עכשו שכבר קבלנו את התורה אי אפשר לשום גר שיתגיר ולכנס בקדשת קבלת התורה כי אם על ידי ישראל כי כבר זכינו בהתורה והיא שלנו ומי שרוצה להתגיר הוא צריך לבוא אצלנו דוקא כנ"ל. וכמו ששמעתי מרבנו זכרוננו לברכה לענין התקרבות ישראל לה' יתברך שקדם שיש צדיק אמתי בעולם אזי כל מי שרוצה להתקרב לה' יתברך יכול להתקרב. אבל אחר שכבר נמצא צדיק אמתי מנהיג ישראל אמתי אזי אי אפשר לשום אדם להתקרב לה' יתברך כי אם על ידו דיקא. נמצא

תְּרִיעַת הָאָרֶץ

שִׁישְׂרָאֵל זֹכִינ׳ן בְּגָרִים מִן הַהֶפְקֵר וְעַל כֵּן נִכְסֵיוֹ הֵם הֶפְקֵר לְיִשְׂרָאֵל לְאַחַר מוֹתוֹ. כִּי יִשְׂרָאֵל זָכוּ בוֹ וּבְנִכְסֵיוֹ מִן הַהֶפְקֵר. עַל יְדֵי שֶׁקָּבַל אֶת עַל תּוֹרָה עַל יָדָם, כִּי הִכַּל תְּלוּי בְּהַתּוֹרָה וְכַנִּ"ל :

וְזֶה בְּחִינַת חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְכָל הַגְּלִיּוֹת שִׁישְׂרָאֵל גּוֹלִינ׳ן מִגּוּלָה אֶל גּוּלָה, כִּי מֵאַחַר שֶׁעָבְרוּ אֶת הַתּוֹרָה נַעֲשׂוּ בְּבִחִינַת הֶפְקֵר חֶסֶם וְשָׁלוֹם עַד שֶׁשָּׁלְטוּ בָּהֶם הָעֶכְפּוּ"ם וְהִגְלוּ אוֹתָם לְמִקְוֹמוֹת הַרְחוּקִים מִן הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת מְדַבֵּר שֶׁהוּא מְקוֹם הֶפְקֵר. אַבְל בְּאַמַּת אָף עַל פִּי כֵן אֵין דוֹר יְתוֹם וּבְכָל דוֹר וָדוֹר אֶפְלוּ אַחַר הַחֶרֶבֶן נִמְצְאִים צְדִיקִים וְכַשְׂרִים שֶׁמְקַיְמִין אֶת הַתּוֹרָה וְאֵזִי הֵם חוֹזְרִים וְזוֹכִים בְּהַתּוֹרָה וּבְכָל הָעוֹלָם הַתְּלוּיִים בָּהּ מִן הַהֶפְקֵר וְהֵם מְהַפְכִים מְדַבֵּר לְיִשׁוּב. כְּמוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁקָּבְלוּ בְּתַחֲלָה אֶת הַתּוֹרָה בְּמְדַבֵּר דִּיקָא לְהוֹרוֹת שְׁזוֹכִים הִכַּל מִן הַהֶפְקֵר כִּי כָּל הָעוֹלָם קָדָם קִבְּלַת הַתּוֹרָה הוּא בְּבִחִינַת הֶפְקֵר כְּמְדַבֵּר וְכַנִּ"ל. כְּמוֹ כֵן עָכְשׁוּ בְּכָל דוֹר וָדוֹר הַצְּדִיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁהֵם מְאִירִין לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּכָל דוֹר וָדוֹר וּמְקַרְבִּין אֶת יִשְׂרָאֵל לֵה' יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי עֲצוּתֵיהֶם שֶׁמְגַלִּין לָנוּ בְּחִדוּשֵׁי תּוֹרָתָם עַל יְדֵי זֶה הֵם מְהַפְכִין מְדַבֵּר לְיִשׁוּב וּמַעֲלִין וּמַגְבִּיהִין אֶת כָּל הַמִּקְוֹמוֹת הַחֶרֶבִים שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל לְשָׁם כִּי זֹכִינ׳ן בְּכָל אֵלוֹ הַמִּקְוֹמוֹת מִן הַהֶפְקֵר, וּמַגְבִּיהִין הִכַּל לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּבִחִינַת (זְכַרְיָה ט) וְנִשְׂאָר גַּם הוּא לְאַלְקִינוּ. כִּי זֶה עֵקֶר סוּד הַגְּלוּת כְּמוֹבָא עַד שֶׁנִּזְכָּה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ לְבִיאַת מְשִׁיחֵנוּ וְאֵז יַחֲזֹר כָּל הָעוֹלָם וּמְלֹאוֹ לְיַדֵּינוּ וּרְשׁוּתֵנוּ כִּי הִכַּל שְׁלָנוּ עַל יְדֵי קִיוֵם הַתּוֹרָה, שְׁזֹכִינוּ לְקַיֵּם בְּכָל הַגְּלִיּוֹת וְכַנִּ"ל :

וְזֶה בְּחִינַת שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל, וְכָל הַגְּלוּת נִגְזַר בְּשִׁבִיל בְּטוֹל שְׁמִטוֹת וְיוֹבֵלוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִי הַיָּמִים ב לו) עַד רָצָתָה הָאָרֶץ אֶת שְׁבַתוֹתֶיהָ וְכוּ וְכִמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם. כִּי בְּשְׁמִטָּה וְיוֹבֵל אֵז הִכַּל הֶפְקֵר שֶׁזֶהוּ עֵקֶר מְצוֹת שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל שֶׁיְהִיָּה אֵז כָּל הַתְּבוּאָה הֶפְקֵר. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי שֶׁפָּגְמוּ בְּזֶה נִגְזַר הַגְּלוּת כְּנ"ל כִּי הַגְּלוּת הוּא בְּחִינַת הֶפְקֵר כְּנ"ל. כִּי שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל הֵם בְּחִינַת שְׁבַת שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה כְּמוֹבָא בְּמִקְוֹם אַחֵר, וְעַל כֵּן אֵז הִכַּל הֶפְקֵר כְּדִי לְתַקֵּן כָּל הַחֲטָאִים מֵהַ שֶׁעָבַר כָּל אֶחָד עַל הַתּוֹרָה שֶׁעַל יְדֵי זֶה הִיא בְּבִחִינַת הֶפְקֵר כְּנ"ל. וְעַל יְדֵי מְצוֹת הַהֶפְקֵר שֶׁל שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּשׁוּבָה מְתַקְנִין פָּגַם הַהֶפְקֵר שֶׁגָּרְמוּ עַל יְדֵי עֲוֹנוֹתֵיהֶם וְכַנִּ"ל. כִּי זֶה יְדוּעַ שֶׁבְּכָל דְּבַר יֵשׁ טוֹב וְרַע וְעַל כֵּן עֵקֶר הַגְּלוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת הֶפְקֵר נִגְזַר עַל יְדֵי פָּגַם שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת הֶפְקֵר דְּקִדְשָׁה כְּנ"ל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תְּשׁוּבָה. שְׁמִי שְׁרוּצָה לְשׁוּב בְּתְשׁוּבָה עֵקֶר תְּקוּנוֹ עַל יְדֵי הַצְּדִיק שֶׁהֶפְקִיר אֶת עֲצָמוֹ בְּשִׁבִיל ה' יִתְבָּרַךְ בְּהֶפְקֵרוֹת גְּדוֹל וְזֶה תְּקוּנוֹ עַל מַה שֶׁהֶפְקִיר אֶת עֲצָמוֹ תַּחֲלָה בְּשִׁבִיל תְּאוּתָיו. וְזֶה בְּחִינַת שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל כְּנ"ל. וְעוֹד הָיוּ בְּזֶה דְּבָרִים וְנִשְׁכַּח: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת הַפֶּקֶר וְנִכְסֵי הַגֵּר ג)

עֲלִית הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה וְגִדּוּלָה בְּכָל יוֹם וְשָׁנָה וְשִׁמְטָה

ה' יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית ועקר חדוש מעשה בראשית הוא מה שעולה ומתבררת האמונה הקדושה בכל יום שעל ידי זה נעשה ומתקיים כל מעשי בראשית כמו שכתוב וכל מעשהו באמונה. כי עלית האמונה הקדושה וגדולה הוא בכל יום ויום ובכל שבוע ושבוע ובכל חדר וחדש ובכל שנה ושנה ובכל שמיטה ויובל ובכל דור ודור וגם ביום אחד יש כמה שנויים, הינו שבכל יום נעשים ברורים חדשים כפי היום עד שנשלם איזה ברור בכל שבועת ימי השבוע ואף על פי שבכל יום היא ברור חדש כפי חלוקי הימים, עם כל זה בכלליות כל ימי השבוע נחשבין לברור אחד. ואחר כך בשבוע השניה נעשה ברור חדש וגם אז יש שנויים גדולים בין כל יום ויום אף כלליות השבוע נחשב ברור חדש של השבוע כנגד השבוע הקודם, וכן בחדשים ושנים וכו'. וכן יש שנויים רבים בין כל אדם ואדם וכל אחד מברר כפי בחינת נשמתו וכפי עבודתו ומעשיו הטובים. וכן יש ברורים חדשים בכל דור ודור, כי כל העולם לא נברא ואינו מתקיים כי אם על האמונה, כמו שאמרו, בא חבוקק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה. וכל מה שה' יתברך מסבב בעולמו הכל בשביל לברר ולגדל את האמונה הקדושה כדי שנוזכה להפיר אותו יתברך שבשביל זה באנו לעולם. ועקר עלית האמונה הוא על ידי העצות עמקות הנ"ל, על כן צריכין בכל יום ויום עצות עמקות חדשות כדי לזכות ולהעלות האמונה על ידם. ועל כן צריכין להתחיל בכל יום מחדש ולהתחזק בכל פעם מחדש, כי אי אפשר לברר הברור בפעם אחת, כמבאר בכתבים, על כן צריכין בכל יום ובכל פעם ברור חדש ועל כן צריכין עצות עמקות בכל יום מחדש. (ליקוטי הלכות הפקר ונכסי הגר ד)

עַקֵּר שְׁלֵמוֹת הָאָמוּנָה נִמְשַׁכֵּת בְּשִׁבְעַ שָׁנִים

וזה בחינת מה שכתוב בשלחן ערוך סימן שכה, המקבל שדה מחברו לשנים מעטות, דהינו פחות משבע שנים לא יזרענה פשתן ואין לו בקורת שקמה. והטעם פירש הסמ"ע דפשתן מכחיש ארעא טובא ובפחות משבע שנים אין הקרקע חוזרת לכחה וכו' וכן בקורת שקמה פרוש שבפחות משבע שנים אינו חוזר להיות כמו שהיה וכו', עין שם. כי פשתן מכחיש ארעא טובא, כי פשתן הוא קרבן קין שהביא מהפסלת ואמרו רבותינו זכרונם לברכה, זרע פשתן היה וקין הוא עקר פגם ההבלים דקדשה שזהו בחינת ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו. כי קין הוא קינא מסאבותא בחינת זהמת הכסופין והתאות של העולם הזה שמתגבר

תְּרֵצָה הָאָרְצִי

בְּנִגְדַּי בְּחִינַת הַבַּל שֶׁהֵם הַבָּלִים דִּקְדָּשָׁה שְׂזָהוּ בְּחִינַת הַרִיגַת קִינ אֶת הַבַּל. וְכָל זֶה הָיָה בְּהִיּוֹתָם בְּשָׂדֵה בְּחִינַת וַיְהִי בְּהִיּוֹתָם בְּשָׂדֵה וְכוּ', כִּי שָׁם הִתְגַּבְּרוּת הַחִיצוֹנִים שְׂיוֹנְקִין מְכַסּוֹפִין רָעִים שֶׁמִּתְגַּבְּרִין עַל הַהַבָּלִים דִּקְדָּשָׁה.

וְעַל כֵּן בְּכַנִּיסַת שַׁבַּת עוֹסְקִים בְּתַקוּן זֶה שֶׁל חֲטָא קִינ שֶׁהָרַג אֶת הַבַּל, כְּמַבְאָר בְּפִנּוֹנוֹת, כִּי בְּשַׁבַּת עוֹלִין הַהַבָּלִים וְהַנְּפָשׁוֹת דִּקְדָּשָׁה כַּנֶּ"ל שְׂזָהוּ בְּחִינַת תּוֹסַפְתַּי שַׁבַּת, בְּחִינַת נֶפֶשׁ יִתְרָה שֶׁמְקַבְּלִין בְּשַׁבַּת שְׁנֵי מִשְׁפָּחֵי מֵהַהַבָּלִים וְהַכַּסּוֹפִין טוֹבִים שֶׁמִּתְגַּבְּרִין בְּשַׁבַּת שֶׁהֵם בְּחִינַת נֶפֶשׁוֹת טוֹבִים וּמֵהֶם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת הַנְּפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבַּת וְכַמּוֹכֵן שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנֶּ"ל עַל מֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה כִּיּוֹן שַׁבַּת וִי אֲבָדָה נֶפֶשׁ, שֶׁעָקַר הַנְּפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבַּת מְקַבְּלִין עַל יְדֵי כַּסּוֹפִין טוֹבִים, עֵינֵי שָׁם. וְעַל כֵּן אִזּוּ הוּא תַקוּן הַרִיגַת קִינ אֶת הַבַּל שֶׁפָּגַם בָּזֶה. וְעַל כֵּן מַחֲמַת שֶׁפָּגַם קִינ הָיָה עַל יְדֵי זֶרַע פְּשָׁתָן, עַל כֵּן פְּשָׁתָן מְכַחֵשׁ אֶרְעָא טוֹבָא וְאִינְהּ חוֹזֶרֶת לְכַחַה עַד שְׁבַע שָׁנִים, כִּי צְרִיכִין לְהַתִּיגַע שְׁבַע שָׁנִים לְבַרֵר הָאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת שֶׁעַל יְדֵי נִשְׁלֵמִין הַבְּרָכוֹת כַּנֶּ"ל כְּדֵי לְתַקֵּן הָאֲדָמָה לְהוֹצִיאָהּ מִקְּלָלָהּ שֶׁנִּתְקַלְלָה עַל יְדֵי חֲטָא קִינ בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפִסְוֹק שָׁם. כִּי עָקַר שִׁלְמוֹת הָאֱמוּנָה נִמְשָׁכַת בְּבְחִינַת שְׁבַע שָׁנִים, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא שְׁבִיעִית בְּחִינַת שַׁבַּת שֶׁמְשַׁלֵּם כָּל הַשָּׂשָׁה בְּרָכוֹת כַּנֶּ"ל שְׂזָהוּ בְּחִינַת שְׁנַת הַשְּׁמֵטָה שֶׁהִיא שְׁנַת הַשְּׁבִיעִית, שֶׁהִיא שַׁבַּת לַה'. וְעַל כֵּן יַעֲקֹב אָבִינוּ אָמַר, אֶעֱבְדֶךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל וְכוּ'. כִּי רַחֵל אִשָּׁה יְרֵאת ה' בְּחִינַת אֱמוּנָה, בְּחִינַת תַקוּן הַבְּרִית. שֶׁמִּגְדֵּל הַפְּגָמִים שֶׁהִיָּה אִזּוּ בְּעוֹלָם לֹא הָיָה יַעֲקֹב יָכֹל לְזַכּוֹת לְבַרֵר הָאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת כִּי אִם בְּשְׁבַע שָׁנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁמֵטָה, בְּחִינַת שַׁבַּת. וְכַמּוֹ שֶׁאִתָּא בְּזֶהֱרַקְדוּשׁ שֶׁהַשְּׁבַע שָׁנִים הֵם בְּבְחִינַת שְׁמֵטָה, עֵינֵי שָׁם.

וְעַל כֵּן מַחֲמַת שֶׁבְּפְשָׁתָן נֶאֱחָז בְּיוֹתֵר פָּגַם הַכַּסּוֹפִין רָעִים, כִּי הוּא קָרַבָן קִינ שֶׁהָרַג אֶת הַבַּל בְּשָׂדֵה, עַל כֵּן הוּא מְכַחֵשׁ אֶרְעָא טוֹבָא וְאִינְהּ חוֹזֶרֶת לְכַחַה כִּי אִם בְּשְׁבַע שָׁנִים דִּיקָא שְׁצָרִיכִין לְהַתִּיגַע כָּל הַשְּׁבַע שָׁנִים כְּדֵי לְבַרֵר הָאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת עַל יְדֵי שְׁבַע שָׁנִים דִּיקָא וְכַנֶּ"ל. וְזֶהוּ גַם כֵּן בְּחִינַת קוֹרַת הַשְּׁקֵמָה שְׂאִינוּ חוֹזֵר כְּבִתְחִלָּה עַד שְׁבַע שָׁנִים, כִּי שְׁקֵמִים הֵם מִיֵּן אֶרֶז וְאֶרֶז גִּזְעוּ מַחֲלִיף וְעַל כֵּן הַצְּדִיק נִמְשָׁל לְאֶרֶז, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים בְּקַבְּלַת שַׁבַּת, כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָה. וְעָקַר בְּחִינַת גִּזְעוּ מַחֲלִיף הוּא עַל יְדֵי שִׁלְמוֹת הָאֱמוּנָה, כִּי אֱמוּנָה הִיא בְּחִינַת כַּח הַגּוֹדֵל וְכַח הַצּוּמַח, (כְּמוֹ שֶׁמַּבְאָר בְּמָקוֹם אַחֵר) כִּי עַל הַרְשָׁעִים הַכּוֹפְרִים נֶאֱמַר, יִהְיוּ כְּחִצֵּי־גִּגּוֹת שֶׁקְדַמַת שֶׁלֶף יִבֹּשׁ וְכוּ'. אֲבָל בְּצְדִיקִים הַמְאֲמִינִים נֶאֱמַר: צְדִיק כְּתָמָר יִפְרַח כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָה וְכוּ'. אֲבָל עָקַר בְּחִינַת גִּזְעוּ מַחֲלִיף הוּא עַל יְדֵי שְׁבַע שָׁנִים שֶׁבָּהֶם עָקַר בְּרוּר הָאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת וְעַל כֵּן הָאֶרֶז שֶׁהוּא הָאֵילָן הַנִּבְחָר שָׁבוּ נִמְשָׁלוּ הַצְּדִיקִים שֶׁגִּזְעוּ מַחֲלִיף, עַל כֵּן אֵין חוֹזֵר לְהִיּוֹת כְּבִתְחִלָּה עַד

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

לט

שְׁבַע שָׁנִים שָׁבָהּם בְּרוּר הָאָמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת שְׁעַל יְדֵי זֶה עֵקֶר גְּדוּל הַגֹּזַע שֶׁתְּחַלִּיף וְתַחֲזֹר לְהִיּוֹת כְּבַתְחִלָּה כַּנִּל. וְעַל כֵּן הַמְּקַבֵּל שָׂדֵה פְּחוֹת מְשַׁבַּע שָׁנִים לֹא יִזְרַעֶנָּה פֶּשֶׁתָן וְאֵין לוֹ בְּקוֹרֵת שְׁקֻמָּה שֶׁהֵם אֲרָזִים כִּי בְּמָקוֹם שְׁצָרִיכִין בְּרוּר וְתַקוּן בְּיוֹתֵר צָרִיכִין שְׁבַע שָׁנִים שָׁבָהּם בְּרוּר הָאָמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת וְכַנִּל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת אוֹמְנִין ד')

שְׁמַתְפֹּשֵׁט הָאֶרֶת הָרְצוֹן כָּל כָּךְ

וְזֶה בְּחִינַת שְׁמֵטָה וְיֻבֵּל שֶׁהֵם בְּחִינַת שַׁבָּת, כְּמוֹ שְׁכָתוּב, וְהִיָּתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ וְכוּ' בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרְצוֹן כַּנִּל וְעַל כֵּן הַכֹּל הַפְּקָר, זֶה רְמָז עַל הָאֶרֶת הָרְצוֹן שְׁמַתְפֹּשֵׁט הָאֶרֶת הָרְצוֹן כָּל כָּךְ עַד שְׁאֵין אֶחָד מְקַפֵּיד לְצַמְצֵם בְּשִׁלּוֹ רַק הַכֹּל הַפְּקָר כִּי אֵין שׁוּם צַמְצוּם כָּלֵל רַק רְצוֹן פֶּשׁוּט בְּכָל הָעוֹלָם וְאִזּוֹ הַמְצוּוָה לְהַנִּיחַ אֶפְלוֹ לְבַהֲמוֹת לְאָכַל תְּבוּאֵת הַשָּׂדֵה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב, וְלִבְהַמְתֵּךְ וְכוּ' תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאָתָה לְאָכַל, כִּי עֵקֶר הָאֶרֶת הָרְצוֹן הוּא עַל יְדֵי הָאֲכִילָה וְכַנִּל. וְזֶה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה לְעַנְיִן שְׁבִיִּתָת בְּהֵמָה, תֵּן לוֹ נִיחָא שִׁיְהִיָּה תּוֹלֵשׁ וְאוֹכֵל, דְּהֵינּוּ כַּנִּל, כִּי עַל יְדֵי הָאֲכִילָה מִתְגַּלֶּה הָאֶרֶת הָרְצוֹן כַּנִּל וְאֶפְלוֹ בְּבֵהֵמָה אֵף עַל פִּי שְׁאֵין שִׁיךְ שֶׁם הָאֶרֶת הָרְצוֹן מִמֶּשׁ אֵף עַל פִּי כֵּן מֵאַחַר שְׁמַתְגַּלֶּה הָאֶרֶת הָרְצוֹן בְּשַׁעַת אֲכִילָה עַל כֵּן אֶפְלוֹ בְּבֵהֵמָה יִכּוֹל לְהַשְׁתַּלְשֵׁל אִיזָה בְּחִינָה שֶׁל הָאֶרֶת הָרְצוֹן וְהַעֲקָר עַל נַפֶּשׁ הַמְּגַלְגֵּל שֶׁהוּא אָדָם מִמֶּשׁ שְׁעַלְיוֹ מֵאִיר הָאֶרֶת הָרְצוֹן כְּדֵי לְנַקּוֹתוֹ וְלְהַעֲלוֹתוֹ וְכוּ' כַּנִּל. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן:

וְעַל כֵּן בְּשִׁמְטָה וְיֻבֵּל אֲסוּר לְעַבֵּד שׁוּם עֲבוּדָה בְּשָׂדֵה, כִּי אִזּוֹ מִתְבַּטֵּל הָעֲבָדוֹת לְגַמְרֵי כִּי הֵם בְּחִינַת שַׁבָּת בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרְצוֹן כַּנִּל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת שְׁכִירוֹת פּוֹעֲלִים ב')

מִכָּל שָׁכֵן בְּכָל שָׁנָה וְשִׁמְטָה

מֵעַנְיִן הַהִתְחַדְּשׁוֹת. שְׁכָכֵל יוֹם וְשַׁעַה נַעֲשִׂים חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי, וְיוֹתֵר מִזֶּה יֵשׁ בְּלִבֵּי מִזֶּה. וּבְחֻסְדּוֹ הַנִּפְלָא אֲשֶׁר מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם וְכוּ', כְּבָר פְּתַבְתִּי מִזֶּה, וְהַכֹּל כָּלוּל בְּמָה שֶׁהִזְהִיר הוּא זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּקוֹל רֶם וְגָעַר בָּנוּ וְאָמַר בְּזֶה הַלְשׁוֹן אֵלֶּט טָאָר מֵעַן נִיט זִיין, וּבְזֶה הַקִּיץ אוֹתָנוּ לְשׁוּם לֵב לְדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה שֶׁהִזְהִירָנוּ גַם כֵּן בְּפִרְשַׁת קְרִיאַת שְׁמַע עַל פְּסוּק אֲשֶׁר אָנְכִי מְצוּוֹךְ הַיּוֹם, בְּכָל יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּחֲדָשִׁים, כְּמוֹבֵא בְּפִרוּשׁ רַש"י זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה, וְכֵן עַל הַפְּסוּק הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם וְכוּ'. וְכֵן רְמָזוֹ לָנוּ לְפָרֵשׁ בְּעַצְמָנוּ בְּכָל מָקוֹם שְׁכָתוּב הַיּוֹם בְּאִזְהָרֵת קִיּוּם

תְּרִצָּה הַאָרֶץ

הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שֶׁהַכּוֹנֵן כָּאֱלוֹהִים הַיּוֹם נִצְטוּיָנוּ מִחֲדָשׁ: וְהוּא אֲזַהֵרָה גְדוֹלָה מְאֹד. וְצָרִיכִין לְחַזֵּר זֹאת הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה. כִּי גַם בְּכָל שָׁעָה נַעֲשִׂין חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים. מְכַל שָׁכֵן בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁבוּעַ וְחֲדָשׁ. מְכַל שָׁכֵן בְּכָל שָׁנָה וּשְׁמִטָּה וְכוּ'. וְאַפְשָׁר שְׁמַעְתָּ מֵהַ שְׁאֲמַרְתִּי בְּעֵתִים הַלְלוּ עַל פְּסוּק: חֲדָשִׁים לְבִקְרִים רַבָּה אֲמוֹנְתְּךָ: שֶׁהוּא מְדַבֵּר מֵעַנְיֵן הַהִתְחַדְּשׁוֹת הַדַּעַת בְּכָל יוֹם. וְאַמְרַתִּי בְּחִסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאַפְלוּ אִם אֵין הָאָדָם זוֹכֵה לְרֵאוֹת וּלְהִבִּין עֲצָם נִפְלְאוֹת הַהִתְחַדְּשׁוֹת בְּכָל בִּקְר. צָרִיךְ עַל כָּל פְּנִים לְהֶאֱמִין בְּאֲמוּנָה רַבָּה שֶׁבּוֹדָאֵי נִתְחַדָּשׁ נִפְלְאוֹת בְּכָל יוֹם. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת וְכוּ'. וְזֶהוּ חֲדָשִׁים לְבִקְרִים רַבָּה אֲמוֹנְתְּךָ. שֶׁצָּרִיךְ שִׁיְהִיָּה לוֹ אֲמוּנָה רַבָּה לְהֶאֱמִין שֶׁבְּכָל יוֹם וּבְכָל בִּקְר הוּא יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת הַרְבֵּה. בְּבַחֲיַנַּת חֲדָשִׁים לְבִקְרִים. וְהִבֵּן. וְצָרִיכִין לִילֵךְ בְּזֶה מְאֹד וְלָשִׁים לֵב מְאֹד לְמַה שְׁאָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם וּבְטוֹבוֹ מְחַדָּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית. וּבִפְרָט מֵהַ שֶׁכְּתוּב עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בְּעַל מְלַחְמוֹת וְכוּ'. וּבּוֹדָאֵי יִגְמַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַכֹּל כְּרָאוּי. וְיִיטִיב עִמָּנוּ הַרְבֵּה טוֹבָתוֹ הַנִּצְחִית. אַךְ צָרִיכִין לְצַפּוֹת לִישׁוּעָה בְּכָל יוֹם. (עֲלִים לְתַרוּפָה - מִכְּתָב רִי)

אֵז הַכֹּל הַפֶּקֶר וְכֹלֵם חֲבֵרִים וְכֹלֵלִים זֶה עִם זֶה

וְזֶה בְּחִינַת מִשָּׂא וּמִתֵּן, שֶׁצָּרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד לַעֲשׂוֹת מִשָּׂא וּמִתֵּן בְּאֲמוּנָה, שְׂלֵא לִפְגַּם בְּהַמָּמוֹן, חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁשֵּׁם הַגּוֹנֵינִי עֲלָאִין כַּנִּ"ל. וְכִשְׁעוֹשֶׂה מִשָּׂא וּמִתֵּן בְּאֲמוּנָה אֲזִי הוּא טוֹבָה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי עַל יְדֵי הַמִּשָּׂא וּמִתֵּן שְׁנוּשָׂא וְנוֹתֵן עִם חֲבֵרוֹ בְּמַעוֹתֵיהֶם, עַל יְדֵי זֶה מְאִירִין וְנִכְלָלִין הַגּוֹנֵינִי מִזֶּה לְזֶה וּמִזֶּה לְזֶה. וְזֶה עֵקֶר כּוֹנֵן הַמִּשָּׂא וּמִתֵּן, שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב בְּשִׁבִיל זֶה שִׁישָׂא וְיִתֵּן אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ הַכֹּל בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַנִּיצוּצוֹת שֶׁבְּמָמוֹן כִּידוּעַ, הֵינּוּ בְּשִׁבִיל שִׁיאִירוֹ הַגּוֹנֵינִי מִזֶּה לְזֶה, שֶׁעַל יְדֵי זֶה עוֹלִינִי הַנִּיצוּצוֹת הֵן הֵן הַגּוֹנֵינִי, כְּמוֹבָא בְּסִימָן נו, עֵינֵי שָׁם:

וְזֶה שֶׁהַזְּהִירָה תּוֹרָה, "וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתְךָ אוֹ קָנָה מִיַּד עַמִּיתְךָ". וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה; שֶׁכְּשֶׁתִּמְכֹּר, יִמְכֹּר לְיִשְׂרָאֵל דִּיקָא. וְכֵן כְּשִׁיקָנָה וְכוּ', כְּמוֹבָא בְּפִרוּשׁ רַש"י. הֵינּוּ שֶׁצָּרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל לְשָׂא וּלְתֵן, לְמַכֵּר וּלְקָנוֹת עִם יִשְׂרָאֵל חֲבֵרוֹ דִּיקָא, כְּדִי שִׁיאִירוֹ הַגּוֹנֵינִי שֶׁבְּמָמוֹן יִשְׂרָאֵל מִזֶּה לְזֶה וְיִכְלָלוּ זֶה בְּזֶה וְיִתְנַהֲרוּ וְיִאִירוּ אֱלוֹהֵינוּ לְאֱלוֹהֵינוּ, שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּגָלוֹת גְּדֻלַּת הַבוֹרָא כַּנִּ"ל, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִשְׁבֵּר הַמְדָמָה וְעוֹלִינִי אֶל הַשָּׁכֵל וְנִתְבַטַּל הַזְמַן כַּנִּ"ל. וְזֶה "אֵל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אַחִיו", כְּדִי שְׂלֵא לִפְגַּם בְּהַגּוֹנֵינִי שֶׁבְּמַעוֹת יִשְׂרָאֵל כַּנִּ"ל. וְזֶה שֶׁתְּלַתָּה הַתּוֹרָה מִצְוֹת מִשָּׂא וּמִתֵּן בְּאֲמוּנָה, וְשְׂלֵא לְהוֹנוֹת אֶת חֲבֵרוֹ בְּשִׁנְתַּת הַיּוֹבֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּפָרְשַׁת בְּהַר שְׁנַסְמָךְ פָּרַשְׁתָּ וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתְךָ וְכוּ' לְפָרְשַׁת הַיּוֹבֵל. וּבִפְרָשָׁה הַזֹּאת בְּעֲצָמָה תְּלָה אֶסוּר אוֹנָאָה בַּיּוֹבֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם,

תְּרֵצָה הַאָרֶץ

מא

"אל תונו איש את אחיו במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך וכו'", כי עקר אסור אונאה שהוא פגם המשא ומתן, פגם הגונן שבממון ישראל, עקר האסור והפגם הוא מה שפגם ביובל, חס ושלום, כי יובל הוא בחינת בינה עלמא דאתי, שהוא למעלה מהזמן כידוע. ועל כן נקרא יובל "עולם", כמו שנאמר, "ועבדו לעולם", זה היובל, כי הוא בחינת למעלה מהזמן, שהוא בחינת עולם נצחי לעולמי עד. ועל כן עקר קדשת היובל ביום הכפורים, כי יום הכפורים למעלה מהזמן, כמו שנאמר בהא"ב אות תשובה, עין שם. ומשם מבחינת יובל שהוא למעלה מהזמן, משם עקר התהוות הזמן, כי עקר התהוות הזמן וחיותו הוא מבחינת למעלה מהזמן, שהוא ה' יתברך שברא את הזמן ומחיה ומקים אותו ברצונו כל ימי קיום העולם הזה. וזהו שדקדקה התורה, "אל תונו איש את אחיו במספר שנים אחר היובל תקנה וכו'", הינו שכל הקניות והמכירות והמשא ומתן שבעולם כלם הם במספר שנים אחר היובל, הינו בבחינת הזמן, בחינת מספר שנים, שבאמת הוא רק אחר היובל, שהוא למעלה מהזמן, כי אחר היובל שהוא בינה עלמא דאתי, משם מתחיל מספר שנים בחינת זמן, בחינת שבעת ימי הבנין. וכל המשא ומתן כדי להאיר הגונן שבממון, כדי לגלות גדלת הבורא, להכניע המדמה ולעלות אל השכל שהוא למעלה מהזמן בחינת יובל. ועל כן צריכין לקנות ולמכור ולעשות משא ומתן באמונה ושללא להונות איש את אחיו כדי שלא לפגם בהגונן שהוא בחינת מספר שנים אחר היובל, שלא יוכל לעלות ולכלל בהיובל בבחינת למעלה מהזמן על ידי התגברות המדמה, חס ושלום, שמתגבר על ידי פגם הממון, על ידי שאין עושין משא ומתן באמונה, חס ושלום, וזהו "אל תונו איש את אחיו במספר שנים אחר היובל תקנה" כנ"ל:

וזה בחינת מצות שמייטה ויובל שאז הכל הפקר וכלם חברים וכלולים זה עם זה, כי אז הוא בבחינת למעלה מהזמן, שזוכין לזה על ידי שמפקירין נכסיהם ונכללין זה בזה, שעל ידי זה מאירין הגונן, שעל ידי זה נכללין בבחינת למעלה מהזמן כנ"ל: (ליקוטי הלכות עבודת אלילים ג)

פרק ד' - פירות הארץ

מעלת פירות ארץ ישראל ובפרט שבעת המינים

יש להקשות למה ארץ ישראל הקדושה גרע ממנו המן הרוחני, ויש לומר שהטעם לזה הוא כי המדבר כל הדברים הגשמיים שבו הם היצונים וטמאים גדלים בארץ העמים שהיא ממשלת השרים, ולכך אין פירותיה כלי לקבל הרוחניות הקדוש, שאין גוף טמא נעשה כלי לרוחני הקדוש, ואם היה הקדושה ההיא בפירותיה ומזונותיה היה ניתן על ידי השרים, וזה אינו שבענין המן שהוא מן השמים אין חלק לשרים כלל, אמנם ארץ ישראל פירותיה הם על ידי הקדושה, ואותו הרוחניות הראוי למן מתלבש בפירות הקדושים ההם ולכך אין מן בארץ ישראל כי אם במדבר: (חסד לאברהם מעין ג' נהר כא)

שְׁמֵקְבָלִים טַעַמָם וְנַעֲיַמַת מְתִיקוֹתָם מְנַעֵם הָעֲלִיּוֹן

מה שהתורה משפחת את ארץ ישראל בשבעת המינים שיש בה פירות טובים כאלה ושהיא ארץ זבת חלב ודבש. ולכאורה הדבר תמוה. וכי זה הוא שבח של ארץ ישראל הקדושה כל כך. וה' יתברך הבטיח בכמה הבטחות לאברהם וליצחק וליעקב לתת את הארץ לזרעם ובשר לישראל על ידי משה כמה וכמה פעמים שהוא מוכן לקיים הבטחתו לתן להם את הארץ וכל התורה מלאה משבח ארץ ישראל למעין ומדקדק בה. וכל פעם שמוכיח ומזהיר אותם על קיום התורה והמצוות בכלליות או בפרטיות הוא מזכיר על פי רב את ארץ ישראל כדי לבוא לרשת את הארץ וכו', כמבאר בפסוקים רבים אין מספר. וכי כל הרעש הזה כדי לאכל פירות טובים כאלה? אך באמת עקר הכוונה הוא שיש בה פירות טובים ומתוקים כאלה שמשקבלים טעמים ונעימות מתיקותם מנעם העליון. ושם דיקא יכולין להתקשר לנעם העליון על ידי הפירות הטובים שיש שם. על ידי שנזכרה לקיים המצוות התלויות בהם שנוהגין בארץ ישראל דיקא. נמצא, שעקר מה שמשבח את ארץ ישראל בשבעת המינים הטובים, עקר הכוונה על שרש הטעם שלהם שהוא נעם העליון שזוכין בארץ ישראל דיקא וזהו בודאי שבח גדול ונורא מאד, כי עקר עבודת האדם כל ימי חייו הוא לזכות לנעם העליון לחזות בנעם ה'. להכיר גדלתו יתברך. וכמו שכתוב, אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש וכו' לחזות בנעם ה':

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

מג

וְזֶה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה עַל מֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, שֶׁנִּתְאַוָּה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כָּל כֶּף וְהִתְפַּלֵּל תַּקְטִי תְּפִלוֹת כְּדֵי לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהִקְשׁוּ עַל זֶה, וְכִי לֹאכֹל מִפְּרִיָּהּ הוּא צָרִיךְ וְלִשְׁבַע מְטוֹבָה? ! אֲלֹא בְּשִׁבִיל לְקַיֵּם הַמְצֻוֹת הַתְּלוּיֹת בָּאָרֶץ. וְהִדְבַּר תְּמוּנָה וְדִקְאָרִי לָהּ מֵה קָאָרִי לָהּ. וְכִי יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁמֹּשֶׁה יִתְאַוָּה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבִיל לֹאכֹל מִפְּרִיָּהּ וְלִשְׁבַע מְטוֹבָה. אֲךָ עֵקֶר הַקְּשִׁיא וְהִתְרוּץ הוּא מֵה שֶׁכִּתְּבֵנוּ, כִּי מִחֲמַת שְׂרוּאִין שֶׁמֹּשֶׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם מְשַׁבַּח אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבַח הַפְּרוֹת כִּנ"ל, עַל כֵּן הוּא מְקַשֶּׂה זֹאת, וְכִי לֹאכֹל מִפְּרִיָּהּ וְכוּ'. כִּי אֲנוּ רוֹאִין שֶׁכָּל שִׁבַח אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא מְשַׁבַּח אוֹתָהּ שֶׁהִיא אֶרֶץ זִבְת חֶלֶב וְדִבְשׁ אֶרֶץ חֶטָּה וְשַׁעוּרָה גִּפְּן וְתֵאֵנָה וְכוּ'. וְזֶה שֶׁמְתַרֵץ, אֲלֹא בְּשִׁבִיל לְקַיֵּם מְצֻוֹת הַתְּלוּיֹת בָּאָרֶץ, הֵינּוּ כִּי בְּאֵמַת שִׁבַח אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵן הֵן פְּרוֹתֶיהָ הַטּוֹבִים וְהַנְּעִימִים. וּבְשִׁבִיל זֶה הִתְאַוָּה מֹשֶׁה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲךָ לֹא הֵיטָה כְּוָנָתוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, לְטַעַם הַגְּשָׁמִי שֶׁל הַפְּרוֹת, רַק עֵקֶר כְּוָנָתוֹ כְּדֵי לְזַכּוֹת לְקַיֵּם הַמְצֻוֹת הַתְּלוּיֹת בָּאָרֶץ. כְּדֵי שֶׁעַל יְדֵי הַמְצֻוֹת יִקְשֶׁר טַעַם הַמְּתִיקוֹת וְנַעֲיַמַת הַפְּרוֹת לְשַׁרְשֵׁן לְבַחֲיַנַת נַעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁזֶה עֵקֶר תְּשׁוּקַת מֹשֶׁה וְכָל הַצְּדִיקִים לְזַכּוֹת לְחַזוֹת בְּנַעַם ה' שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּכִלִּית כִּנ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּרַכַּת הַפִּירוֹת ד)

יֵשׁ בָּהֶם נִפְשׁוֹת גְּבוּהוֹת מְאֹד

וְעֵקֶר הַחֲשִׁיבוֹת לְעִנְיַן קְדִימָה הֵם פְּרוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכָל הַמְקַדָּם בְּפָסוּק מְקַדָּם לְבִרְכָה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, כִּי עֵקֶר הַבְּרָכָה הִיא בְּבַחֲיַנַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּבַחֲיַנַת אוֹיָרָא דְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁעַל יְדֵי זֶה מַעֲלִין הַנֶּפֶשׁ וְהַשֶּׁכֶל וְהַזְכוּרֹן וְכוּ'. שֶׁהוּא בְּחִינַת תּוֹרָה בְּחִינַת דַּעַת וְכוּ' כִּנ"ל. וְזֶה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, כָּל הַפָּסוּק לְשַׁעוּרִין נֶאֱמַר וְכוּ'. הֵינּוּ הֵךְ. כִּי זֶהוּ מַעֲלַת וְחֲשִׁיבוֹת שֶׁל שְׁבַעַת הַמִּינִין שֶׁנִּשְׁתַּבְּחָה בָּהֶן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהַפְּרוֹת הֵם חֲשׁוּבוֹת כָּל כֶּף שִׁישׁ בָּהֶם נִפְשׁוֹת גְּבוּהוֹת מְאֹד שֶׁזֶהוּ עֵקֶר חֲשִׁיבוֹת הַפְּרוֹת כִּנ"ל. וְהַנֶּפֶשׁ הוּא הַתּוֹרָה כִּנ"ל בְּמֵאֵמֶר הַנ"ל. וְעַל כֵּן הַפְּרוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם שְׁבַעַת הַמִּינִים מְשַׁעְרִין בָּהֶם כָּל הַשַּׁעוּרִין שֶׁל תּוֹרָה שֶׁזֶה מוֹרָה שִׁישׁ בָּהֶם נִפְשׁוֹת גְּבוּהוֹת הַרְּבִיָּה שֶׁהֵם בְּחִינַת תּוֹרָה. וְעַל כֵּן מְשַׁעְרִין בָּהֶם שַׁעוּרִין שֶׁל תּוֹרָה, כִּי הַנֶּפֶשׁ הוּא הַתּוֹרָה כִּנ"ל. וְעַל כֵּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִשְׁתַּבְּחָה בָּהֶם וַיֵּשׁ לָהֶם דִּין קְדִימָה עַל שֶׁאֵר פְּרוֹת מִחֲמַת שֶׁמְלַבֵּשׁ בָּהֶם תּוֹרָה הַרְּבִיָּה בְּיֹתֵר מִשֶּׁאֵר פְּרוֹת, כִּי בָהֶם מְשַׁעְרִין שַׁעוּרִין שֶׁל תּוֹרָה וְהַתּוֹרָה הוּא הַנֶּפֶשׁ כִּנ"ל. וְעַל כֵּן צָרִיכִין לְהַקְדִּימָם, כִּי צָרִיכִין לְכַבְּדָם בְּיֹתֵר מִחֲמַת שִׁישׁ בָּהֶם נִפְשׁוֹת בְּחִינַת תּוֹרָה בְּיֹתֵר וְכוּ' וְכִנ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּרַכַּת הַפִּירוֹת ג)

תְּרִצָּה הָאָרֶץ

לְהִרְאוֹת שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל חֲבִיבָה בְּעֵינֵיהֶם

וְעַל כֵּן כְּשֶׁשָּׁלַח יַעֲקֹב שְׁנֵית אֶת הַשְּׂבָטִים אָמַר לָהֶם, קָחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ בְּכָלֵיכֶם וְכוּ'. דִּהְיִנוּ פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי יַעֲקֹב שָׁמַע שְׂאֵמֶר לָהֶם מְרַגְלִים אַתֶּם, שְׁמַרְמוֹז עַל חֹטֵא הַמְרַגְלִים שְׁפָגְמוּ בְנַעַם הָעֲלִיּוֹן עַל יְדֵי שְׁפָגְמוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת נֶעַם כַּנ"ל, כִּי גַם הֵם פָּגְמוּ בְיוֹסֵף שֶׁהוּא בְּחִינַת נֶעַם כַּנ"ל, עַל כֵּן צָוָה יַעֲקֹב שִׁיקְחוּ עִמָּהֶם מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ, הֵינּוּ פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁבָהֶם מְלַבֵּשׁ הַשְּׁפָעַת הַנֶּעַם הָעֲלִיּוֹן כְּדֵי לְהִרְאוֹת לוֹ שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל חֲבִיבָה בְּעֵינֵיהֶם וְהֵם מְחַבְּבִין אֶת הָאָרֶץ. וְגַם עַל יְדֵי זֶה שִׁיקְחוּ עִמָּהֶם פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִמְשִׁיכוּ לְשֵׁם קִדְשַׁת הַנֶּעַם הָעֲלִיּוֹן כְּדֵי לְבַטֵּל עַל יְדֵי זֶה בְּחִינַת הַחוּבְלִים שֶׁמִּשָּׁם בָּאוּ לָהֶם כָּל הַיְסוּרִים שֶׁסָּבְלוּ מִיוֹסֵף שֶׁהִכֵּל הָיָה מִחֲמַת בְּחִינַת הַחוּבְלִים שֶׁהִתְגַּבְּרוּ עֲלֵיהֶם. עַל יְדֵי שְׁמֻכְרוּ אֶת יוֹסֵף וּפָגְמוּ בְנַעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף כַּנ"ל. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי הַפְרוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִמְשִׁיכוּ הָאֶרֶת הַנֶּעַם הָעֲלִיּוֹן לְתַקֵּן זֹאת כַּנ"ל. וְזֶהוּ, קָחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ. בְּחִינַת נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ' שֶׁהוּא בְּחִינַת נֶעַם כַּנ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּרַכַּת הַפִּירוֹת ד)

פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קוֹדְמִין לְבְרָכָה

וְעַל כֵּן צְרִיכִין לְהַקְדִּים פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עַקֵּר קְבוּץ וְעֲלִית כָּל הָאֲבֹדוֹת וְחִזְרָתָם אֶל הַקְדְּשָׁה הוּא לְהַשִּׁיבָם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצָּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ ה' אֱלֹקֶיךָ וְכוּ', וְהִבִּיאֲךָ אֶל הָאָרֶץ וְכוּ'. וְכַתִּיב, וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֲבָדִים וְכוּ'. וְהִנְדָּחִים וְכוּ'. וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לֵה' בְּהַר הַקְדֵּשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. וְעַל כֵּן בּוֹדָאֵי צְרִיכִין לְהַקְדִּים בְּבְרָכָה פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כִּי עַקֵּר הַבְּרָכָה לְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא אֶת הָאֲבֹדוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעֵיל. שְׁעַקֵּר מִצִּיאָתָם לְהַשִּׁיבָם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנ"ל. וְעַל כֵּן עַקֵּר הַבְּרָכָה נִלְמַד מִפְסוּק וְאֶכְלֶת וְשִׁבְעַת וּבְרַכַּת אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאָרֶץ וְכוּ'. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבְרָכָה, הַשְׁתֵּא לְאַחֲרֶיהָ מְבָרַךְ לְפָנָיו לֹא כָּל שָׁפָן. כִּי עַקֵּר הַבְּרָכָה לְגַלוֹת קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם הִשְׁבַּת כָּל הָאֲבֹדוֹת לְמִקוֹמָם כַּנ"ל. וְעַל כֵּן בּוֹדָאֵי פְרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קוֹדְמִין לְבְרָכָה. וְעַל כֵּן צְרִיכִין לְאַחֵז הַפְּרִי בְיָמִין בְּשַׁעַת הַבְּרָכָה. כִּי יָמִין זֶה בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבְרָכָה בְּמִקוֹם אַחֵר (בְּסִימָן נה) בְּחִינַת בְּנִימִין שֶׁנִּקְרָא בֶּן יָמִין עַל שֵׁם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עֵינַי שָׁם. (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּרַכַּת הַפִּירוֹת ה)

עֵקֶר אֹר הַחֲמָה וְהַלְבָּנָה וְכָל הַכּוֹכָבִים הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

עַל יְדֵי אַמוּנַת חֲכָמִים, עַל יְדֵי זֶה זּוֹכִין שְׁיִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה זּוֹכִין לְסוּד הָעֵבוֹר, וְעַל יְדֵי זֶה זּוֹכִין לְעֵצָה שְׁלֵמָה כַּנִּל, כִּי עֵקֶר תְּקוּן הַכּלִים הֵם עַל יְדֵי שְׁבַעַת יְמֵי הַבְּנִיין כִּידוּעַ, שְׁהֵם בְּחִינַת שְׁבַעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית שְׁבָהֶם בְּרֵא ה' יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, שְׁהִיא כְּלָה בְּכָלֵל בְּחִינַת כָּלִים לְקַבֵּל אוֹרוֹ הַגְּדוֹל יִתְבָּרַךְ כִּידוּעַ, וְעֵקֶר הוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁמִשָּׁם מְקַבְּלִין וְיוֹנְקִין כָּל הַשְּׁבַעַת אַקְלִימִים. וְעַל כֵּן יֵשׁ עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת שְׁבַע קְלָפוֹת שְׁהֵם שְׁבַעַת עֲמֻמִּין, הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְכוּ' שְׁהֵם חוֹפִיין עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאִי אֶפְשֶׁר לְזַכּוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי אִם כְּשִׁמְכַנְיַעִין תַּחְלָה אֶת הַשְּׁבַעַת עֲמֻמִּין. וְאִזּוֹ זּוֹכִין לְגוֹף הַפְּרִי, דִּהְיִנוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁם מְאִירִין כָּל בְּחִינַת הַשְּׁבַעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, כִּי תָמִיד עֵינֵי ה' בָּהּ וְכוּ', בְּחִינַת שְׁבַעַת אֱלֹה עֵינֵי ה'.

וְעַל כֵּן יוֹצֵאִין מִשָּׁם בְּחִינַת שְׁבַעַת הַמִּינִין שְׁנִשְׁתַּבְּחָה בְּהֵן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשָׁם עֵקֶר הָאֶרֶת כָּל הַשְּׁבַעַת כּוֹכָבֵי לְכַת, כִּי עֵקֶר אֹר הַחֲמָה וְהַלְבָּנָה וְכָל הַכּוֹכָבִים, עֵקֶר הָאֶרֶת הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁהוּא עֵקֶר הָעוֹלָם. וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ כָּל הָאוֹר וְהַשְּׁפַע לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל הַשְּׁבַעַת אַקְלִימִים. וְעַל כֵּן הַתּוֹרָה מְשַׁבַּחַת אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁנִמְצָא בָּהּ מִינֵי מַתְּכוֹת, כְּמוֹ שְׁנִאֶמֶר, "אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ בְּרוֹזֵל וּמַהֲרִיָּה תַחֲצַב נַחֲשֶׁת וְאֶכְלָתָ וְשְׁבַעַתָּ וְכוּ'", כִּי שָׁם נִמְצָאִין בְּחִינַת מִינֵי מַתְּכוֹת שְׁהֵם בְּחִינַת הַכּלִים דְּקַדְשָׁה שְׁנִמְשַׁכִּין מִשְׁבַּעַת כּוֹכָבֵי לְכַת, שְׁמְאִירִין בְּיוֹתֵר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה עֵקֶר חֲשִׁיבוֹת הַפְּרוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁנִשְׁתַּבְּחָה בְּהֵן, כִּי עֵקֶר תְּקוּן הַמְּאֻכְלִים הוּא עַל יְדֵי הַכּלִים וְכוּ' כַּנִּל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת הַכּשֶׁר כָּלִים ב)

שְׁנִכְנַס בְּלַבְנוֹ נַעַם קְדֻשַׁת הָאֶרֶץ הַזֹּאת

יֵשׁ בְּרוּךְ הַשֵּׁם בְּכָאֵן כָּל טוֹב וּפְרָפְרָאוֹת בְּזוֹל גְּדוֹל, לִימִינֵים וּמְרֵאנִצִּין גְּדוֹלִים בְּעַד שְׁנֵי גְדוֹלִים וְחֲצִי, וּקְטָנִים בְּעַד סֶךְ זֶה, שְׁמֵן זֵית מִהַמְּבַחַר ס"ס ק"ב כָּל פּוֹנֵט גְּדוֹל ר"ג רוֹיט אַז"ה אֶקוֹ גְּדוֹלָה, וְהַבְּחִירָה בְּיַד הָאָדָם לְדַבֵּר סָרָה חֲלִילָה, אֲשֶׁרִינוּ מֵה טוֹב חֲלָקְנוּ שְׁנִכְנַס בְּלַבְנוֹ נַעַם קְדֻשַׁת הָאֶרֶץ הַזֹּאת יְהִי ה' עִמָּנוּ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן: (מִכְּתַב מַר"י בֶּן מוֹהֲרַנ"ת)

תְּרֵצָה הָאָרֶץ

דְּבַר קָטָן אֲשֶׁר גָּדַל פֶּה אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ יָקָר מִכָּל הַגָּדַל בְּחוּץ לְאֶרֶץ

יִקְבְּלוּ רְצוּף פֶּה קְוִיטִיל לְקַבֵּל עַל זֶה מִיִּדְיָדְנוּ שְׂאֵר בְּשָׂרְנוּ רַבִּי לִיפֵא מֵאֲנָאֲלִים נִרוּ יָאִיר חֲמֻשָּׁה לְוֹלָבִים טוֹבִים, וְתַעֲשׂוּ עִמָּם כְּרִצוֹנָם הַטוֹב. אֲשֶׁר צְרִיכִין לְתַן לְאַחַד מִתְּנָה כֵּן יִהְיֶה בְּיַדְכֶם, וּבִפְרֹט לִיִּדְיָדְנוּ הַיָּקָר הָרַב יַעֲקֹב טִיטְלִבּוּים נִרוּ יָאִיר, בּוֹדָאִי מִהָרְאוּי לְחַנְנוּ בְּדָבָר כְּזֶה, וּבִפְרֹט כְּאֲשֶׁר יִתְקַבְּלוּ לְשֵׁם בְּשִׁלְמוֹת לְמִתְּנָה גְדוֹלָה יַחֲשַׁב, כִּי דְבַר קָטָן אֲשֶׁר גָּדַל פֶּה אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ יָקָר מִכָּל הַגָּדַל בְּחוּץ לְאֶרֶץ וּבִפְרֹט לְדָבָר מְצוּהָ, כֵּן תַעֲשׂוּ כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם לְטוֹבְתָנוּ:

וְדַעוּ בְּנֵי שְׂיַחֲיוֹ, אֲשֶׁר חֲבַת הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת יָקָר עָלַי בְּכָל עֵת לְמַעְלָה, וְזֶה הוּא עֵקֶר חֵיוֹתִי בְּטוֹב וְכָל מֵה שֶׁהֶאֱרַכְתִּי בְּמִכְתָּבִי הוּא רַק מִחֲמַת אֲהַבְתֶּם אֲשֶׁר קְשׁוּרָה בְּנַפְשִׁי, חֲפִץ וּמִשְׁתּוֹקֵק לְדַעַת מְטוֹב שְׁלוֹמָם, וְעַל פְּרִנְסָתִי בְּטַחֲוֹנִי חֲזַק בְּה' אֲשֶׁר בּוֹדָאִי לֹא יַעֲזֹבֵנִי וְהַכֵּל יָבוֹא בְּעַתּוֹ. (מִכְתָּב מֵר"י בֶן מוֹהֲרֵנוֹ"ת)

לְאָכַל מִפְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

סֵפֶר רַבִּי יַעֲקֹב בְּרִזְסְקִי זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָה שְׁזוֹכֵר שְׁבִהִיוֹתוֹ יְלַד קָטָן בָּא אֲלֵיהֶם לְפּוֹלְנִיָּא רַאבֵּר"נ זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָה וְחֵלֵק לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ מְעַט מִרְמוֹנִים שֶׁהֵבִיא עִמּוֹ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכִדִּי שְׂיִזְכּוּ גַם הֵם לְאָכַל מִפְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלִשְׁבַע מְעַט מְטוֹבָה. (שִׁיחַ שְׂרַפִּי קוֹדֶשׁ הַקָּצֵט)

פרק ה' – משוש כל הארץ

מעט ממעלת וקדושת עיר הקודש והמקדש

ולולי תפילת אנשי ירושלים שהם מתפללים נגד כותל מערבי בבכי ותחנונים, והם פרושים וחסידים גדולים, לא היה העולם קיים חס ושלום, ועליהם נאמר, 'ובהר ציון תהיה פליטה' הם היהודים אשר הם דרים שם ועוסקים בחיי עולם הבא. (עמק המלך שער יד פרק קלד)

שיקח אותו לירושלים

וְדַבֵּר רַבְּנוּ זְכוֹרָנוּ לְבִרְכָה עִם הַחֶכֶם מִירוּשָׁלַיִם הַנִּלְשִׁיקָח אוֹתוֹ לִירוּשָׁלַיִם, כִּי אָמַר שְׂאִינוּ רוֹצֵה לְהִיּוֹת לֹא בְצַפָּת וְלֹא בְטִבְרִיהָ. וְכֵן הִמְתִּיקוּ סוּד בִּינֵיהֶם: (שבחי הר"ן טו)

קריה נאמנה

אַמוּנָה נִקְרָא יְרוּשָׁלַיִם, כְּנִזְכֹּר לְעִיל, עַל שֵׁם שְׁעָקָר בְּנִינָה מְבִרָאשִׁית, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְרָאָה שְׁלֵם, כִּי 'תִּמְן יְרָאָה, תִּמְן שְׁלֵם'. 'בְּרָאשִׁית' יְרָא בִשְׁת', מֵאֲמָר הַשְּׁלֵם, כִּי אַמוּנָה הוּא מְהֻרָעִים כְּנִל, וְלְהֻרָעִים אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְקַרֵּב כִּי אִם עַל יְדֵי עֲזוּת כְּנִל, וְלְעֲזוּת זוֹכִין עַל יְדֵי שְׂמֻחָה כְּנִל, וְלְשְׂמֻחָה זוֹכִין עַל יְדֵי בְּחִינּוֹת נַעֲשָׂה וְנִשְׁמָע, שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת תּוֹרָה וְתַפְלָה וְכוּ' כְּנִל. אֵךְ עֵקֶר שְׂלֵמוֹת הַשְּׂמֻחָה הוּא עַל יְדֵי יְרָאָה, כִּי 'וּגִילּוֹ בְּרַעְדָּה' כְּתִיב (תְּהִלִּים ב), הִינּוּ, עֵקֶר הַגִּילָה וְהַשְּׂמֻחָה הִיא עַל יְדֵי תַפְלָה, שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת יְרָאָה כְּנִל, שֶׁהִיא בְּחִינּוֹת 'נִשְׁמָע', בְּחִינּוֹת מֵאֲמָר הַשְּׁלֵם, שְׁשֵׁם עֵקֶר הַשְּׂלֵמוֹת כְּנִל. נִמְצָא שְׁעָקָר בְּנִין הָאֲמוּנָה, שֶׁהִיא בְּחִינּוֹת יְרוּשָׁלַיִם, קְרִיָה נְאֻמָּנָה, זוֹכִין עַל יְדֵי תַפְלָה, שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת יְרָאָה, בְּחִינּוֹת מֵאֲמָר הַשְּׁלֵם כְּנִל. וְעַל כֵּן נִקְרָאת הָאֲמוּנָה יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא יְרָאָה שְׁלֵם, כִּי עֵקֶר בְּנִינָה עַל יְדֵי בְּחִינּוֹת יְרָאָה, שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת מֵאֲמָר הַשְּׁלֵם, שְׂזֵהוּ בְּחִינּוֹת 'בְּרָאשִׁית', יְרָא בִשְׁת, שֶׁהוּא מֵאֲמָר הַשְּׁלֵם כְּנִל. (ליקוטי מוהר"ן כב)

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

שְׁלֵמוֹת הִירָאָה

בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַלֵּב, כִּי יְרוּשָׁלַיִם בְּחִינַת יְרָאָה שְׁלֵם (מְדַרְשׁ רַבָּה וַיְרָא פְּרָשַׁת נ"ו, וְעֵינַי מְדַרְשׁ רַבָּה בַּמְדַּבֵּר פְּרָשָׁה ב' עַל פְּסוּק: "נִאֻוָּה כִּירוּשָׁלַיִם"), הֵינּוּ שְׁלֵמוֹת הִירָאָה הַתְּלוּיָה בְּלֵב, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה (קְדוּשֵׁי לֵב): 'דְּבַר הַמְּסוּר לְלֵב נֶאֱמַר בּוֹ וַיְרֵאֲתָ: (לִיקוּטֵי מוהר"ן תְּנִינָא א)

שִׁבְחַת הַבְּתִימִים וְהָאֲרֻמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם

עַקֵּר בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקִּדְּשׁ שְׂנֵבְנֵי מִבְּתִימֵי רַבִּים שֶׁל הַקִּדְּשָׁה, כָּל בְּנֵינָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת רַבּוּי הַבְּתִימִים הַנ"ל שֶׁל תּוֹסֶפֶת שְׂכָנִים. וְעַל כֵּן הַפְּסוּק מְשַׁבַּח וּמְפַלֵּיג מְאֹד מְאֹד בְּשִׁבְחַת הַבְּתִימִים וְהָאֲרֻמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים מֵח), "שִׁיתוּ לְבַבְכֶם לְחִילָהּ פִּסְגוֹ אֲרֻמוֹתֶיהָ". וְכָתִיב (שָׁם), "יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ קְרִית מְלֹךְ רַב אֱלֹקִים בְּאֲרֻמוֹתֶיהָ נֹדַע לְמִשְׁגָּב". 'בְּאֲרֻמוֹתֶיהָ' דִּיקָא, כִּי הַבְּתִימִים וְהָאֲרֻמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם נִבְנִים בְּשִׁרְשָׁן מִבְּחִינַת הַצְּרוּפִים הַנִּפְלְאִים וְהַנּוֹרְאִים הַנ"ל שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִתְגַּלֶּה אֱלֹקוֹתוֹ וְאַחֲדוּתוֹ וּמְשִׁלְתּוֹ לְעֵינַי כָּל, בְּבְחִינַת 'אֱלֹקִים בְּאֲרֻמוֹתֶיהָ נֹדַע לְמִשְׁגָּב'. (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת ו)

שֵׁם עַקֵּר הִירָאָה וְשֵׁם עַקֵּר הַשְּׁלוֹם

וְעַל כֵּן שֵׁם עַקֵּר הִירָאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, מֵה נּוֹרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה. וְעַל כֵּן קָרָא אַבְרָהָם שֵׁם הַמְּקוֹם הַזֶּה הַיְהוָה ה' יְרָאָה. וְשֵׁם עַקֵּר הַשְּׁלוֹם, כִּי נִקְרָא סֶכֶת שְׁלוֹם. וְעַל כֵּן קָרָא מֶלְכֵי צְדָק שְׁמוֹ שְׁלוֹם. וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַסִּפִּים עַל שְׁנֵיהֶם וְקָרָא שֵׁם הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם עַל שֵׁם יְרָאָה שְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּמְדַּרְשׁ, הֵינּוּ כַּנ"ל. כִּי עַקֵּר הַשְּׁלוֹם נֶעֱשֶׂה עַל יְדֵי הִירָאָה שְׁנִשְׁלֵמַת עַל יְדֵי הַכְּבוֹד וְכוּ'. שְׁכָל זֶה נֶעֱשֶׂה בְּבֵית הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁעוֹמֵד בִּירוּשָׁלַיִם וְכוּ"ל: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּצִיעַת הַפֶּתַח ה)

מִשְׁם נִמְשָׁךְ כָּל קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

עַקֵּר קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ מִירוּשָׁלַיִם וּבֵית הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁלוֹם, כִּי יְרוּשָׁלַיִם נִקְרָא עַל שֵׁם יְרָאָה שְׁלוֹם. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב וּמֶלְכֵי צְדָק מְלֹךְ שְׁלֵם הִיא יְרוּשָׁלַיִם. וְכֵן הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ נִקְרָא סֶכֶת שְׁלוֹם, וּמִשְׁם נִמְשָׁךְ כָּל קְדֻשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָא

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

מט

אֶרֶץ הַחַיִּים שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלוֹם, וְכִמוּ שֶׁכְּתוּב בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם. וּמַחֲמַת שְׁבָאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא עֵקֶר הַשְּׁלוֹם, עַל כֵּן שֵׁם עֵקֶר הַקְּדוּשָׁה כִּי עֵקֶר הַקְּדוּשָׁה הוּא שְׁלוֹם כַּנִּ"ל: (ליקוטי הלכות ברכות הראיה וברכות פרטיות ד)

שֵׁם עֵקֶר עֶפְרַיִם הַקְּדוֹשׁ

עֵקֶר כַּח הַמוֹשֵׁף הוּא בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵׁם עֶפְרַיִם אֲדַמַּת קְדוֹשׁ, שֶׁהִיא בְּחִינַת כַּח הַמוֹשֵׁף דְּקְדוּשָׁה וְהַעֲקָר יְרוּשָׁלַיִם וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וּנְקֻדַּת קְדוּשָׁה קְדוּשִׁים שֶׁשֵׁם עֵקֶר הַקְּדוֹשׁ בְּחִינַת כַּח הַמוֹשֵׁף דְּקְדוּשָׁה, כִּי יֵשׁ עֶפְרַיִם טָמֵא בְּחִינַת עֶפְרַיִם חוּץ לְאֶרֶץ שֶׁהוּא בְּחִינַת כַּח הַמוֹשֵׁף דְּסִטְרָא אַחְרָא שֶׁבְּאַמַּת הוּא כַּח הַמְּכַרִּיחַ וּמְדַמָּה עֲצָמוֹ לַכַּח הַמוֹשֵׁף, כִּי בְּזֵה הָעוֹלָם הַכֹּל נִתְעַרְבַּ. וַיֵּשׁ מוֹנְעִים שֶׁמְרַחֲקִין וּמְפַסְּקִין מִן הָאֲמַת בְּדַבּוּרֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם שֶׁהֵם עֵקֶר בְּחִינַת כַּח הַמְּכַרִּיחַ וּמְהַפְּכִין הַדָּבָר כְּאִלוֹ הֵם כַּח הַמוֹשֵׁף, כִּי רוּצִים לְהַמְּשִׁיךְ לְעֲצָמָם הָרָעָה. וְזֵה בְּחִינַת עֶפְרַיִם דְּסִטְרָא אַחְרָא, אֲבָל עֵקֶר הוּא עֶפְרַיִם אֲדַמַּת קְדוֹשׁ שֶׁהוּא עֶפְרַיִם יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵׁם הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּנְקֻדַּת קְדוּשָׁה קְדוּשִׁים. וְעַל כֵּן נִבְרָא הָאָדָם עֶפְרַיִם מִן הָאֲדָמָה מִמְּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ מִזִּבְחַת אֲדָמָה וְכוּ', כִּמוּ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, הֵינּוּ כַּנִּ"ל. כְּדֵי שֶׁיִּתְגַּבֵּר בּוֹ כַּח הַמוֹשֵׁף שֶׁיְהִי נִמְשָׁךְ לְשִׁרְשׁוֹ הָאֲמַתִּי. וְזֵה בְּחִינַת וּכְפָר אֲדַמְתּוֹ עִמּוֹ. וְעַל כֵּן עֵקֶר הַגְּאֻלָּה שֶׁל מִצְרַיִם שֵׁם הָיָה בְּגִלּוֹת בְּבְחִינַת כַּח הַמְּכַרִּיחַ. וְכִשְׁפִּיצָאוּ מִשֵׁם הָיָה עֵקֶר הַתְּקוּנָה לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשֵׁם עֵקֶר כַּח הַמוֹשֵׁף, כִּמוּ שֶׁכְּתוּב, וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשֵׁם לְמַעַן הִבִּיא אוֹתָנוּ אֶל הָאָרֶץ וְכוּ'. וְכִמוּ שֶׁכְּתוּב בְּשִׁירַת הַיָּם, תְּבִיאָמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהַר נַחֲלַתְךָ וְכוּ'. (ליקוטי הלכות יום טוב ה)

וִירוּשָׁלַיִם נִבְחַר מִכָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

אֲוִירָא דְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מַחֲכִים, עַל יְדֵי זֶה שֵׁם עֵקֶר הָאֵהָבָה וְהַשְּׁלוֹם שֶׁתְּלוּי בְּדַעַת וְחֻכְמָה כַּנִּ"ל. וְזֵה בְּחִינַת וְנִתְתִּי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ, כִּי עֵקֶר הַשְּׁלוֹם הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנִּ"ל. וְעַל יְדֵי הַשְּׁלוֹם וְהָאֵהָבָה שֶׁהוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דִּיקָא, עַל יְדֵי זֶה הָאֲוִיר הוּא שֵׁם נַח וְזוֹךְ בְּחִינַת אֲוִירָא דְכִיָּא. וִירוּשָׁלַיִם נִבְחַר מִכָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר שֵׁם יְרוּשָׁלַיִם עַל שֵׁם הַשְּׁלוֹם, כִּי עַל שֵׁם זֶה נִקְרָא "ירוּשָׁלַיִם", עַל שֵׁם יְרָאָה שְׁלָם, כִּמוּ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, כִּי מִתְחַלָּה הָיְתָה נִקְרָאת "שְׁלָם", כִּמוּ שֶׁנֶּאֱמַר, "וּמִלְכֵי צֶדֶק מְלִךְ שְׁלָם וְכוּ'". וְכֵן הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִקְרָא "סִכַּת שְׁלוֹם". וְעַל

תְּרִיעַת הָאָרֶץ

כֵּן דֶּרֶךְ שָׁם עוֹלִין כָּל הַתְּפִלוֹת לְמִכּוֹן שְׁבֵתָם הַשְּׁמַיְמָה, כִּי שָׁם אֲוִירָא דְכִיָּא, אֲוִיר הַנֶּחַ וְהַזָּךְ, שְׁעַל יְדֵי זֶה עוֹלָה הַתְּפִלָּה לְמִקּוּמָהּ וְאִין מִי שְׁיִבְלָבֵל אוֹתָהּ: (ליקוטי הלכות חלב ודם ג)

שָׁם כָּל הַרְיָחוֹת טוֹבוֹת

יְרוּשָׁלַיִם עַל שֵׁם הַיְרָאָה בְּחִינַת יְרָאָה שְׁלֵם כְּמוֹבָא. וְשָׁם כָּל הַרְיָחוֹת טוֹבוֹת. כִּי שָׁם הָרַם הַמּוֹרֵה שְׁנִקְרָא עַל שֵׁם רִיחַ הַקְּטָרֶת כִּי בִירוּשָׁלַיִם הֵם עֶשֶׂר קִדְשוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִיַּי נְגִינָה שֶׁהֵם כָּלֵל הַקְּדֻשָּׁה. (ליקוטי הלכות ערלה ג)

יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַמְּלָכוֹת דְקִדְשָׁה בְּחִינַת עֲנוּהָ וְשִׁפְלוּת אֲמָתִי

יְרוּשָׁלַיִם בְּחִינַת יְרָאָה שְׁלֵם, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, הֵינּוּ בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַיְרָאָה שְׁשֵׁם עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת שְׁזֵה זוֹכִין עַל יְדֵי עֲנוּהָ, כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל, כִּי יְרוּשָׁלַיִם עִיר מְלוּכָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מְלָכוֹת דְקִדְשָׁה וְעֶקֶר הַגְּדֻלָּה וְהַמְּלָכוֹת דְקִדְשָׁה הוּא בְּחִינַת עֲנוּהָ וְשִׁפְלוּת אֲמָתִי, כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר אֲדוּנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּהַתּוֹרָה בְּאָר חֲפְרוּהָ שְׁרִים (לְקוּטֵי תַנְיָנָא בְּסִימָן עב) בְּבְחִינַת בְּמִקּוּם גְּדֻלָּתוֹ שֵׁם אֲתָה מוֹצֵא עֲנוּתָנוֹתוֹ. (ליקוטי הלכות ערלה ה)

עַל יְדֵי רַבּוּי הַבְּתִיּוֹת וְהָאֲרָמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדֻשָּׁה

נוֹדַע וְנִתְגַּלְגַּל לְכָל בְּאֵי עוֹלָם מִנְּשִׁגְבוֹת גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ

אֵלֶּקִים בְּאֲרָמוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁגָּב, שְׁעַל יְדֵי רַבּוּי הַבְּתִיּוֹת וְהָאֲרָמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲמוּנָה, שְׁכָּל בְּנִינָה מִבְּחִינַת רַבּוּי בְּתִיּוֹת הַנִּ"ל, עַל יְדֵי זֶה נוֹדַע לְמִשְׁגָּב, כִּי עַל יְדֵי זֶה נוֹדַע וְנִתְגַּלְגַּל לְכָל בְּאֵי עוֹלָם מִנְּשִׁגְבוֹת גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ. (ליקוטי הלכות פריה ורביה ה)

דֶּרֶךְ יְרוּשָׁלַיִם עוֹלִין מִהַמְּקוֹם הַגְּשָׁמִי לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם

עֶקֶר הַעֲלִיָּה מִהַמְּקוֹם לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם הוּא בִירוּשָׁלַיִם שְׁשֵׁם הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ וְכַנִּ"ל, וְצָרִיךְ הָאָדָם לְכוּן בְּכָל מְקוֹם שֶׁנִּתְפָּזֵר לְשָׁם בְּכָל מְקוֹם שֶׁמְעַמִּיד רַגְלֵוֹ כְּאִלוֹ הוּא עוֹמֵד

בירושלים, כי רק בשביל זה נתפזר ונגלה לשם כְּדֵי שְׁיָרִים וַיִּגְבִּיחַ זֶה הַמָּקוֹם הַגִּשְׁמִי וְהַרְחוֹק מְאֹד לְבַחֲיַנַּת יְרוּשָׁלַיִם וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שְׁשֵׁם עוֹלָיִם לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם כִּנּוּ"ל וְזֶה עַל יְדֵי שְׁיִזְכּוּר בַּה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל מְקוֹם שְׁדוּרָךְ שֶׁם רָגְלוֹ, מִכָּל שָׁפָן כְּשִׁזְכָּח לְהִתְפַּלֵּל וּלְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ שֶׁם, כִּי כָּל הָעֲבוֹדוֹת וְהִתְפַּלּוֹת צְרִיכִין לְעֵלוֹת דְּרָךְ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּבַחֲיַנַּת וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דְּרָךְ אֶרֶץ. וְזֶהוּ "עֲמֻדוֹת הָיוּ רִגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַיִם", שְׁכָּל מְקוֹם שְׁעוֹמְדוֹת שֶׁם רִגְלֵינוּ, בְּשַׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַיִם כִּנּוּ"ל. וְזֶהוּ "יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׁחִבְרָה לָהּ יַחְדּוֹ", שֶׁהוּא יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם, כִּי דְרָךְ יְרוּשָׁלַיִם עוֹלִין מִהַמָּקוֹם הַגִּשְׁמִי לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם. וְזֶהוּ "שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יִהּ וְכוּ' לְהַדוֹת לְשֵׁם ה' וְכוּ'", הֵינּוּ הוֹדָאָה וְתַפְלָה בְּחִינַת דְּבַר ה', שְׁזֶהוּ הָעֵקֶר, שְׁעַל יְדֵי זֶה עוֹלָיִם מִהַמָּקוֹם לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם וְכוּ"ל. וְזֶהוּ "כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט וְכוּ'". כִּי שֶׁם דִּיקָא יוֹשְׁבֵין כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט, כִּי שֶׁם שׁוֹפְטִין וְדַנִּין אֶת הַכָּל לְזָכוֹת, מַחֲמַת שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם, שְׁעַל יְדֵי זֶה עֵקֶר הַחֹסֵד לְשַׁפֵּט הַכָּל בְּחֹסֵד לְפִי מְקוֹמוֹ. (לְקוּטֵי הַלְכוֹת עֵרַב ה')

נִמְשָׁךְ הָאָרֶה גְּדוּלָה לְבַתֵּי יְרוּשָׁלַיִם הַגִּשְׁמִיִּים

גְּדוּל ה' וּמִהֲלָל מְאֹד בְּעִיר אֱלֻקֵינוּ. 'בְּעִיר אֱלֻקֵינוּ' דִּיקָא שֶׁהוּא יְרוּשָׁלַיִם שְׁשֵׁם הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁשֵׁם בֵּית הַתְּפִלָּה, כִּי יְרוּשָׁלַיִם בְּנוּיָה מִכָּל הַבְּתִיּוֹת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל שְׁנַעֲשִׂים עַל יְדֵי הַצְּרוּפִים שֶׁל הַתְּפִלּוֹת הַנִּי"ל בְּחִינַת יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר וְכוּ', שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבָטִים לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה', הֵינּוּ שְׁכָּל בְּנֵינָה הוּא בְּבַחֲיַנַּת בֵּית הַתְּפִלָּה הַנִּי"ל, בְּחִינַת לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה'. וְזֶה שְׁאֲמָרוֹ שֶׁם: קְרִית מְלֶךְ רַב וְכוּ', כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל יִתְקַבְּצוּ וַיִּתְאַסְפוּ יַחַד עִם כָּל הַשְּׂכֵנִים וּבָאוּ כָּל הָאוֹבְדִים וְהַנְּדָחִים וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לָהּ וְכוּ' בִּירוּשָׁלַיִם, וְאָז יִתְקַיֵּם: "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה' נִדְּחֵי יִשְׂרָאֵל יִכַּנְּסוּ", כִּי כָּל הַנְּדָחִים וְהָאוֹבְדִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'תְּשַׁתְּפַכְנָה אֲבָנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חֲצוֹת', יִתְכַּנְּסוּ וַיִּתְאַסְפוּ לְתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה', שֶׁהֵם בְּחִינַת רַבּוּי הַבְּתִיּוֹת הַנִּפְלְאוֹת הַנִּבְנִים מִהַצְּרוּפִים הַנִּי"ל, שְׁעַל יְדֵי רַבּוּי הַבְּתִיּוֹת מְאֹד מְאֹד נִתְקַבְּצִין וְנִתְכַּנְּסִין הַשׁוֹכְבִין בְּחוּץ מִמִּילָא לְתוֹךְ הַבְּתִיּוֹת, כִּי מְקִיפִין וּמְסַבְּבִין אוֹתָן בְּרַבּוּי הַבְּתִיּוֹת הַבְּנוּיִים מִרַבּוּי הַצְּרוּפִים מְאֹד, כְּמִבְּאֵר בְּשִׁיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת בְּעֵינֵי זֶה. וְאָז תִּהְיֶה יְרוּשָׁלַיִם קְרִית מְלֶךְ רַב, כִּי אָז יִתְגַּלֶּה וַיִּתְפָּרֵס גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי נִפְלְאוֹת וּגְבוּרַת וְרַבּוּי הַבְּתִיּוֹת הַנּוֹרָאִים הַנִּי"ל וְכוּ'.

וְזֶהוּ שְׁמִסְפָּרִים שֶׁם בְּכָל הַמְּזֻמּוֹר מִנִּפְלְאוֹת הַבְּתִיּוֹת וְהָאֲרֻמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב: "אֱלֻקִים בְּאֲרַמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁגָּב וְכוּ' הִמָּה רָאוּ כֵּן תִּמְהוּ וְכוּ' כִּי אֲשֶׁר שְׁמַעְנוּ כֵּן רָאוּנוּ בְּעִיר אֱלֻקֵינוּ וְכוּ' כְּשִׁמְךָ אֱלֻקִים כֵּן תִּהְלֶתְךָ עַל קְצוֵי אֶרֶץ וְכוּ' סָבוּ צִיּוֹן וְהִקִּיפוּהָ סָפְרוּ מִגְּדֻלָּתָהּ וְכוּ'

תְּרִצֵּה הָאָרֶץ

פִּסְגוֹ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן". כִּי כָּל מִה שֶׁמְשַׁבַּח וּמְפָאֵר וּמְסַפֵּר מִנִּפְלְאוֹת בְּנֵי יִירוּשָׁלַיִם וְהַבְּתִיּוֹת וְהַמְּגִדָּלִים וְהָאֲרְמוֹנוֹת שָׁלָה הַכֹּל כְּוַנְתּוּ עַל בְּחִינַת הַבְּתִיּוֹת הַנִּלְהַבְּלָאִים הַנִּבְנִין עַל יְדֵי קְבוּצַת הַקְּדוֹשִׁים עַל יְדֵי תוֹסֶפֶת שְׂכָנִים שֶׁהֵם כָּל הַנְּדָחִים שֶׁיִּחְזְרוּ וְיִתְכַנְּסוּ לְתוֹכָהּ כַּנִּלְ, כִּי יִירוּשָׁלַיִם הִיא מְקוֹם הַתְּפִלָּה כַּנִּלְ וְעַל כֵּן מְעוֹלָם לֹא אָמַר אָדָם לְחַבְרוֹ צַר לִי הַמְּקוֹם שֶׁאֵלֵיךְ בִּירוּשָׁלַיִם, כִּי יִירוּשָׁלַיִם כָּל בְּנֵינָהּ מִבְּחִינַת קְבוּצַת הַנְּדָחִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׂכָנִים הַנִּלְ בְּבְחִינַת בּוֹנֵה יִירוּשָׁלַיִם ה' נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנַס כַּנִּלְ וְעַל יְדֵי תוֹסֶפֶת הַשְּׂכָנִים הַנִּלְ אֵין צַר וְדַחֵק לְשׁוֹם אָדָם מִחֲמַת שְׁכָל מִה שֶׁנִּתְּוֶסֶף שָׁכֵן לְקְבוּצַת שֶׁל הַתְּפִלָּה נִתְּרַבֵּין הַבְּתִיּוֹת מְאֹד מְאֹד, כַּמְבָּאֵר לְעֵיל שֶׁלֹּא כְּמִדַּת בְּשׂוֹר וְדָם וְכוּ' כַּנִּלְ וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הָאָרָה גְּדוּלָה גַּם לְבִתֵּי יִירוּשָׁלַיִם הַגִּשְׁמִיִּים שֶׁלֹּא אָמַר אָדָם מְעוֹלָם צַר לִי הַמְּקוֹם בִּירוּשָׁלַיִם: (לְקוּטֵי הַלְכוֹת נִזְקֵי שְׂכָנִים ד')

כָּל הָעִירוֹת וְהַבְּתִיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִים קְדֻשָּׁתָם מֵעִיר מַלְכוּתָנוּ וְקְדֻשָּׁתָנוּ שֶׁהִיא יִירוּשָׁלַיִם

הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ כְּלוּל מִתּוֹרָה וְתְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה. וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב, כִּי יִפְלֹא מִמֶּךָ דְבַר וְכוּ' וְקִמַּתְּ וְעֲלִיתְּ אֶל הַמְּקוֹם וְכוּ' וְשֵׁם מְקוֹם הַתְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה. וְעַל כֵּן הָיָה כַּמָּה מִדְּרָגוֹת וּמְעֻלוֹת בְּכָל הָעִירוֹת וְהַיְיָכָל, כִּי שֵׁם עֶקֶר הָעֲלִיּוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא וּמִשָּׁם עֶקֶר קְדֻשַׁת יִירוּשָׁלַיִם, כִּי עֶקֶר קְדֻשַׁת יִירוּשָׁלַיִם הוּא מִחֲמַת שְׁשָׁם עוֹמֵד הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, יִירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָהּ וְכוּ' שְׁשָׁם עָלוּ שְׂבָטִים וְכוּ'. הֵינּוּ יִירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָהּ מִבְּתֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי עִיר הַקְּדוֹשָׁה מְכַל עָרֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעִירוֹת וְהַבְּתִיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִים קְדֻשָּׁתָם מֵעִיר מַלְכוּתָנוּ וְקְדֻשָּׁתָנוּ שֶׁהִיא יִירוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, בְּחִינַת עִיר הַצֶּדֶק קְרִיָה נְאֻמָּה (יִשְׁעִיָּה א). שֶׁעֶקֶר בְּנֵינָהּ עַל יְדֵי עֲזוֹת דְּקֻדְשָׁהּ, כְּמוֹ שֶׁמְבָאֵר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְ עַל פְּסוּק וְלִירוּשָׁלַיִם מְבַשֵּׂר אֶתְּךָ, עֵינֵי שָׁם. וְעַל כֵּן כָּל קְדֻשָּׁתָהּ מֵהַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ שְׁכָלוּל מִתּוֹרָה וְתְּפִלָּה, נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע שְׁמִשָּׁם עֶקֶר עֲזוֹת דְּקֻדְשָׁהּ. וְזֶה בְּחִינַת עִיר עֵז לָנוּ (יִשְׁעִיָּה כו) הַנֶּאֱמָר עַל יִירוּשָׁלַיִם, כִּי עֶקֶר בְּנֵינָהּ עַל יְדֵי עֲזוֹת דְּקֻדְשָׁהּ. (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת מַעֲקָה וּשְׁמִירַת הַנֶּפֶשׁ ד')

הַמְּקוֹם וְהַיְיָסוּד שֶׁל הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ נִשְׂאָר לְעוֹלָם

הָעֶקֶר הוּא הַיְיָסוּד שֶׁל הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּקוֹם וְהַיְיָסוּד שֶׁל הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁמְצָא דָוִד שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ שֶׁעַל הַיְיָסוּד הַזֶּה נִבְּנָה הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ פְּעָמִים, וְאֵף עַל פִּי שְׁבַע עוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים הַתְּגַבְּרָה הַסְּטָרָא אַחֲרָא וְהַיְיָכָלִי הַתְּמוֹרוֹת שֶׁהַחֲרִיבוּ אֶת הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ שְׁתֵּי פְּעָמִים, אֵף עַל פִּי

כֵּן לְשׂוֹא עֲמָלָם, כִּי הִיִּסוּד לֹא יִהְרָסוּ בְּשׂוּם אַפֵּן בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה אֵשֶׁב כִּי אֹיִתִיָּהּ. וְאִף עַל פִּי שְׁבוּדָאֵי הִיא צָרָה גְדוֹלָה וּמְרָה מֵה שֶׁהַחֲרִיבוּ אֶת הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ וְצָרִיכִין לְהִתְאַבֵּל וּלְקוֹנֵן עַל זֶה בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, אֲבָל אִף עַל פִּי כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְקוֹנֵן כָּל הַיּוֹם, רַק צָרִיכִין לְנַחֵם עַצְמָנוּ כְּמוֹ שֶׁנִּתְתַּקֵּן בְּתַקוּן חֲצוֹת וּבְכָל הַקִּיּוּנוֹת לְסִיִּם בְּדַבְּרֵי נְחֻמָּה. כִּי עַל יְדֵי עֲצָבוֹת וְקִיּוּנוֹת לְבַד אֵי אֶפְשָׁר לְחַיּוֹת, כִּי עֵקֶר הַחַיּוֹת הוּא שֶׁמְחָה כַּנִּ"ל:

עַל כֵּן מִי שֶׁרוּצֵה לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתַקוּן אַחֲרִיתוֹ, צָרִיךְ לְצַעֵק בְּכָל יוֹם בְּפֶרֶט בַּחֲצוֹת לַיְלָה עַל עוֹנוֹתָיו שֶׁמְעַכְבִּין בְּנֵין בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, וְעֵקֶר הַצְּעָקָה וְהַבְּכָיָה עַל עֲכוּב וּמְנִיעַת הַשְּׂמִיחָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, שְׁבַת מְשׁוּשׁ לְבַנּוּ וְכוּ'. וְצָרִיכִין לְצַעֵק וּלְהִתְפַּלֵּל עַד שִׁירְחָם ה' יִתְבָּרֵךְ עֲלֵינוּ וַיִּנְחַמְנוּ מֵעֲצָבוֹן לְבַנּוּ וַיִּשְׂמַחְנוּ בִּישׁוּעָתוֹ בְּמָה שֶׁכָּבֵר זְכִינוּ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה וּלְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וּלְשִׂמְחָה בְּכָל נְקֻדּוֹת הַתּוֹרָה וְהַמְּצוּוֹת שֶׁזְכִינוּ כָּבֵר בַּחֲסֵדוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו הָרַבִּים, וְהַעֵקֶר בִּיסוּד הָאֲמוּנָה שֶׁהִיא בַּחֲנִינֵת יִסוּד הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁמְצָא דָוִד שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת מְשִׁיחַ שְׂזָה אֵי אֶפְשָׁר לְהָרִס לְעוֹלָם. כִּי לֹא הַחֲרִיבוּ רַק הַבְּנֵין שֶׁעַל הִיִּסוּד שֶׁהֵם בַּחֲנִינֵת ג'ג, כִּי כָּל הַבְּנֵין נִגְד הִיִּסוּד הוּא בַּחֲנִינֵת ג'ג. וְזֶה בַּחֲנִינֵת מֵה לָךְ אֲפּוֹא כִּי עָלִית כָּלָךְ לַגָּנוֹת, שֶׁהַפְּסוּק אֹמֵר מֵה לָךְ אֲפּוֹא וּמָה אֵתָה מִתְפָּאֵר כָּל כָּךְ כִּי עָלִית כָּלָךְ לַגָּנוֹת. שְׁכָל הַחֲרָבֵן הוּא רַק שֶׁעָלִית כָּלָךְ לַגָּנוֹת לְהַחֲרִיב הַבְּנֵין שֶׁעַל הִיִּסוּד שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת ג'ג. אֲבָל יִסוּד הַבְּנֵין שֶׁהוּא עֵקֶר הַבְּנֵין אֵי אֶפְשָׁר לָךְ לְהָרִס לְעוֹלָם כַּנִּ"ל. וְזֶה לְמָה תִּרְצְדוֹן הָרִים גְּבֻנוֹנִים. גְּבֻנוֹנִים דִּיקָא לְשׁוֹן גַּב שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת גַּב וְעָלִיָּהּ, הֵינּוּ שְׂדוּד אֹמֵר לְהַמְחַרִּיבִים לְמָה תִּרְצְדוֹן הָרִים גְּבֻנוֹנִים מָה אֵתָם מִרְצְדִּין וּמִרְקָדִים וְלוֹעְגִים הָרִים גְּבֻנוֹנִים, שְׁכָל גְּבוּרָתָם הִיא רַק בַּבְּחִינֵת גְּבֻנוֹנִים שֶׁהַחֲרָבָתָם הַגַּב וְהַגָּב שֶׁהוּא הַבְּנֵין שֶׁעַל הִיִּסוּד, אֲבָל הִיִּסוּד עֲצָמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא יִסוּד הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ אֵי אֶפְשָׁר לָכֶם לְהַחֲרִיבוּ בְּשׂוּם אַפֵּן, כִּי הָהָר חָמַד אֱלֻקִּים לְשַׁבְּתוֹ אִף ה' יִשְׁכֵּן לְנֶצַח. כִּי יִסוּד הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁמְצָא דָוִד מְשִׁיחַ זֶה יִהְיֶה נִשְׂאָר לְעוֹלָם עַד שִׁיבְנָהּ בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוּ בְּנֵין עוֹלָם שְׁלֹא יִהְרָס לְעוֹלָם: (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת בְּרַכַּת הוֹדָאָה ו')

תִּיקוּן גְּדוֹל גַּם בְּזִמְנֵי הַזֶּה לִילֵךְ לְשֵׁם

הִנֵּה גְּדוֹלִים צַדִּיקִים בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחִיָּהֶם, וּבְמִיתָתָם נִקְרָאִים חַיִּים. וְע"כ דָּבַר גְּדוֹל הוּא לְהַשְׁתַּטַּח עַל קַבְרֵי צַדִּיקִים וּלְמַדִּים אֲנִי מְכַלֵּב בֵּן פּוֹנֵה וְקַבֵּר רַחֵל וְקַבֵּר מְרַע"ה כְּמֵאמַר חז"ל (עֵינִן בַּהֲקֻדְמַת תִּיקוּן הַכְּלָלִי) וְכַבִּיכּוֹל כֵּן הַשְּׂכִינָה לֹא זֹה מְכוֹתֵל הַמְּעַרְבִי לְנֶצַח כִּי גַם כְּשֶׁהַמְּקֻדָּשׁ שׁוֹמְמִים בְּקִדּוּשָׁתָם הֵם עוֹמְדִים לְעַד עַד כִּי הִי בְנֵין עֲדֵי עַד בַּעֲנִין זֶה וְכַבִּיכּוֹל כְּמוֹ צַדִּיקִים שֶׁהֵם חַיִּים וְקִיּוּמִים לְעַד עַד.

תַּרְצֵה הַאֲרֵץ

וע"כ הוא דבר גדול מאד לילך גם בזמה"ז לכותל המערבי שהשכינה שם הוא (ואדרבה יותר חשוב מזמן שביהמ"ק הי' קיים כמובא בספרים) והנכנס למקדש בזה"ז חייב כרת, וארז"ל בברכות דף ס"ב ע"ב אמר רב ביבי אריב"ל כל הרוקק בהר הבית בזה הזמן כאילו רוקק בבת עינו שנאמר והיו עיני ולבי שם כל הימים (מלכים א' ט') ע"כ שם גם היום עיקר החיות והשראת השכינה לנצח כמשכן הנשמה במוח והרוח בלב, וע"כ בזוה"ק תשא כתוב ירושלים לבא דכל עלמא (דברו על לב ירושלים) והיא באמצע כל העולם כמו שהלב באמצע הגוף, וכך הוא נקרא ראש עפרות תבל כי כן הוא ראש כל העולם כראש האדם שהמוח והנשמה הוא שם וע"כ כתוב נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה כי מלמעלה מעולמות הרוחניים נמשכו בהשתלשלות כל העולמות עד העולמות הגשמיים, וע"כ כביכול כמו עיני ה' ולבו בחי' נשמתו ורוחו שם הם, כן זוכים בני ישראל בני ה' להשתלשל להם משם הנשמה והרוח, וע"כ אורא דאר"י מחכים מוח כל אדם ולבו. ה' יזכנו לבנין ביהמ"ק בב"א.

ומובא בגמ' א"י גבוה מכל הארצות וירושלים והר הבית גבוה מכל א"י וככתוב וקמת ועלית אל המקום וכו' וכמו שהראש הוא גבוה מכל הגוף ומובא כן בסה"ק כי עיקר העלי' שהיא גבוה מהכל נאמר על מעלתה ברוחניות וע"כ היא במעלה כמעלת הראש מכל הגוף האדם. (וע"י תיקון גדול לפגם הברית כמובא בלק"ת סי' ק"ט והעיקר בקה"ק ששם נכנס הכה"ג ביוה"כ שהוא המתקן כל השס"ה ימים שהוא בחי' תיקון הברית כמובא בלק"ה, וגם בזה"ז עדיין עיני ה' ולבו שם כל הימים והשכינה לא זזה מכותל המערבי הק' לנצח כמאחז"ל. והוא תיקון גדול גם בזמן הזה לילך לשם, ותיקון לפגם הברית כמובא בזוה"ק ח"ב כי הצדיק דר אצל כותל המערבי תובב"א). (חכמה ותבונה - סימן ג)

